

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Pracoviště Orální historie – soudobé dějiny

Bc. Josef Šťastný

**Přelomový rok 1989 a drogy ve společnosti
z pohledu jednotlivce**

Diplomová práce

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Mücke, Ph.D.

Praha 2010

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu. Současně dávám svolení k tomu, aby tato práce byla zpřístupněna v příslušné knihovně UK a prostřednictvím elektronické databáze vysokoškolských kvalifikačních prací v repozitáři Univerzity Karlovy a používána ke studijním účelům v souladu s autorským právem.

V Praze dne 1.května 2010

Josef Šťastný

Poděkování

Děkuji panu PhDr. Pavlovi Mückemu, Ph.D. za odborné vedení a umožnění zpracování právě tohoto tématu diplomové práce.

Obsah

<u>1. Úvod</u>	10

Teoretická část

2. 50. léta v ČSR

2.1. Charakteristika období	11
2.2. Legislativní opatření	11
2.3. Drogy v režimním využití	13
2.4. Odborné experimenty s LSD	14
2.5. Nově vzniklé organizace a jejich náplň	14

3. 60. léta v ČSSR

3.1. Charakteristika období	16
3.2. Legislativní opatření	16
3.3. Odborné experimenty s omamnými látkami	18
3.4. Nově vzniklé organizace a jejich náplň	18

4. 70. léta v ČSSR

4.1. Charakteristika období	19
4.2. Legislativní opatření	19
4.3. Domácí výroba drog	20
4.4. Drogový transit přes ČSSR	20
4.5. Nově vzniklé organizace a jejich náplň	21
4.6. Informativní a přehledová statistika	21

5. 80. léta v ČSSR

5.1. Charakteristika období	22
5.2. Legislativní opatření	22
5.3. Osobnost toxikomana	23
5.4. Drogový transit přes ČSSR	23
5.5. Drogy ve vězení	24
5.6. Nově vzniklé organizace a jejich náplň	24

5.7. Informativní a přehledová statistika	24
5.8. Stručné závěrečné shrnutí	25
<u>6. 90. léta – současnost v ČSFR a ČR</u>	
6.1. Charakteristika období	26
6.2. Legislativní opatření	27
6.3. Osobnost toxikomana	27
6.4. Drogový transit přes ČR	28
6.5. Protidrogová politika	28
6.6. Nově vzniklé organizace a jejich náplň	30
6.7. Informativní a přehledová statistika	31
Praktická část	
<u>7. Hledání narátorů a informace o vedení rozhovorů</u>	
7.1. Hledání narátorů	34
7.2. Informace o vedení rozhovorů	36
<u>8. Terénní výzkum</u>	
8.1. Úvodní slovo k výzkumu	40
8.2. Cíl výzkumu	40
8.3. Hypotéza výzkumu	41
8.4. Informace k prezentaci výzkumu	41
<u>9. Prezentace výzkumu prostřednictvím korigovaného rozhovoru s Miroslavem Kouteckým</u>	
9.1. Rodina a dětství	43
9.2. Škola	44
9.3. Záliby	45
9.4. Charakteristika osobnosti	45
9.5. Seznámení se s návykovými látkami a osobní užívání drog	45
9.6. Slang	46
9.7. 80. léta	47
9.8. Přejchod z 80. let na 90. léta	48
9.9. Vězení	49

9.10. Výroba drog	51
9.11. Dealerství a pašování drog	52
9.12. Kontaktní pomoc drogově závislým	53
9.13. Co se mi v životě podařilo?	53
9.14. Shrnutí sdělených informací podle Miroslava Kouteckého	53

10. Prezentace výzkumu prostřednictvím korigovaného rozhovoru s Mariánem Řezníčkem

10.1. Rodina a dětství	55
10.2. Škola a dospělost	55
10.3. Záliby	56
10.4. Charakteristika osobnosti	56
10.5. Seznámení se s návykovými látkami a osobní užívání drog	56
10.6. Slang	58
10.7. 70. léta	58
10.8. Přejchod z 70. let na 80. léta	59
10.9. 80. léta	59
10.10. Přejchod z 80. let na 90. léta	61
10.11. 90. léta až současnost	62
10.12. Vězení	62
10.13. Výroba drog	62
10.14. Dealerství a pašování drog	65
10.15. Kontaktní pomoc drogově závislým	66
10.16. Co se mi v životě podařilo?	66
10.17. Shrnutí sdělených informací podle Mariána Řezníčka	66

11. Prezentace výzkumu prostřednictvím korigovaného rozhovoru s Václavem Cardou

11.1. Rodina a dětství	69
11.2. Škola	70
11.3. Záliby	73
11.4. Charakteristika osobnosti	73
11.5. Seznámení se s návykovými látkami a osobní užívání drog	74
11.6. Slang	79
11.7. Život v dospělém věku a zaměstnání	79
11.8. Víra v Boha	80

11.9. 90. léta až současnost	81
11.10. Výroba drog	84
11.11. Dealerství a pašování drog	84
11.12. Kontaktní pomoc drogově závislým	85
11.13. Co se mi v životě podařilo?	85
11.14. Shrnutí sdělených informací podle Václava Cardy	86
<u>12. Prezentace výzkumu prostřednictvím korigovaného rozhovoru s Tomášem Zelinkou</u>	
12.1. Rodina a dětství	88
12.2. Škola	89
12.3. Záliby	89
12.4. Charakteristika osobnosti	89
12.5. Seznámení se s návykovými látkami a osobní užívání drog	90
12.6. Slang	93
12.7. 90. léta až současnost	93
12.8. Výroba drog	96
12.9. Dealerství a pašování drog	97
12.10. Vězení	98
12.11. Kontaktní pomoc drogově závislým	99
12.12. Co se mi v životě podařilo?	100
12.13. Shrnutí sdělených informací podle Tomáše Zelinky	100
<u>13. Vyhodnocení výzkumu podle hypotézy</u>	102
<u>14. Závěr práce</u>	104
<u>15. Seznam použitých zdrojů</u>	107
15.1. Odborná literatura použitá v teoretické části	107
15.2. Elektronické publikace použité v teoretické části	107
15.3. Internetové zdroje použité v teoretické části	108
15.4. Odborná literatura použitá v příloze-Seznam drog uvedených v rozhovorech	109
15.5. Internetové zdroje použité v příloze-Seznam drog uvedených v rozhovorech	109

Přílohy

Příloha č. I.a – Záznam o rozhovoru a souhlas ke zpracování osobních a citlivých údajů –
Miroslav Koutecký

Příloha č. I.b – Záznam o rozhovoru a souhlas ke zpracování osobních a citlivých údajů –
Marián Řezníček

Příloha č. I.c – Záznam o rozhovoru a souhlas ke zpracování osobních a citlivých údajů –
Václav Carda

Příloha č. I.d – Záznam o rozhovoru a souhlas ke zpracování osobních a citlivých údajů –
Tomáš Zelinka

Příloha č. II. Potvrzená o stáži v Nízkoprahovém středisku DROP IN o.p.s.

Příloha č. III. Seznam drog uvedených v rozhovorech

Přílohy v elektronické podobě (CD nosič):

- Doslovné přepisy rozhovorů s Miroslavem Kouteckým, Mariánem Řezníčkem, Václavem Cardou a Tomášem Zelinkou.
- Slovník slangových a jiných výrazů z doslovných rozhovorů + Seznam zkratek

Abstrakt v českém jazyce

Diplomová práce: Přelomový rok 1989 a drogy ve společnosti z pohledu jednotlivce. Pod tímto názvem se skrývá rozpracování drogové problematiky skrze rok 1989 z české odborné literatury od nástupu socialismu do současné doby. Pohled jednotlivce, který je pro mou práci velmi důležitý a stěžejní se v přelomovém období věnuje pražskému regionu ve stanovených cílech výzkumu. Práce je rozdělena do dvou hlavních částí: Teoretická část, jejímž cílem je z české odborné literatury zabývající se historií drogové problematiky, podat náhled na celkové dění nejprve v Československu a poté v České republice. Praktická část: je zaměřena formou empirického výzkumu na poukázání vývojové situace před rokem 1989 až do současnosti v rámci pražského regionu ve třech kategoriích, které spolu úzce souvisí, prostřednictvím strukturovaných rozhovorů.

English Summary

Graduation thesis: The milestone year 1989 and drugs in the society in the view of an individual. This title covers the elaboration of the drug issue through 1989 in the Czech expert literature, dealing with the period since the advent of socialism up to the present days. The view of an individual, which is very important and crucial for the thesis, attends to the region of Prague, within the set objectives of the research. The work is divided into two main parts: The theoretical part which aims to produce an insight into the general happening first in Czechoslovakia and subsequently in the Czech Republic, using the Czech expert literature dealing with the history of drug problems. Practical part consists of an empirical research that focuses on demonstrating the development direction before 1989 up to these days within the region of Prague in three categories which are closely related, using structured interviews.

Klíčová slova v českém jazyce

Teorie historického vývoje drog v ČSR a ČR, hledání narátorů, informace o vedení rozhovorů, praktický výzkum, prezentace výzkumu, shrnutí sděleného obsahu, vyhodnocení výzkumu.

Keywords in English

Theory of historical development of drugs in Czechoslovakia and the Czech Republic, searching for narrators, information on the interview management, practical research, presentation of the research, summary of the conveyed contents, evaluation of the research.

1. Úvod

Nejprve k názvu: Přelomový rok 1989 a drogy ve společnosti z pohledu jednotlivce. Pod tímto názvem se skrývá rozpracování drogové problematiky skrze rok 1989 z české odborné literatury od nástupu socialismu do současné doby. Pohled jednotlivce, který je pro mou práci velmi důležitý a stěžejní se v přelomovém období věnuje pražskému regionu ve stanovených cílech výzkumu. Proto je práce rozdělena do dvou hlavních částí: teoretické a praktické.

Teoretická část

Jejím cílem je z české odborné literatury zabývající se historií drogové problematiky, podat náhled na celkové dění nejprve v Československu a poté, jaké změny nastaly s příchodem nového společenského uspořádání a vzniku České republiky. Českou odbornou literaturu, jenž se zabývá drogovou historií ve velmi omezeném množství jsem si vybral z důvodu odborných kvalit autorů, kteří se uvedenou problematikou zabývají a mají v rámci léčebných a jiných zařízení praktické zkušenosti, které získali za minulého, ale i současného režimu.

Praktická část

Po teoretickém výčtu, který je spojený s historií drog v Československu a České republice obecně, praktická část je zaměřena formou empirického výzkumu na poukázání vývojové situace před rokem 1989 až do současnosti v rámci pražského regionu ve třech kategoriích, které spolu úzce souvisí, prostřednictvím strukturovaných rozhovorů, od doby prvního narátorovi zkušenosti. Výzkumné téma je zaměřené na tři v současné době nejproblematictější otázky, jak je uvádějí Výroční zprávy - Národního monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti, od roku 2001 až do dnes a to jsou: Dostupnost tvrdých drog, jejich cena z hlediska finanční uhraditelnosti a kvalita. Ze zkoumaných látek se zaměřím na „významného“ reprezentanta látek pro povzbuzení, což je pervitin a látek na utlumení, který je spatřován v heroinu. Podobný výzkum, který prezentuji v praktické části jsem nikde ve veřejných institucích nenalezl.

2. 50. léta v ČSR

2.1. Charakteristika období

Velmi obecně lze padesátá léta charakterizovat, jako období typické pro zneužívání léků, které byly každému dostupné. Jednotlivec je mohl zakoupit v lékárnách bez lékařského předpisu. Jedná se o látky, jako jsou např.: analgetika, antipyretika, nejrůznější sedativa, hypnotika barbiturátového typu. Samozřejmě zde byla i jiná psychofarmaka, ty však bylo možné získat po předložení lékařského předpisu. S tímto obdobím je velmi spjat termín: nevinní toxikomani. To znamená, člověk, který začal nevinně zneužívat např.: analgetikum, zpravidla ho vyzískal na lékařský předpis, jako lék. Po ukončení léčby v užívání pokračoval ve stejných dávkách. Vytvoření závislosti na analgetiku bylo označováno termínem pro závislost na této látce jako algenismus.

(JANÍK, DUŠEK, 1990)

2.2. Legislativní opatření

Důležitá legislativní opatření před rokem 1950

První období v Československé historii, které je považováno, jako významné pro rozvíjející se drogový obchod jsou léta 1920 – 1925, stali jsme se významnou tranzitní, ale také cílovou zemí vzhledem ke své poloze ve středu Evropy. Zmíněné negativní dění sice jen neúplně řešil:

- **zákon č. 128/1923 Sb.**

Upravoval nepovolenou výrobu a držení omamných látek. Jeho nedostatečností bylo, že nelegální obchod s omamnými látkami kvalifikoval pouze, jako přestupek, z toho se následně vyvíjely nedostatečné tresty. Nejvyšším možným potrestáním bylo odnětí svobody na tři měsíce a peněžita pokuta do 20 000Kč.

Velmi významný svou právní úpravou byl tzv. opiový zákon:

- **č. 29/1938 Sb.**, který upravoval a reguloval psycho-aktivní látky.

Svémi požadavky zaváděl:

- zvláštní povolení a rovněž nakládání s psycho-aktivními látkami,

- povinnost registrovat omamné látky,
- nařizoval inspekce v lékárnách.

Jeho zavedením byly včleněny do právního řádu přijaté mezinárodní úmluvy z předchozích let. Stanovené prvky principů regulace tohoto zákona můžeme sledovat i v současné legislativě.

(ZAOSTŘENO NA DROGY 2/2009)

Mezinárodní úmluva – Protokol 1946:

- byl signován 11. 12. 1946 v Lake Success,
- v platnost vstoupil 10. 10. 1947,
- jeho cílem bylo převést kontrolu omamných látek pod Organizaci spojených národů,
- Československo ho přijalo 28. 9. 1949.

Československo, které bylo krátkou dobu ovládané KSČ vstoupil v platnost:

- zákon č. **87/1948 Sb.** o potírání alkoholismu.

Byl to souhrn nejrůznějších opatření (NOŽINA, 1997), včetně ustanovení o protialkoholním léčení (ZAOSTŘENO NA DROGY 2/2009), který směřoval k ochraně lidského zdraví, před negativními vlivy, které může alkohol způsobit. V roce 1962 byl nahrazen zákonem č. 120/1962 Sb. (NOŽINA, 1997).

Legislativní opatření v 50. letech

Trestně právní základ nedovolené výroby a držení omamných látek obsahoval:

- zákon č. **86/1950 Sb.**.

Jeho opatření jsou velmi podobná dnešnímu stavu (ZAOSTŘENO NA DROGY 2/2009). Zmíněný zákon byl v některých ustanoveních novelizován:

- zákonem č. **63/ 1956 Sb.** (NOŽINA, 1997).

Působnost zákona č. 86/1950 Sb. (PRÁVNÍ ÚPRAVA DROG. PROB. V ČR – VÝVOJ) a jeho nevelké novelizace zákona č. 63/1956 Sb. (JŠ) ukončil nový trestní zákon č. 140/1961 Sb. (PRÁVNÍ ÚPRAVA DROG. PROB. V ČR – VÝVOJ).

Základní trestněprávní ochrana společnosti z roku 1950 byla spatřována v nejvýznamnějších dvou paragrafech tj.: § 197 a 198, které spravovaly nedovolenou výrobu a držení omamných látek. Podle těchto dvou paragrafů se trestného činu dopustí dotyčný, jenž omamné látky:

- vyrobí, vyveze, doveze,
- někomu jinému opatří,
- omamné látky přechovává, bez patřičného povolení.

Dále pak v případě, že takto činní:

- ve velkém rozsahu,
- výtěžným způsobem,
- má-li jednání dotyčného za následek smrt nebo značnou újmu na zdraví člověka.

Trestní postizitelnost také dovoloval ustanovený § 186 z roku 1950, který zaváděl trestný čin opilství.

Státní dohled byl uskutečňován vydanou vyhláškou Ministerstva zdravotnictví z 16. 6. 1953 výborům. Stanovená pravidla určovala, jakým způsobem se má zacházet s návykovými látkami. Tento dohled pod kontrolou státu na obchod a distribuci s drogami navazoval na zákon č. 29/1938 Sb.. Vyhlášky byly ve dvou vyhotovení:

- v Česku č. **283/1953**,
- na Slovensku č. **316/1953**.

Mezi nejdůležitější ustanovení, které obsahovala můžeme zahrnout:

- vytvořený seznam drog a preparátů,
- podmínky, jak mají být omamné látky skladovány,
- ustanovila pravidla, jak má být s omamnými látkami zacházeno,
- zavedla jednotná pravidla balení,
- označování omamných látek,
- povinnou registraci,
- určovala velmi přísný systém nákupu, zpracování a prodeje.

2.3. Drogy v režimním využití

Historik Karel Kaplan, který působil v rehabilitační komisi a spisovatel V. Hejl režimní politický vězeň publikovali ve své knize Zpráva o organizovaném násilí, informace týkající se zneužívání psychofarmak v zájmu státní sféry. Oba se shodují, že drogy byly podávány vězňům v některých vazebních věznicích Státní bezpečnosti např.: v Praze a Brně. Nejsou vyloučena i jiná místa. Nejvíce se mluví o Dr. Sommerovi, který údajně své drogové experimenty uskutečňoval v pražské vazební věznici na Ruzyni. Podávání těchto látek bylo např.: prostřednictvím jídla. Po užití přicházely nejrůznější stavy: deprese,

halucinace a podobně. Při vazebním věznění měl halucinace i tehdejší prezident Gustav Husák, který údajně viděl oživé subjekty na zdech, včetně pohybučích se červených myší. Nutno však podotknout, že se mohlo jednat o nadměrné vyčerpání, které působilo uvedené stavy. Dr. Rayman, který pracoval v padesátých letech, jako zástupce náčelníka lékařské služby při Ministerstvu spravedlnosti uvedl, že osobám kladoucím nadměrný odpor při výslechu, byly podávány drogy, za všechny konkrétně skopolamin. Tzv. metoda: rozštěpené vědomí, používaná v SSSR. Později byl uvězněn. Výše popsané události týkající se zneužívání drog při výsleších nelze zatím přejímat, jako stoprocentně pravdivé, dokud nebudou pořádně objasněny a doložena jejich věrohodnost. Známe je také pokus o použití LSD u armádních důstojníků, prostřednictvím vody. Sledoval se u nich vliv intoxikace na plnění zadaných úkolů. Jedna skupina plnila úkoly pod vlivem LSD a druhá bez vlivu na jakékoli návykové látky.

2.4. Odborné experimenty s LSD

V roce 1955 proběhla velká vlna experimentů s LSD J. Roubíčkem a J. Sncem. Zkoumali navozené psychózy, jež LSD zapříčiňuje, s možností jeho dalšího terapeutického použití. V roce 1956 jsou zahájeny první pokusy s LSD O. Vinařem zaměřené na podmíněnou reflexní činnost. V druhé polovině padesátých let se též formuje v pražské Krči skupina čtyř výzkumníků včetně Stanislava Grofa, kteří zkoumají halucinogeny prostřednictvím neurochemie, psychopatologie a deprivace týkající se spánku .

(NOŽINA, 1997)

2.5. Nově vzniklé organizace a jejich náplň

- R. 1948 byl založen socioterapeutický klub v Praze, jehož náplní byl boj za střízlivost.
- R. 1948 vzniklo oddělení s dvaceti lůžky při psychiatrické klinice LF UK, jeho cílem bylo léčit závislost na alkoholu (Apolinář).
- R. 1949 byl použit v Plzni na psychiatrickém oddělení disulfiram, který v játrech pomáhal odbourat etylalkohol.
- R. 1951 vznikla první záchytná stanice u Apolináře - sloužila jako zdravotnické zařízení.

- R. 1956 se uskutečnilo včleňování poraden proti alkoholu do poliklinik, které uskutečňovaly psychiatrickou léčbu.
- R. 1956 vznikla skupina v rámci Psychiatrické společnosti ČLS J. E. Purkyně, jejímž cílem bylo studium alkoholismu.
- R. 1957 se uskutečnila při Ministerstvu zdravotnictví první schůze Ústředního sboru proti alkoholismu.

(KALINA A KOL., 2., 2003)

3. 60. léta v ČSSR

3.1. Charakteristika období

Šedesátá léta jsou typická pozvolným zneužíváním „čichavých“ těkavých látek (JANÍK, DUŠEK, 1990), např.: chloroform, toluen, benzín, čpavek a podobně. Nejvíce uživatelů bylo mezi mladými lidmi ve věku do 25 let (NOŽINA, 1997). Vedle čichání, byla také užívána již zmíněná analgetika, antipyretika, barbiturátová hypnotika a nově anxiolytická sedativa, excitancia, antiastmatika, Yastyl – pravidelné zneužívání se označovalo termínem yastylismus, dále pak Fenmetrazin a Dexfenmetrazin (JANÍK, DUŠEK, 1990). Fenmetrazin byl poněkud hůře k sehnání, protože byl vydán jen na lékařský předpis. Přesto byla jeho spotřeba v Praze, oproti jiným oblastem dvojnásobná. Na nelegálním trhu ho mohl jednotlivec zakoupit za 250 Kčs jedno balení. Náznaky zneužívání můžeme nalézt i v lysergamidu. Tato toxikomanie se však u nás nerozšířila pro jeho těžkou dostupnost a posléze ukončením výroby (NOŽINA, 1997). Zneužívání tablet se stalo velmi oblíbené a konec šedesátých let je typický pro rozvoj zneužívání léků ve značné míře. Ačkoli za toxikomany se u nás považuje jen velmi malé množství jedinců, lze říci, že drogový problém je soustavně velmi podceňován (JANÍK, DUŠEK, 1990). V souvislosti s uvolněním poměrů v Československu se začalo objevovat pěstování a kouření konopí, které bylo normalizační represí potlačeno. Nadále se objevovalo v skrývajících se skupinách a u jeho příznivců. Kuřáci marihuany získávali semínka pro pěstování ze směsice ptačího krmiva, k nám běžně dodávaného z Indie. Dále se snažili zneužít běžně dostupné konopí pěstované pro průmyslové účely.

3.2. Legislativní opatření

Nový trestní zákon vstupující v platnost k 1. 1. 1962 byl:

- zákon č. 140/1961 Sb..

Základní ustanovení zde bylo spatřováno v nedovolené výrobě a přechovávání omamných látek a jedů (NOŽINA, 1997) pro vlastní potřebu, uvedená opatření platila bez jakékoli změny až do roku 1990 (ZAOSTŘENO NA DROGY 2/2009). Jeho platností se rušil zákon č. 86/1950 Sb.. V tomto novém zákoně již nebyl uveden trestný čin opilství.

Nejvýznamnější omezení můžeme shledat ve dvou paragrafech tj.: § 187 a 188 (NOŽINA, 1997), která jsou velmi totožná s jeho předchůdci § 197 a 198 z roku 1950, navíc je zde (JŠ) stanovený trest odnětí svobody na dva až osm let, podle spáchaného prohřešku a peněžitá pokuta v neurčené výši (NOŽINA, 1997).

Boj proti alkoholismu byl zahájen v roce 1962:

- zákonem **č. 120/ 1962 Sb.**.

Byl jím nahrazen zákon č. 87/1948 Sb.. Sice zde byla stejně, jako u jeho předchůdce zdůrazněna důležitost protialkoholického léčení, mezi jeho negativa však patří, že do něj nebylo zahrnuto žádné ustanovení proti drogovým toxikomaniím. Uvedený nedostatek napravoval až zákon č. 37/1989 Sb..

Právní úprava stanovující zacházení se škodlivými látkami vycházela ze zákona:

- **č. 20/1966 Sb.** o péči a zdraví lidí.

Na tomto základě byla vláda oprávněna vydat předpis o jedech a látkách škodících zdraví.

V souvislosti s uvedeným zákonem bylo vydáno vládní nařízení:

- **č. 56/1967 Sb.** o jedech a látkách škodících lidskému zdraví.

Mezi nejdůležitější body tohoto vládního nařízení patří:

- rozdělení škodlivých látek do tří kategorií: jedy, omamné látky a žiraviny.

Dále určuje podmínky pro:

- výrobu těchto látek,
- podmínky pro dovoz a vývoz,
- způsob skladování,
- způsob zacházení s nimi.

Seznam látek, které byly označeny, jako škodliviny vyhlášovalo Ministerstvo zdravotnictví prostřednictvím Sbírký zákonů. Zároveň určovalo postup k zacházení s těmito látkami a vydávalo povolení pro práci s nimi. Tyto látky nesměly být prodány nebo darovány nikomu, kdo neměl povolení k jejich zacházení. S omamnými látkami mohly pracovat pouze osoby:

- které dosáhly věku 18 let a výš,
- jsou tělesně a duševně zdravé,
- pro tuto práci jsou odborně způsobilé.

Podrobnější úprava vládního nařízení byla obsažena ve vyhlášce Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva spravedlnosti:

- **č. 57/1967 Sb.**

Zmíněná vyhláška výše uvedené vládní nařízení provádí. K této vyhlášce byl zpracován seznam omamných látek, který však nebyl úplný (NOŽINA, 1997). Mezi jeho největší negativa patří, že v něm nebyly obsaženy dnes známé tvrdé drogy, vyskytující se v ČSSR sice jen sporadicky, ale byly zde stejně, jako látky známé (JŠ), které v seznamu též nebyly uvedeny, např.: metamfetamin (pervitin) do roku 1984 a pro své zneužívání velmi populární Alnagon. V této souvislosti se u nás vyskytovala toxikomanie dvojího typu: zneužívání drog vyjmenovaných na seznamu omamných látek a ty, které tam uvedeny nebyly. Vládní nařízení č. 56/1967 Sb. a vyhláška Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva spravedlnosti č. 57/1967 Sb. byla nahrazena vládním nařízením č. 192/1988 Sb. o jechech a jiných škodlivých látkách.

3.3. Odborné experimenty s omamnými látkami

Začátkem šedesátých let pokračovalo také v Brně V. Broučkovou zkoumání biologických změn u psychotiků pod vlivem LSD. Pokusy s omamnými látkami, konkrétně s psilocybinem pod vedením pana Dubánského, který počátkem šedesátých let objevil, že malé dávky zmíněného preparátu mohou odhalit některá doposud velmi těžko odhalitelná poškození mozku. V roce 1966 Dr. M. Hausner a jeho kolegové rozvinuli psychodysleptickou psychoterapii, založenou na konfrontaci léčeného se svou negativní minulostí, současností a vzhledem do budoucna.

(NOŽINA, 1997)

3.4. Nově vzniklé organizace a jejich náplň

- R. 1966 proběhl v Praze evropský seminář zaměřený na preventivní opatření a alkoholickou terapii.
- R. 1966 došlo k rozšíření možností, jak působit v oddělení pro alkoholové závislosti při Psychiatrické společnosti ČLS J. E. Purkyně o jiné závislosti nealkoholového typu.
- R. 1967 bylo zřízeno středisko při protialkoholním oddělení psychiatrické kliniky v Praze, určené pro rodinu a děti.
- R. 1969 se uskutečnil výzkumný program, který měl za úkol zjistit efektivitu ústavní léčby u Apolináře.

(KALINA A KOL., 2., 2003)

4. 70. léta v ČSSR

4.1. Charakteristika období

V sedmdesátých letech, stejně, jako v letech předchozích patří k nejvíce zneužívaným látkám ty, které jsou velmi snadno dostupné široké veřejnosti (JANÍK, DUŠEK, 1990). Klasické drogy, tak jak je známe dnes, jsou u nás rozšířeny jen ve velmi malé míře (JŠ). Mezi toxikomany se začala značně rozšiřovat obliba Alnagonu, poměrně hodně oblíbeného i dříve. Koncem sedmdesátých let se z něho začal vyťahovat kodein, který se začal injekčně aplikovat do žíly. Stejnou rychlost nitrožilní aplikace u kodeinu, můžeme sledovat i u pervitinu. V únoru 1987 došlo k značnému snížení spotřeby Alnagonu, protože byl zařazen na seznam látek, ke kterým bylo zapotřebí získání lékařského předpisu (JANÍK, DUŠEK, 1990). Počátkem sedmdesátých let zažila svůj boom i Algina. Jedinec ji mohl koupit bez lékařského předpisu a hlavně za velmi nízkou cenu. V roce 1972 se zakázal její prodej bez lékařského předpisu. Téměř okamžitě ji zastoupil Dynil, prodávající se bez potřeby lékařského potvrzení (NOŽINA, 1997). Aplikace omamných látek (léčiv), prostřednictvím tablet ústy, pořád ještě převažoval. Nejčastěji se užívala antiepileptika, jako je Lepsiral, Triphenidyl a z antidepresiv Nuredal (JANÍK, DUŠEK, 1990). Opiátové látky, jako morfin byly téměř nedostupné, k jejich opatření potřeboval toxikoman lékařský souhlas. Mezi uživateli se objevovali jen výjimečně a to když například vykradli lékárnu. Začíná se objevovat termín - rekreační užívání drog (NOŽINA, 1997). To znamená nepravidelné, pouze ojedinělé užívání např.: ve volných chvílích, pro zlepšení nálady nebo navození neobvyklého stavu (JŠ).

4.2. Legislativní opatření

Mezinárodní úmluva - **Úmluva o psychotropních látkách:**

- podepsána byla v roce 1971 ve Vídni,
- v platnost vstoupila od 16. 8. 1976.

Světová zdravotnická organizace a Komise OSN v reakci na zvyšování zneužívání psychofarmak usilovaly, aby byly jednotlivými státy přijaty opatření právního a administrativního charakteru pro kontrolu těchto látek. Úmluva zahrnovala:

- vznik seznamu psychotropních látek,
- omezení v běžném užívání, výrobě, obchodu a distribuce,
- vznikl registr psychotropních látek.

V ČSSR byla úmluva ratifikována v roce 1988.

4.3. Domácí výroba drog

Postupný boom zažívala domácí výroba. Experimentátoři se snažili z Multacodinu vytahovat kodein. Z Alnagonu se zrodil braun. Z kaktusů se získával meskalin. Mezi největší „úspěchy“ českých toxikomanů však patřilo vyrobení tzv. české drogy, která je velmi populární do dnes, zrodil se metamfetamin – pervitin. Efedrinová substance se získávala z volně prodejných léčiv na lékařské doporučení. Mezi takovéto látky patří: Kodynal, Solutan, Ipecarin, používající se při respiračních nemocích, či Xantedryl nebo Ephedrin při alergických potížích.

4.4. Drogový transit přes ČSSR

Normalizační období je charakteristické uzavřením hranic před Západem. To omezovalo dovoz a pohyb drogových zásilek přes ČSSR. Důležité je zmínit, že československá měna nebyla pro drogové obchodníky ničím žádaným. Přes všechna hraniční omezení, začaly být drogy přes naše území hojně přepravovány. Tyto zásilky v největší míře putovaly přes naše území do třetích zemí. V sedmdesátých letech nebyly celní orgány na tuto nově vzniklou situaci nijak připraveny. První dva psi – knírači, kteří měli pomoci celníkům k odhalení drogových zásilek se objevili počátkem tohoto období na letišti v Ruzyni. Zpočátku se psi cvičili jen na odhalování marihuany. Postupem času byli cvičeni i na tvrdší látky, jako je kokain a heroin.

- První odhalená zásilka na začátku 70. let putující přes Československo byla v mezinárodním rychlíku při celní kontrole v Chebu, jednalo se o hašiš.
- V průběhu desetiletí byli odhaleni afghánští kurýři, kteří letecky přepravovali necelých 20 kilogramů hašiše z Kábulu do Prahy.
- Dále pak pět Afghánců pašujících 12,5 kilogramů hašiše přes Prahu do SRN. Do Československa jim byl hašiš z Kábulu dopraven letecky.

- Přes Prahu putovala i zásilka 12,5 kilogramů hašiše z Jordánska na Západ. Britský kurýr měl zásilku skrytou na dně svého kufru.
- Z Damašku k nám do Prahy přepravoval íránský pašerák 10,5 kilogramů hašiše. Íránec byl zadržen a postih ho čekal stejně, jako u výše uvedených případů.

4.5. Nově vzniklé organizace a jejich náplň

- V roce 1971 vzniklo první Středisko drogových závislostí. Vedl ho doc. Jaroslav Skála a primář MUDr. Jaromír Rubeš. Jak z názvu střediska vyplývá byly zde léčebny i nealkoholové závislosti. Léčení se dělilo na čtyři typy: dobrovolné, ochranné, soudem uložené ambulantní nebo ústavní. O dobrovolné léčení naše „toxikomanská“ společnost neměla příliš velký zájem z důvodu zveřejnění vedené evidence.

(NOŽINA, 1997)

- R. 1973 zahájilo svou působnost Středisko protialkoholní ochranné léčby při Ministerstvu spravedlnosti.
- R. 1974 několikrát vystoupil soubor hudebníků Linha Singers. Prostřednictvím prevence se snaží varovat středoškolskou mládež před negativními následky
- přibližně v r. 1975 bylo v provozu na našem území padesát - tři záchytných stanic.

(KALINA A KOL., 2., 2003)

4.6. Informativní a přehledová statistika

Přehledové statistické údaje nealkoholových toxikomanů, které uvádím mohou být velmi silně v rozporu se skutečným počtem uživatelů. Toto tvrzení uvádí publikace Miroslava Nožiny, od kterého jsem uvedené počty čerpal. Autor uvádí, že čísla mohou být i mnohonásobně vyšší (JŠ).

- Jeden obyvatel spotřeboval alkoholu v přepočtu na čistý líh v roce 1973 - 9. litrů, což je oproti roku 1963 o 3,1 litru více (JANÍK, DUŠEK, 1990).
- V roce 1973 evidovali příslušníci Sboru národní bezpečnosti 119 toxikomanů.
- V roce 1973 zemřelo 9 toxikomanů na předávkování, 57 lidí si pod vlivem omamné látky pokusilo ublížit na zdraví (NOŽINA, 1997).

5. 80. léta v ČSSR

5.1. Charakteristika období

Po normalizačním útlumu v polovině osmdesátých let se opět začalo rozšiřovat zneužívání marihuany v souvislosti s počínajícím úpadkem socialismu. Nárůst sdružování se toxikomanů v partách je patrný počátkem tohoto období. Party se sdružovaly nejvíce za užíváním omamných látek. Snažily se být skryté, aby nedošlo k jejich odhalení a panovala mezi nimi velká solidarita při policejním dopadení, některého ze svých členů, který velmi zásadně odmítal prozradit své přátele. Nejvíce potřební a uznávaní byli ti jedinci, kteří uměli drogy vyrobit. Mezi uživateli drog se vytvořila slangová mluva, podle níž se rozeznávali. Podmínkou vstupu do party mohl být i nemusel nějaký rituál či nějaká činnost k udělení, tetování a podobně. Podmínkou členství se mohl stát jednotný vzhled, oblečení, náramky či účes. Začínají se objevovat i nejrůznější rituály, které jsou součástí aplikace drog. Členové nejrůznějších part byli zpravidla příznivci rockové hudby, kterou používali k dosažení větších efektů při prožitku drogy (NOŽINA, 1997).

5.2. Legislativní opatření

Vyhláška Ministerstva zdravotnictví s platností od roku 1980 zahrnovala nové tzv. nástavbové specializace v psychiatrických odděleních, kde měly být kromě alkoholismu léčeny i jiné toxikomanie (KALINA A KOL., 2., 2003).

1. 1. 1989 vstoupilo v platnost nařízení vlády:

- **č. 192/1988 Sb.** o jedech a jiných škodlivých látkách.

Skončila platnost vládního nařízení č. 56/1967 Sb. a vyhlášce č. 57/1967Sb. (NOŽINA, 1997). Velké množství prvků zůstalo zachováno z vládního nařízení z roku 1967 (JŠ). K nejvýznamnější změně došlo v rozšíření seznamu omamných látek, který se v minulých letech doplňoval velmi omezeně (NOŽINA, 1997).

Těsně před přechodem k novému společenskému režimu vyšel v platnost zákon:

- **37/1989 Sb.** o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi.

Ukončil platnost zákona č. 120/1962 Sb., oproti svému předchůdci poprvé a také naposled v socialistickém zřízení zahrnuje v zákonné normě jinačí toxikomani, než tu nealkoholovou (ZAOSTŘENO NA DROGY 2/2009).

5.3. Osobnost toxikomana

Osobnost toxikomana v 70 a 80 letech byla charakterizována následovně: první experiment je kolem 15 let, s prostředkem dostupným doma, např.: prchavé látky. K prvnímu vyzkoušení vede potencionálního uživatele zvědavost, nápodoba přátel, řešení těžko - zvladatelných problémů, nebo touha po novém a neobvyklém zážitku. Polykání tablet, poté nitrožilní aplikace, seznamuje se s novými toxikomany, má problémy doma, také ve škole, může se dostat do evidence Veřejné bezpečnosti, už zvládne vyrobit složitější omamnou látku, může ukončit školu, jen velmi málo se zdržuje doma. V rozvinuté fázi závislosti přesvědčuje sebe, rodinu i známé, že s užíváním skončí, nikdy to však nedovede do zdárného konce.

5.4. Drogový transit přes ČSSR

- V roce 1982 byla v Děčíně odhalena tranzitní zásilka 350 gramů heroinu. Syřští pašeráci ji přepravovali vlakem do Západního Berlína.
- V roce 1985 v Praze na Ruzyni naši celníci prvně odhalili převoz omamných látek ze Srí Lanky v tělních dutinách pašeráků.

Později při potencionálním hledání kurýrů se dohlíželo na ty, kteří odmítali zdarma poskytované nápoje, jídlo či během letu ani jednou nenavštívili toaletu. Podezřelé osoby byly poté převáženy do nemocnice na Vinohradech, kde podstoupily rentgenové vyšetření. Občané Československa přiváželi drogy ze zahraničí pouze v ojedinělých případech např.: z Blízkého východu. Přivezené látky zpravidla využívali pro vlastní potřebu. Odhalené případy pašování přes ČSSR byly odhalovány náhodně a lze jen těžko určit kolik drog takto přes naše území skutečně prošlo. I přes skutečnost, že Československo bylo transitní zemí, nikdy nebylo zahrnuto do odbytové cílové země.

5.5 Drogy ve vězení

Pro toxikomana, který se ocitne ve vězení má droga obrovskou cenu. Velmi oblíbené pro zneužívání byly přípravky obsahující efedrin, Yastyl, z léků antiepileptika, Lepsiral a Phenobarbital. Velké množství látek, které se užívaly, nebo byly potřebné pro výrobu dané drogy se nacházely ve věznici. Dotyčný si je mohl koupit za peníze např.: z kapesného. Suroviny, jako jsou čaj, tabák a podobně. Nebo si mohl některé látky např.: líh, těkavé látky, prostředky na čištění, obstarat krádeží na pracovišti, nebo předstíráním nejrůznějších nemocí. Z dosahu vězňů byly i alkoholické nápoje. Přesto pomocí kvasného procesu si jej někteří uměli vyrobit sami z rýže či nejrůznějších zavařenin.

(NOŽINA, 1997)

5.6. Nově vzniklé organizace a jejich náplň

- R. 1982 bylo v provozu 233 ordinací pro alkoholismus a jiné toxikomanie, po roce 1989 se jejich stav snížil přibližně o dvacet - pět procent.

(KALINA A KOL., 2., 2003)

5.7. Informativní a přehledová statistika

Přehledové statistické údaje nealkoholových toxikomanů, které uvádím mohou být velmi silně v rozporu se skutečným počtem uživatelů. Toto tvrzení uvádí publikace Miroslava Nožiny a Janíka s Duškem, od kterých jsem uvedené počty čerpal. Autoři se shodují, že čísla mohou být mnohonásobně vyšší (JŠ).

- Jeden obyvatel spotřeboval alkoholu v přepočtu na čistý líh v roce 1983 - 9,2 litrů, v roce 1985 cca. 9 litrů a v roce 1986 - 8,7 litrů čistého alkoholu (JANÍK, DUŠEK, 1990).
- Počátkem roku 1980 mohlo být v ČSSR kolem 80 až 90 léků, které svým neopatrným užíváním mohly vyvolat návykový stav.
- V roce 1980 bylo v ČSSR stíháno 172 toxikomanů pro trestnou činnost.
- Před rokem 1989 byl v Praze, v psychiatrické klinice u Apolináře léčen jediný uživatel kokainu v Čechách. Byl jím dvacet - šest letý lékař.

- V roce 1980 Veřejná bezpečnost evidovala 3981 toxikomanů, v roce 1986 - 7039 a v roce 1989 – 6814. Z posledního uvedeného počtu jich bylo 5033 v Čechách a 1781 na Slovensku (NOŽINA, 1997). Janík a Dušek odhadují počet toxikomanů v roce 1987 kolem 9000 (JANÍK, DUŠEK, 1990).
- Ministerstvo zdravotnictví evidovalo k roku 1989 - 8271 toxikomanů.
- V roce 1989 dnešní policie registrovala počty uživatelů s přihlédnutím ke krajům následovně:
  1. Severočeský kraj – 1384 uživatelů,
  2. Severomoravský kraj – 939 uživatelů,
  3. Jihomoravský kraj – 729 uživatelů,
  4. Praha – 619 uživatelů,
  5. Středočeský kraj – 389 uživatelů,
  6. Východočeský kraj – 443 uživatelů,
  7. Západočeský kraj – 397 uživatelů,
  8. Jihomoravský kraj – 143 uživatelů,
- Z 6814 všech uživatelů jich bylo ve věku do 15 let registrováno 142 a mezi 15 – 18 lety 998 osob.
- V roce 1987 bylo zaregistrováno 45 úmrtí toxikomanů, 101 pro pokus ublížení na zdraví a 23 jich spáchalo sebevraždu.
(NOŽINA, 1997)

5.8. Stručné závěrečné shrnutí

Před rokem 1989 neexistovala téměř žádná preventivní opatření před zneužíváním omamných látek. Ideologická doktrína si odmítala připustit, že drogový problém je i naším problémem a ne jen nenáviděného kapitalismu (NOŽINA, 1997). Velmi obecně se nechávali říci, že jediným zdrojem zneužívaných drog byly právě naše domácí výrobky – marihuana, braun, pervitin. Nevyskytoval se zde obchodní trh s nabídkou a poptávkou. Uživatelé se sdružovali v malých, též uzavřených a vzájemně nepropojených skupinách. Drogy se nejvíce rozšiřovaly ve skupinkách, kde se všichni navzájem znali a mohli se na sebe spolehnout. Proto rozšiřování drog probíhalo pouze v malém rozsahu (KALINA A KOL., 1., 2003). Neexistovala též ucelená zákonná opatření proti nealkoholovým toxikomaniím a až v roce 1989 vyšel již od roku 1972 připravovaný zákon o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi (JANÍK, DUŠEK, 1990).

6. 90. léta – současnost v ČSFR a ČR

6.1. Charakteristika období

Po pádu socialismu pod vládou KSČ predikce našich odborníků uváděly, že svobodné cestování a celkové uvolnění poměrů ve společnosti povede k nárůstu drogového prostředí (KALINA A KOL., 1., 2003). Dále také geografická poloha ČR, lidmi změněné nahlížení na osobní hodnoty, ekonomické změny a nevyhovující legislativa. Toto všechno se ještě více prohloubilo naší drogovou zkušeností s vlastní výrobou pervitinu a relativně kvalitním chemickým a farmaceutickým průmyslem (ŠTÁBLOVÁ, 1997). V prvních počátcích devadesátých let námi vyrobené drogy stále dominovaly, ale z dovozu se k nám dostává poměrně levný heroin. Začíná se vytvářet drogový trh s nelegální nabídkou a poptávkou. Za nelegální látky lze zaplatit jak penězi, tak sexem. Drogové prostředí se v prvních fázích vyznačuje ještě uzavřeným či polootevřeným charakterem. Vyskytují se v něm experimentátoři i rekreační uživatelé. Ani souvislosti drog a kriminality nevchází tolik do obecného povědomí, omamné látky jsou zatím poměrně finančně dostupné. Od roku 1994 až do roku 2000 se nezákonný trh začíná rozšiřovat ve velké míře. Stoupají počty uživatelů heroinu, i přesto je pořád pervitin drogou číslo jedna. Vzniká otevřený drogový trh, nejvíce ve velkoměstech vyznačující se velkým finančním obrátem. Postupně se snižuje věková hranice uživatelů a stoupá drogová kriminalita (KALINA A KOL., 1., 2003). K obchodu s drogami přispělo též několik negativních vlivů, jako jsou: nízké tresty za výrobu a drogový obchod, minimálně riziková legalizace špinavých peněz, poměrně jednoduché zakládání firem sloužící ke krytí nelegálního obchodu, nízké náklady na provozování těchto společností, vůle českých občanů zapojit se do drogového obchodu. Odhady Národní protidrogové centrály předpokládaly, že vývoj v ČR bude vypadat následovně:

- dojde k nárůstu osob závislých na drogách,
- propojí a upevní se zločinecké skupiny,
- svou činnost začnou provozovat velké laboratoře na výrobu drog,
- zvýší se snahy o proniknutí do struktur státního aparátu.

(ŠTÁBLOVÁ, 1997)

6.2. Legislativní opatření

Trestním zákonem, kterým byl odstraněn postih přechovávání omamných látek pro svou vlastní potřebu ze zákona č. 140/1961 je:

- zákon č. 175/1990 Sb..

Trestnost držení omamné látky zavedla novela trestního zákona č. 112/1998 Sb..

(PRÁVNÍ ÚPRAVA DROG. PROB. V ČR – VÝVOJ)

Pro svou nedostatečnost zákona č. 37/1989 Sb., kterou přineslo nové společenské upořádání byl nahrazen zákonem:

- č. 379/2005 Sb. o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami.

Svou působností zasahuje do prevence, snižování škodlivých účinků při užívání návykových látek, zdravotní péče a sociálních služeb.

(ZAOSTŘENO NA DROGY 2/2009)

V roce 2010 se stal platným k 1. lednu nový trestní zákoník:

- č. 40/2009 Sb..

Snaží se velmi podrobně zabývat drogovými paragrafy a novelizovat je s přihlédnutím k požadavkům doby. Definitivně končí platnost zákona č. 140/1961 Sb. (PRÁVNÍ ÚPRAVA DROG. PROB. V ČR – VÝVOJ). Postupem času uvidíme zda bude společnosti přínosem (JŠ).

6.3. Osobnost toxikomana

Podle Štáblové lze osobnost toxikomana v 90 letech charakterizovat následovně:

- impulzivní – nemají drogu pod kontrolou,
- kompulzivní – uživatelé, kteří se chtějí ze závislosti dostat, ale nedaří se jim to.

Chování můžeme rozdělit též na dva typy:

- příležitostné zneužívání:

Velmi často se vyskytuje u dospívajících jedinců, kteří vyzkouší drogu ze zvědavosti

(alkohol, cigarety, konopí, organická rozpouštědla, LSD, opiáty), nepřipouští si stav návyku, v případě zdravotních obtíží nechce navštívit lékaře. Nepřipouští si, že komplikace mohou být vyvolány užíváním drog. Zhoršují se známky ve škole, přestává do

ní chodit, mívá stavy úzkosti. Svým příležitostným užíváním volají mladí po dialogu, nebo mají problémy v rodině či nejsou schopni uspět ve svých přání.

- chronické zneužívání:

Nejčastěji jsou to ti jedinci, kteří všelijak kombinují různé látky. Naléhají na zdravotnická zařízení, aby jim předepisovaly léky, nejvíce proti bolesti nebo tlumící kašel obsahující kodein. Tato potřeba může vést ke krádežím v lékárnách či k snahám o navázání kontaktu se zdravotnickými zaměstnanci.

(ŠTÁBLOVÁ, 1997)

6.4. Drogový transit přes ČR

Počátkem devadesátých let se Česká republika pomalu začínala stávat zemí, do které byl úmysl směřovat dodávky drog. Česká měna se stávala pro zahraniční exportéry žádanější, otevíraly se všem přístupné hraniční přechody. Přesto se k nám drogy dovážely skrze transit v rámci tzv. balkánské cesty a dále do dalších zemí (JŠ). Na balkánské drogové trase se pašovaly opiáty (heroin) přes následující poziční území:

- a) Istanbul – Bulharsko – Bukurešť – Budapešť – Bratislava – Praha – Německo – západní Evropa.
- b) Istanbul – Sofie – Bělehrad – Budapešť – Bratislava – Praha – Německo – západní Evropa.
- c) Turecko – Černé moře (lodí) – Rumunsko – Maďarsko – Slovensko – Česká republika – Německo – Nizozemí a dále (NOŽINA, 1997). V současné době se k nám dováží drogové zásilky od nejrůznějších exportérů a společenství zabývající se touto činností (JŠ).

6.5. Protidrogová politika

V roce 1990 vznikl orgán, Komise vlády ČSFR pro narkotika, koncem roku 1992 však zanikl. Aktivizující se občanská společnost s odborníky, kteří provozovali jedny z prvních nestátních organizací upozornili na hrozby, jenž mohou nastat, prostřednictvím tzv. Vánočního memoranda. Začátkem roku 1993 vznikla Meziresortní protidrogová komise vlády ČR sloužící jako koordinační orgán protidrogové politiky (ZAOSTŘENO NA DROGY 2/2009), k stejnému roku je datován vznik současné Národní protidrogové centrály (JŠ). V Září 1993 byla vládou schválena první Koncepce a program protidrogové

politiky na období 1993 až 1996. Vládní koncepce odmítala: legalizaci drog, kriminalizaci uživatelů, chtěla bojovat s organizovaným zločinem, zaměřila se na rozvoj služeb pro uživatele návykových látek, zdůrazňovala důležitost nestátních neziskových organizací.

Postupem času vznikaly protidrogové komise a koordinátoři na okresní úrovni. Za hlavní cíl si vyhláška kladla:

- zřízení Inspektorátu omamných a psychotropních látek pod patronátem Ministerstva zdravotnictví,
- vznik primární prevence,
- zpracovávat systém sběru dat o užívání a dopadech způsobené drogami,
- specifikovala nové struktury zařízení, jako jsou: nízko-prahová kontaktní centra, terapeutické komunity a denní stacionáře.

Po roční přestávce vznikla druhá vládní koncepce pro období 1998 až 2000. Její snahou bylo doplňovat deklarované programy prevence, resocializace a léčby. Zaměřila se na:

- rozvoj financování služeb a
- vzdělávání odborných pracovníků.

Na léta 2001 až 2004 již nebyla zpracována vládní koncepce, nýbrž strategický plán pod názvem: Národní strategie protidrogové politiky na období 2001 až 2004. Zaměřuje se hlavně na nelegální drogy, požívání alkoholu i tabáku, nejvíce však v preventivní a postihové oblasti. Mezi jeho základní čtyři body protidrogové politiky patří:

- Primární prevence, která by měla předcházet zneužívání drog.
- Léčba a resocializace, dostupné by měly být služby, které pomůžou uživatelům drog k odvykání.
- Harm – reduction, minimalizace negativních zdravotních a jiných rizik na společnost.
- Snížení dostupnosti drog, prostřednictvím zákonných opatření.

V roce 2002 na Úřadě vlády ČR vzniklo pracoviště pro sběr dat o drogové problematice: Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti. Prozatím poslední Národní strategie na období 2005 až 2009 si klade za hlavní cíl snižovat organizovaný zločin a snížit užívání návykových látek.

Koordinace protidrogové politiky na centrální úrovni je spravována následovně:

- Rada vlády pro koordinaci protidrogové politiky.
- Sekretariát Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky společně s Národním monitorovacím střediskem pro drogy a drogové závislosti.
- Výbory Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky.
- Pracovní skupiny.

- Národní strategie a akční plány protidrogové politiky.
- Koordinace na krajské a místní úrovni vypadá následovně:
- Výbor zástupců regionu.
  - Krajské protidrogové koordinátory.
  - Protidrogové komise.
  - Pracovní skupiny.
  - Strategie a plány.
  - Protidrogové koordinátory na místní úrovni.
- (ZAOSTŘENO NA DROGY 2/2009)

6.6. Nově vzniklé organizace a jejich náplň

Po roce 1989 vzniklo velké množství nejrůznějších zařízení, oddělení při klinikách atd., zabývající se pomocí drogově závislým. Protože tento součet by byl velmi obsáhlý, rozhodl jsem se vybrat dle kapitoly 6.5., kde uvádím Koncepti a program protidrogové politiky na období 1993 - 1996, která si klade za hlavní cíl podporovat vznik nestátních neziskových organizací. Za všechny jsem se rozhodl vybrat dvě nejznámější a jedny z prvních se sídlem v Praze a to jsou (JŠ):

- Středisko DROP IN o.p.s. vzniklo v roce 1991. Jeho prvotní snahou bylo zajistit systém prevence a péče pro drogové uživatele. Zakladatelé jsou MUDr. Jiří Presl a PhDr. Ivan Douša. Počáteční nadace se v roce 1999 změnila na nestátní zdravotnické zařízení. Jeho hlavní náplní je ambulantní kontakt, poradenství, první pomoc a Harm – reduction, tj. snižování rizik (<http://www.dropin.cz/dropin.shtml>) jak pro uživatele, tak pro společnost (JŠ).
- Občanské sdružení SANANIM je nestátní organizace, jejímž hlavním cílem je pomáhat v preventivní oblasti, péči a léčbě drogově závislých. Dnes je jeho součástí 11 zařízení. Další jeho prioritou je podpora v primární prevenci, ve vzdělávání a spolupráce se zahraničními odborníky (<http://www.sananim.cz/sananim/sananim,-o.s..html>).

6.7. Informativní a přehledová statistika

- Jeden obyvatel spotřeboval alkoholu v přepočtu na čistý líh v roce 1990 - 8,9 litrů, v roce 1995 - 9,4 l., v roce 1999 - 9,9 l. (VZ, 2001) a v roce 2005 - 10,2 litrů čistého alkoholu (www.alkoholik.cz).
- V roce 1996 bylo podle Policejního prezidia stíháno za drogové trestné činy 973 osob, v roce 2000 - 1815 lidí (VZ, 2002) a v roce 2005 – 2209 občanů ČR (VZ, 2007).
- V roce 1996 evidovalo Generální ředitelství Vězeňské služby ČR 2517 uživatelů drog z celkového počtu 20860 vězňů. V roce 1999 - 5990 uživatelů z 23060 vězňů a v roce 2002 - 5481 z 16213 vězňů osob (VZ 2002).
- V roce 1998 je registrováno ve výkonu trestu odnětí svobody pro drogovou trestnou činnost 505 lidí z 22067 vězňů (VZ, 2001). Roku 2002 - 1216 a v roce 2007 1382 lidí z cca. 20000 vězňů (VZ, 2007).
- V roce 2008 je zaznamenáno 139 léčených uživatelů kokainu (VZ, HS, ČR, 2008).
- Světová zdravotnická organizace uvádí, že v roce 1991 je v ČR 5546 drogově závislých a z uvedeného počtu 2500 lidí v Praze.
- Ordinance psychiatrických oddělení pro alkoholismus a toxikomanie evidují rokem 1991 v ČR 3035 toxikomanů a z uvedeného počtu v Praze 293 osob.
- Ministerstvo zdravotnictví eviduje v roce 1993 - 5234 a v roce 1994 – 5611 nealkoholových toxikomanů (NOŽINA, 1997).
- Odhad roční prevalence problémových uživatelů podle Hygienické stanice Hl. m. Prahy je pro rok 2002 - 34300 osob, z toho 23100 mužů a 11200 žen. Pro rok 2005 je za problematiku považováno 34000 lidí, z toho 23300 mužů a 10700 žen. Rok 2008 uvádí 34500 osob jako problematických a z toho 23100 mužů a 11400 žen (VZ, HS, ČR, 2008).
- Prevalence počtu problémových osob (os.) drog za rok 2002 – 2007 podle rozdělení na kraje vypadá následovně:
  1. Praha – 10950 os. (VZ, 2002), 10000 os. (VZ, 2007)
  2. Středočeský kraj – 3350 os. (VZ, 2002), 1700 os. (VZ, 2007)
  3. Jihočeský kraj – 1550 os. (VZ, 2002), 1500 os. (VZ, 2007)
  4. Plzeňský kraj – 1850 os. (VZ, 2002), 1300 os. (VZ, 2007)
  5. Karlovarský kraj – 1150 os. (VZ, 2002), 900 os. (VZ, 2007)
  6. Ústecký kraj – 4200 os. (VZ, 2002), 4100 os. (VZ, 2007)

7. Liberecký kraj – 550 os. (VZ, 2002), 500 os. (VZ, 2007)
8. Královéhradecký kraj – 1050 os. (VZ, 2002), 1750 os. (VZ, 2007)
9. Pardubický kraj – 600 os. (VZ, 2002), 450 os. (VZ, 2007)
10. Vysočina – 700 os. (VZ, 2002), 700 os. (VZ, 2007)
11. Jihomoravský kraj – 3350 os. (VZ, 2002), 3400 os. (VZ, 2007)
12. Olomoucký kraj – 1450 os. (VZ, 2002), 1650 os. (VZ, 2007)
13. Zlínský kraj – 1550 os. (VZ, 2002), 1850 os. (VZ, 2007)
14. Moravskoslezský kraj – 2800 os. (VZ, 2002), 1100 os. (VZ, 2007)
(VZ, 2002 a VZ, 2007)

- Podle trendu nově evidovaných osob v ČR žádajících o léčbu z drogové závislosti, jich bylo v roce 1996 - 160 do 15 let, v roce 2002 - 97 a v roce 2008 - 54 žadatelů o léčbu ve věku do 15 let. V roce 1996 ve věku 15 – 19 let zažádalo o léčbu 1707 osob, v roce 2002 - 1892 a v roce 2008 - 1132 lidí ve věku od 15 – 19 let (VZ, HS, ČR, 2008). Z toho v Praze ve věku do 15 let zažádalo o léčbu v roce 1996 - 25 osob, v roce 2002 - 24 a v roce 2008 - 26 dospívajících. Pražanů ve věku od 15 – 19 let zažádalo o léčbu v roce 1996 - 377 lidí, v roce 2002 - 181 a v roce 2008 - 227 lidí (VZ, HS, PRAHA, 2008).
- Postupem času se zvyšoval nárůst virových hepatitid. Virovou hepatitidou typu A bylo v roce 2004 nakaženo v ČR 70 osob a roku 2008 - 1653 osob. Akutní virovou hepatitidou typu B bylo v roce 2004 nakaženo 392 lidí a v roce 2008 - 307 lidí. Akutní virovou hepatitidou typu C bylo v roce 2004 nakaženo 197 osob a v roce 2008 – 169 uživatelů (VZ, HS, ČR, 2008). Z toho v Praze mělo virovou hepatitidu typu A v roce 2004 20 osob a v roce 2008 - 887 osob. Akutní virová hepatitida typu B byla v roce 2004 zaznamenána u 105 lidí a v roce 2008 u 71 lidí. Akutní virovou hepatitidou typu C v roce 2004 bylo nakaženo 40 Pražanů a v roce 2008 – 36.
(VZ, HS, PRAHA, 2008)
- V roce 2001 bylo v ČR evidováno 167 úmrtí v souvislosti s předávkováním (VZ, 2001). Z toho 56 zemřelo na opiáty, 5 na amfetaminy, 15 na těkavé látky, 0 na kokain, halucinogeny a konopné látky. V roce 2007 se předávkovalo 213 lidí. Z toho 14 na opiáty, 11 na amfetaminy, 14 na těkavé látky, 1 na kokain a 0 na halucinogeny a konopné produkty (VZ, 2007).
- Orientační cena vybraných drogy vypadala následovně: V roce 1992 stál hašiš 1g 350 – 500 Kčs, marihuana 1 cigareta 30 Kčs, heroin 1g 1800 Kčs, kokain 1g 2000 Kčs, pervitin 1g 1000 – 1500 Kčs, extáze 1 tableta 400 – 600 Kčs, LSD 1 „trip“ 200 – 500

Kčs, Braun 0,2 ml 250 Kčs, později se přestal distribuovat (NOŽINA, 1997). V roce 2002 je průměrná cena 1g hašiše 135 – 200 Kč, 1g marihuany 100 – 175 Kč, 1g heroínu 800 – 1350 Kč, 1g kokainu 1400 – 2250 Kč, 1g pervitinu 800 – 1000 Kč, 1 tableta extáze 100 – 150 Kč, 1 „trip“ LSD 165 – 225 Kč. Nutno podotknout, že první uvedená cena je průměrná pro obchod ve velkém a druhá cena je průměrná pro obchod v malém (VZ, 2002). Je možné si zde všimnout, že průměrné ceny, které mohou být ve skutečnosti jak nižší, tak vyšší jsou ve velkoobchodu značně nižší (JŠ).

- Čistota zadržených drog Národní protidrogovou centrálou (NPC) vypadala v roce 2002 následovně (obchod ve velkém) : marihuana 3 – 21 % koncentrace účinné látky, hašiš 2,5 – 10 %, heroin 20 – 41,3 %, kokain 75 – 86 %, pervitin 60 – 75 %, extáze 2,5 – 48%.

Čistota zadržených drog NPC v malém obchodu vypadala následovně: marihuana 0,2 – 5,1 % koncentrace účinné látky, hašiš 2,5 – 10 %, heroin 4,6 – 41,3 %, kokain 50 – 86 %, pervitin 5 – 75 %, extáze 2,5 – 48 %.

Obvyklá koncentrace účinné látky se v malém obchodu za rok 2002 pohybovala: marihuana 2,6 %, hašiš 6,3%, heroin 22,5 %, kokain 68 %, pervitin 40 %, extáze 30 % (VZ, 2002).

7. Hledání narátorů a informace o vedení rozhovorů

7.1. Hledání narátorů

Se uskutečnilo v rámci mé stáže v Nízkoprahovém středisku DROP IN o.p.s, Karolíny Světlé 18, 110 00, Praha 1. V trvání od 3.8. do 7.8.2009 s počtem čtyřicet absolvovaných hodin. Rozhodl jsem se tak na základě svých předchozích zkušeností v sociálních a jiných nápomocných zařízeních, které jsem navštěvoval v rámci svého předchozího studia. Kdy jsem měl velké množství možností si všimnout, že když vás klienti nějakou chvíli znají je s nimi mnohem lepší domluva, jsou daleko více otevřenější a přístupnější veškeré domluvě.

Hlavním cílem bylo hledání a seznámení se s potencionálními narátory.

Během těchto pěti dnů jsem měl možnost zúčastnit se těchto programů:

- Výměnný program
- Vitamínový program
- Evidence klientů (náhled)
- Anamnestická složka (náhled)
- Náslech úvodních pohovorů a konzultací
- Rozbor případové studie – kasuistika
- Statistické údaje
- Kontaktní práce s klienty

Kromě těchto programů, které jsou též uvedeny v potvrzení o stáži (viz. Příloha - Potvrzení o stáži v Nízkoprahovém středisku DROP IN o.p.s.), jsem měl dále možnost seznámit se s chodem střediska, skupinovou mentalitou a hlavně s klienty, kteří toto středisko navštěvují a oni se mnou. Kontaktní práce s klienty byla pro můj výzkum a tuto diplomovou práci ze všeho vyjmenovaného to nejdůležitější. Přicházel jsem s nimi do úzkého kontaktu a měl jsem možnost si na ně udělat obecný náhled, ať již při výměně injekčních stříkaček, vaření čaje, kávy nebo polévky. V rámci této práce jsem od klientů

zjišťoval nejrůznější informace a poté je vyhodnocoval, zdali ten dotyčný je vhodný narátor pro můj výzkum. S lidmi, které jsem oslovil rozhodně nebyla lehká práce. Velké množství jsem si ani nedovolil oslovit, více než patrně na nich bylo vidět že droga ovládá celý jejich život. Od 3.8 do 7.8.2009 jsem jich oslovil čtrnáct. Pět mou nabídku odmítlo, další tři též za použití vulgarismu a s šesti jsem domluvil termín: datum, čas určitý či neurčitý a místo pro uskutečnění natáčení, ani jeden se nedostavil. (Pozn. čas neurčitý znamená, že jsem osloveným umožnil aby se dostavili v průběhu celého dne do střediska Drop-in, v rámci otevírací doby cca. od 8 – 16h.). Po ukončení stáže jsem se domluvil se střediskem jestli bych tam mohl docházet. Už ne v rámci stáže, ale pouze kontaktovat klienty, to mi bylo povoleno. Se svou nabídkou jsem se obrátil na ty, které jsem poznal já a oni poznali mě v týdnu předešlém. Někteří odmítli a ti co souhlasili, jejich korigovaný přepis, skrze který prezentuji výzkum naleznete v práci. Po své ne-dobré zkušenosti z předchozího týdne a nedodržování slibů oslovených, kteří na domluvenou schůzku nepřišli, jsem rozhovory uskutečňoval okamžitě po oslovení. Při výběru vhodných adeptů jsem využil i nápomocných rad zaměstnanců střediska. Zároveň jsem byl upozorněn, že je období dozrávajících makovic, na které klienti ve velkém počtu jezdí. Středisko jsme dále příležitostně navštěvoval v průběhu celého měsíce října 2009. Nutno podotknout, že ti co mou osobu neznali se semnou nechtěli o ničem bavit, natož se dohodnout na termínu uskutečnění rozhovoru.

7.2. Informace o vedení rozhovorů

Před uskutečněním rozhovoru proběhl tzv. informativní rozhovor, kde jsem se snažil zjistit co narátoři o probíraném tématu ví a zároveň jestli mají zkušenost v prostředí pražského regionu. Získávání prvotních informací téměř všechny dotazované spíše zdržovalo. Pánové chtěli abych tuto část vynechal a začal se ihned dotazovat na záznamové zařízení (bližší informace v příloze - Záznam o rozhovoru a souhlas ke zpracování osobních a citlivých údajů – jméno narátora). Všechny rozhovory byly vedeny hovorovou a tudíž méně spisovnou formou dotazování. To z důvodu, že mí narátoři takto mezi sebou běžně hovoří a u spisovného dotazování jsem se obával, že by u nich mohl vzniknout dojem povýšenosti se nad nimi, o kterém mají velmi bohaté zkušenosti například z léčebných a jiných zařízení. Všem jsem se snažil pokládat přibližně stejné otázky a to i za předpokladu určité strukturovanosti rozhovoru, což jsem v prvotním úmyslu neměl. Strukturovanou formu rozhovorů jsem zvolil z důvodu viditelné neochoty povídání o svém životním příběhu. Součástí mého předpokladu bylo i to, že se narátoři na druhou schůzku nedostaví, což se potvrdilo. Přes veškeré problémy uvedené výše, jsem se snažil klást na životní příběh a osobní zkušenost veliký důraz. Protože mi chyběly prvotní informace z tzv. informativního rozhovoru, pokládal jsem i otázky obecnějšího charakteru, abych zjistil nejprve narátorův náhled na probíranou problematiku a úměrnost jeho odpovědi k otázce, na kterou nelze znát přesnou odpověď. To vše vychází z mé predikce, že nebudu mít možnost ověřit si podobnost informací z prvního rozhovoru v druhém. To znamená, že k ověření pravdivosti a nepřehnanosti subjektivního sdělení, přihlédnu k přiměřenosti a střízlivosti odpovědi na obecnou otázku. Pro příklad, takovou mou obecnou a oblíbenou otázkou v byla:

- korigovaná verze otázky:

J.Š.: Myslíte, že dříve užívali drogy více muži nebo ženy, jaký váš obecný náhled?

- korigovaná verze odpovědi:

M.K.: Nevím, užívali to jak holky, tak kluci. Opravdu se to nedá úzce specifikovat, nedá.

M.Ř.: Těžko říci, spíš bych řekl, že muži, ale nikdy jsem se nad tím takto nezamýšlel.

T.Z.: Já jsem nikdy moc nad tím nepřemýšlel, že bych to měl rozlišené na muže a ženy, to jsem nikdy nesledoval.

U citovaných odpovědí pana Kouteckého, Řezníčka a Zelinky je zřetelně vidět přiměřenost odpovědi k otázce, na kterou znát přesnou odpověď lze jen velmi těžko, pokud se uvedenou problematikou odborně nezaobírají.

Velmi pozorně si přečtěte odpověď pana Cardy, který má ve své nijak neopodstatněné odpovědi velmi jasno.

- korigovaná verze otázky:

J.Š.: Myslíte, že dříve užívali drogy více muži nebo ženy, jaký váš obecný náhled?

- korigovaná verze odpovědi:

V.C.: Nejdříve chlapy, nejdříve muži, ale pak se to strašně rychle vyrovnalo i s ženskými, protože ženský viděly to, proč, když chlap může a žena ne, *proč on může usínat a já ne, takto to udělaly ty ženské.*

Touto svou analýzou textu se nehodlám v práci dále zaobírat, bude sloužit jen pro mou informovanost, ke které budu přihlížet v rámci vyhodnocovacího procesu. Zároveň bych chtěl zmínit, že rozhovor s panem Cardou na mne působil nejméně důvěryhodně ze všech dotazovaných.

Dále jsem se v některých případech zeptal na zkušenost, které si dotazovaný mohl všimnout u svých přátel. To proto, že si myslím, například u otázky: Jak probíhala či probíhá pomoc při úpadkovém stavu? Jsem přesvědčený o tom, že mnohem lépe mi dotazovaný odpoví co viděl u jiného uživatele, než co sám prožil, protože tuto pomoc v bezvědomí nemohl vnímat. Na zkušenosti přátel uživatelů jsem se ptal také proto, protože všichni mí narátoři se znají a schází se v rámci jedné komunity, kde společně své drogové záležitosti probírají a vychází to i z předpokladu, že ačkoli se zeptám na subjektivní zkušenost, tak mi může odpovědět, ať již úmyslně či neúmyslně to, co viděl nebo slyšel u lidí z komunity. To, že mezi pány, s kterými jsem uskutečnil rozhovor je zřejmá komunitní mentalita, je možné všimnout si v doslovných prepisech v podobě: krátkého vyslovování slov a jiných prvků jako jsou: ňáký - nějaký, vo - o, že jo, no, jo, tydlety - takovéto a podobné výrazy, takto mluvili všichni. Uvedené tvrzení dále podkládám zjištěním z rozhovorů. Kromě pana Řezníčka všichni uvedli, že mimo komunitu moc přátel nemají. Dále pak, pan Koutecký mi sdělil, že ve Valdicích, kde byl zavřený ve vězení se nacházelo poměrně velké množství drog. Zeptal jsem se pana

Řezníčka, který ve vězení nikdy nebyl, jak na to nahlíží. Bez zaváhání odpověděl, že je to pravda. To vše myslím svědčí o skupinové mentalitě.

Některé otázky byly položeny i dvakrát a to v rámci kontroly předchozího sdělení. U otázek, u kterých jsem předpokládal, že by se mohly někoho dotknout, nebo na něj působit nepříjemně, jakou jsou: dětství, rodina, škola, závislost, trestná činnost apod., jsem se dle mého osobního uvážení v dané situaci snažil být neurčitý: třeba, možná, například. V některých otázkách byly též dle mého subjektivního zvážení použity i delší otázky, například, když se narátor nechápavě díval apod.. To vše pro ubezpečení se, že dotazovaný položené otázky rozumí i s předpokladem, že mi může vstoupit do řeči. Tzv. doběh po rozhovoru, aby se dotazovaný necítil pouze využitý, nebyl ani u jednoho uskutečněn, protože všichni po podepsání souhlasu a domluvení druhého termínu rozhovoru ihned odcházeli. Zároveň jsem se snažil vzpomenout na co bych se mohl ještě dodatečně zeptat. Určitě zde dále musím zmínit svou domněnku, že si myslím o některých informacích, že nebyly úplné, protože se pánové mohli obávat přiznání k závažnější trestné činnosti.

Je důležité zmínit, že doslovné přepisy, které naleznete v příloze na CD jsou doslovné tak, že nemusí korespondovat s českými gramatickými pravidly pravopisu (krátké vyslovování slov, koncovka – ej, (ý) místo (é), ňáký – nějaký, vod – od a podobně). Narátoři hovoří v jiných pádech, neočekávaně přechází z tématu na téma a následně se vrací. Rozhovory jsou plné slangových výrazů, zkratk a slov, které se češtině v některých případech mnoho nepodobají (proto je také v příloze za rozhovory zpracován Slovník slangových a jiný výrazů + Seznam zkratk). Doslovné přepisy rozhovorů jsou seřazené podle data vzniku. Gramatické nepřesnosti a nesrovnalosti nejsou chybou autora, nýbrž autentickou výpovědí dotazovaných. Nedokončená věta v přepisu je značena třemi tečkami (...). V korigovaných prepisech, skrze které prezentuji výzkum naleznete, bez opomenutí všechny informace, které jsou v doslovném přepisu. S tím rozdílem, že jsou rozděleny do mnou sestavených kategorií a podle data vzniku sepsány tak, aby byly pro každého lépe srozumitelné.

Odborné publikace zabývající se životním příběhem, z kterých jsem čerpal informace o vedení a celkovém průběhu rozhovoru, jenž jsem použil, jako výchozí pro teoreticko – metodologický základ zkoumání jsou:

VANĚK, M.: Orální historie ve výzkumu soudobých dějin, Praha: ÚSD AVČR, 2004. ISBN 80-7285-045-8.

VANĚK, M., MÜCKE, P., PELIKÁNOVÁ, H.: Naslouchat hlasům paměti – Teoretické a praktické aspekty orální historie, Praha: ÚSD AVČR, 2007. ISBN 978-80-7285-089-1.

VANĚK, M., URBÁŠEK, P.: Vítězové? Poražení? : Životopisná interview, Díl 1. Disent v období tzv. normalizace, Praha: ÚSD AVČR ; Prostor, 2005. ISBN 80-7260-140-7.

VANĚK, M., URBÁŠEK, P.: Vítězové? Poražení? : Životopisná interview, Díl 2. Politické elity v období tzv. normalizace, Praha: ÚSD AVČR ; Prostor, 2005. ISBN 80-7260-141-5.

8. Terénní výzkum

8.1. Úvodní slovo k výzkumu

Po teoretickém výčtu, který je spojený s historií drog v Československu a České republice obecně, je tato praktická část zaměřena formou empirického výzkumu na poukázání vývojové situace před rokem 1989 až do současnosti v rámci pražského regionu ve třech kategoriích, které spolu úzce souvisí, prostřednictvím strukturovaných rozhovorů, od doby prvního narátorovi zkušenosti. Rozhovory se uskutečnily v měsíci srpnu roku 2009. Výzkumné téma je zaměřené na tři v současné době nejproblematictější otázky, jak je uvádějí Výroční zprávy - Národního monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti, od roku 2001 až do dnes a to jsou: Dostupnost tvrdých drog, jejich cena z hlediska finanční uhraditelnosti a kvalita. Zprávy uvádí, že dostupnost tvrdých drog je obrovská, cena vysoká a kvalita průměrná až nízká. Uvedená stanoviska Výročních zpráv korespondují s informacemi, které jsou uvedeny v teoretické části. Ze zkoumaných látek se zaměřím na „významného“ reprezentanta látek pro povzbuzení, což je pervitin a látek na utlumení, který je spatřován v heroinu. Podobný výzkum, který v této praktické části prezentuji jsem nikde ve veřejných institucích nenalezl.

8.2. Cíl výzkumu

Cílem výzkumu je v pražském regionu zjistit:

1. Dostupnost tvrdých drog (pervitinu a heroinu), prostřednictvím vývojového procesu před rokem 1989 až do dnešní doby.
2. Cenu tvrdých drog (pervitinu a heroinu) z hlediska dostupnosti skrze finanční uhraditelnost, prostřednictvím vývojového procesu před rokem 1989 až do dnešní doby.
3. Kvalitu tvrdých drog (pervitinu a heroinu), také prostřednictvím vývojového procesu před rokem 1989 až do dnešní doby.

8.3. Hypotéza výzkumu

Hypotéza výzkumu se opírá o informace z odborné literatury a vychází z cíle výzkumu. Předpokládám, že v Praze:

1. Za socialismu byla dostupnost pervitinu a heroínu těžší, než je dnes. Protože, jak píše v teoretické části byla zde informační doktrína, na kterou poukázali i mí narátoři. V socialistické společnosti byla drogová problematika tabuizované téma.
2. Cena pervitinu a heroínu byla za socialismu snáze uhraditelná, než je dnes. Protože, jak uvádím v teoretické části neexistoval nelegální trh s nabídkou a poptávkou. Nejedná se zde o vývoj konkrétních cen, ale o finanční dostupnost k drogám.
3. Kvalita pervitinu a heroínu byla nižší, než je dnes. Tento předpoklad vychází z hypotézy č. 1 a opírá se o špatnou informovanost lidí ve společnosti, kteří nemohli vědět, jak by se k tvrdým drogám dostali, tudíž měli i nedostatečné povědomí a znalosti o výrobě drog, což mělo za následek nízkou kvalitu.

8.4. Informace k prezentaci výzkumu

Prezentace výzkumu v následující části je prostřednictvím korigovaných rozhovorů s jednotlivými narátory. Cílové body výzkumu jsou tučně a ve zkratce označeny. Zkratky vypadají následovně: Cíl výzkumu **1. Dostupnost tvrdých drog** (pervitinu a heroínu), prostřednictvím vývojového procesu před rokem 1989 až do dnešní doby – (**1. DTD**). Cíl výzkumu **2. Cena tvrdých drog** (pervitinu a heroínu) z hlediska dostupnosti a finanční uhraditelnosti, prostřednictvím vývojového procesu před rokem 1989 až do dnešní doby – (**2. CTD**). Cíl výzkumu **3. Kvalita tvrdých drog** (pervitinu a heroínu), také prostřednictvím vývojového procesu před rokem 1989 až do dnešní doby – (**3. KTD**). Zkratky jsou vždy uvedeny před textem, o kterém se pojednává. Výzkumné téma je v prezentaci vždy náležitě označeno.

Musím podotknout, že je nutné praktickou část přečíst celou pro obeznámení se s celkovou problematikou, protože velké množství tvrzení či prožitků narátorů může na první pohled vypadat, že přímo s výzkumnými cíly nesouvisí, ale nepřímě z hlediska vývoje a postupnosti jsou velmi důležité a neopomenutelné. Dále také proto, že pohled jednotlivce je pro mou práci stěžejní a úmyslně jsem svým narátorům v hlavní části práce poskytl velký prostor, aby zaznělo jejich slovy, jejich tvrzení a dlouholeté zkušenosti, o které se prozatím v rámci pražského regionu nikdo z historického hlediska a subjektivní

zkušenosti nezajímal. Tento výzkum jsem se rozhodl od-prezentovat stylem, který naleznete v kapitole 9., 10., 11., 12.. To znamená prostřednictvím již zmíněných korigovaných rozhovorů a to z důvodu, protože si myslím, že by měl prvně zaznít hlas lidí z prostředí, které nikdo nezkoumal a také proto, že kromě výzkumných témat je v prezentaci mnoho zajímavých informací, které se týkají událostí a situací, které mé narátory přivedly k drogám a to nejen k pervitinu a heroinu, jejichž zkoumání je hlavním cílem mého výzkumu, ale také k jiným látkám. Pro korigovanou prezentaci rozhovorů v hlavní části práce jsem se dále rozhodl také proto, ačkoli v příloze na CD uvádím doslovné přepisy rozhovorů i slovník slangových a jiných výrazů a to z důvodů, které popisují ke konci kapitoly 7.2., že narátoři mají specifický styl vyjadřování, hovoří slangově, ve zkratce, v jiných pádech, neočekávaně přechází z tématu na téma a následně se vrací. Myslím si, že člověk, který není s drogovým prostředím dostatečně obeznámen, by mohl v jejich místy až nesrozumitelné mluvě velmi tápat. Vše, co je v korigovaných rozhovorech prezentováno je z pohledu narátora a sepsáno jeho slovy, podle jeho vlastní zkušenosti. Text není přímo doslovný, je mnou sestavený do jednotlivých kategorií, které byly v rámci strukturovaných rozhovorů probírány s ohledem, abych nepozměnil smysl narátorova sdělení. Za každou korigovanou výpověď narátora je uvedena mnou shrnutá analýza daného sdělení z hlediska výzkumných hypotéz, které jsou poté vyhodnoceny v kapitole: 13. Vyhodnocení výzkumu podle hypotézy.

9. Prezentace výzkumu prostřednictvím korigovaného rozhovoru s Miroslavem Kouteckým

9.1. Rodina a dětství

Jsem z kompletní a nekonfliktní rodiny, žádný alkohol, žádné výkyvy, nic. Já osobně jsem neměl také žádné výkyvy. Hlavou rodiny byl otec, ten nosí doma kalhoty. Neřekl bych, že by rodiče byli nějak přísní, ale bylo to o pravdě a o lži. Pokud jsem nelhal, nic se nedělo, když jsem lhal, tak ty konflikty tam byly. Já jsem vyrůstal zde v Praze, v Hostivicích, kde jsme měli svůj barák, v opravdu absolutně normálním prostředí. Otec se živil jako letecký mechanik a matka byla laborantka. Příjem rodiny byl vysoký, otec pracoval skoro celý život v cizině. Já si pamatuji, že když jsme stavěli, tak jsme v tuzexu, za bony, nakupovali tašky na barák. Peněz bylo dost. Se svými rodiči jsem nevycházel špatně, ale bohužel nejlepší vztah mám s nimi teď. Nedokázal jsem si v pubertě k nim vytvořit takový vztah, abych za nimi mohl přijít s každou věcí. To mi tam chybělo, ale teď máme mezi sebou úplně špičkový vztah. Dříve jsem se nedokázal rodičům svěřovat, dnes je to bez problémů. Nevím co bylo příčinou, ale hodně jsem lhal a aniž bych musel, což jsem se naštěstí odnaučil. Nikdy na mě nebyly kladeny vysoké nároky. Veškerá rozhodnutí byla má s tím, že mi rodiče řekli, co by bylo dobré, ať si vyberu. Nikdy jsem nebyl v takové pozici, že z našeho syna musí být, já nevím, inženýr a tak to taky bude. Ne, nebyl jsem omezován. Když mi bylo patnáct, možná více, schválně jsem řekl našim, pojedu třeba na Zbraslav, mám tam kamarádku a táta se mě zeptal, kdy přijedu. Například bylo to v pátek, řekl jsem přijedu v neděli, ale musel jsem říct čas, kdy se vrátím. Se svými vrstevníky jsem vycházel normálně, hlavně jsem se bavil se staršími, neměl jsem nimi žádné konflikty. Na brigádě jsem byl jednou v životě. Z dětství nejraději vzpomínám, když jsme jezdili do Rumburku na vodu. Já jsem byl vždy takový vodní živel. Byli jsme dvakrát na Kubě, to bylo pěkné. Strašné pro mě bylo, když mě táta poučil o sexuální otázce a já jsem měl týden před tím svůj první pohlavní styk. To děvče říkalo stříkej to do mě, tak jsem ji poslechl. Pak jsem z toho byl asi dva nebo tři měsíce úplně v prdeli. Protože při tom poučení bylo i to, že nechtěl bych být tak brzy dědečkem, tak si dávej pozor. Další špatná zkušenost byla i ta, když jednou táta šel v pět hodin do práce, vzbudil mě a ptal se, kde jsem byl, že jsem přišel tak pozdě. Říkal jsem, že jsem byl ve fabrice a že jsme se strejdou

Horákem, který dělal hrobníka, byli hrát Gotes. Říkám, já jsem vyhrál čtyři-sta korun, pěkné, on odešel a za chvíli se přičítal, jak uragán a zmlátil mě, jak hovado, úplně šíleně. Jak jsou na taškách přes rameno ty karabiny, tak tím mě začal mydlit. Já byl samá modřina. Rozšvihl mi nos a rozdrtil zub. Tam byla ta blbá zkušenost z toho, že jsem šel k zubaři a ona se mě ptala, co se mi stalo. Vymyslel jsem si báchorku, že jel proti mě autobus a že jsem se mu nestačil vyhnout, tak jsem vlétl do příkopu. Ona, tak to je dobré. Když jsem přijel domů, říkal jsem mámě. Mami, víš jak mi bylo, když jsem musel lhát. Uvědom si, že kdybych řekl pravdu, tak tátu zavřou. Máma to řekla tátovi a ten večer, při večeri najednou vylétl a říká, si mě mohl klidně udat, já jsem tady nemusel být. Má odpověď byla, to kdybych býval věděl, tak jsem to udělal. Tři měsíce jsme se spolu nebavili, ani slovo. To bylo v prvním ročníku na střední škole, v šestnácti letech. Od té doby na mě už nikdy nesáhl.

9.2. Škola

Na základní školu jsem chodil v místě bydliště a vzpomínám na ní v dobrém. Já jsem rád chodil do školy, byl jsem hodně zvědavý. Nechodil jsem za školu, nikdy jsem neměl neomluvenou hodinu. Jestli jsem chyběl za rok, přibližně čtyři hodiny, tak byly většinou omluvené, to bylo v naprostém pořádku. Takže nevím, kde se to ve mně vzalo. Můj nejoblíbenější předmět byl dějepis a matematika. Jediné co mě štvalo, že učitelka chtěla rozbory, jakým způsobem se člověk dopracoval k výsledku. Takže učitelka psala rovnice a já jsem psal rovnou výsledky. Nikdy jsem neměl rád chemii, nevím proč, nikdy mi nepřirostla k srdci. Fyzika mi tolik nevadila. Vždy jsem byl takový apolitický. Když jsme jezdili po soutěžích se školou, tak jsem vždy vše věděl. To byly takové různé kraviny a debility za totality, jak jsme uvědoměli a takové kecy. Já to nikdy neměl rád, ale vše jsem věděl. Já byl schopen se pohádat s učitelkou, úplně normálně. Kvůli tomu jsem dostal na stojní průmyslové škole trojku z chování. Řekl jsem, že Rusáci jsou hovada, a že nepotřebují zbrojit. Husté to bylo, že to co nám zde vypráví jsou samé nesmysly o tom, jak ruský člověk dokáže vše. Já znám spoustu Rusáků, jsou zmrzlý, jak preclík a jediné co umí je hrát na harmoniku a chlastat vodku, to jim jde nejlépe. Na základní škole jsem měl celých devět let vyznamenání. Poté jsem nastoupil na střední strojní průmyslovou školu. Šlo mi to tam dobře, známky jsem měl pořád stejné. O vysoké škole jsem příliš nepřemýšlel. Já byl hodně takový hektický, chtěl jsem moc věcí najednou. Připadal jsem si jak schizofrenik, taková několika násobná osobnost. Byl jsem velmi nerozhodný, co ve

svém životě chci opravdu dělat. Když jsem pracoval, tak se mi nejvíce líbilo v nemocnici. Doktor jsem být nechtěl, ale dnes by mě bavila sociální otázka. Po těch zkušenostech co mám, bych okamžitě věděl s kým mám tu čest.

9.3. Záliby

Já jsem od pěti let hrál na housle, což mě bavilo, muzika mě opravdu bavila. Kromě houslí jsem hrával závodně tři roky hokej, ale dnes mám nejráději čtení. Mě zajímá všeobecně historie, ale beletrii čtu nejvíce. Knížek jsem přečetl strašně moc, já to reálně odhaduji na deset tisíc určitě. Z autorů mám nejráději Wilbur Smitha a zaměření knih na Egypt. Samozřejmě jsem přečetl i klasiky, Volter, nebo jak se jmenuje - Egypt'an Sinuet i Ethnuska jsem přečetl, který je možná pro spoustu lidí dost špatný na čtení. Z vyprávěčů jsem toho nejvíce přečetl od Wilbur Smitha, Řeka bohů a Sága rodů Kortnejů. Dnes samozřejmě čtu všechny možné žánry. Přečetl jsem toho spoustu – Mckbaiten, Stev Carrera - Osmdesátý sedmý rallye, Chandlera, Balzaca, všechny Dickense. Dick Francis, od něho jsem toho přečetl hodně, pak nějaké ty Cooky. Asi nejvíce se mi líbil Shógun od Clavella. Toho jsem přečetl přibližně před pěti lety, hned jak vyšel. Clavell také napsal Král krysa a Tchaj pana. Od Fredericka Forsytha jsem přečetl vše, i poslední vydání Kvintetu. Je toho hodně.

9.4. Charakteristika osobnosti

Svou osobnost bych charakterizoval, když to řeknu opravdu doslovně: foreveryoung, to nepřeháním, to je skutečnost. Moje matka se mě pořád ptá, kdy dospěji a má odpověď je vždy: mami foreveryoung. Přitom mám dvacetiletou dceru, jsou sni obrovské problémy. Byla přibližně osmkrát na detoxikačním oddělení, je to strašné. Absolutně nenávidím alkoholismus, jsem abstinent. Životní postoj, který mám, nevím: žij a nech žít. To je strašně důležité, nikoho neodsuzovat, hlavně předem, protože to je katastrofa. Říká se, že kriminál je odraz společnosti. Podle mě na tom něco bude.

9.5. Seznámení se s návykovými látkami a osobní užívání drog

Já jsem v šestnácti letech chodil s Jitkou Spurnou. Ta k těmto věcem inklinovala a chodila mezi tyto lidi. Já jsem se drog v té době strašně bál, opravdu hodně moc. Alkohol

jsem nepil. Kouřil jsem tak, že spíše jsem nekouřil. Začal jsem hodně kouřit až po vojně. Mě rodiče v takových věcech neomezovali. Víím, že táta přestal, když mi bylo šest let, protože vždy kašlal, bylo to úděsné. Alkohol a cigarety jsem si občas dal, ale drogy ne.

(1. DTD) Věděl jsem, že to existuje, např.: Algena a podobné věci, braun i pervitin, který zde v osmdesátých letech byl. Dnes někdy беру sám, jindy s kamarádkou nebo s kamarádem, jak - kdy. Mě nevadí být sám, někdy je to lepší. Při braní nemám žádný rituál, ale jsou lidé, kteří jsou úplně mimo v tomto směru. Ten rituál probíhá tak, že dotyčný to neudělá jinak, než takto. Někomu to trvá. Nedávno jsem zažil jedno děvče, úplně praštěné podle mě, které to trvalo půl hodiny, než si to aplikovala, přitom je to otázka pár vteřin, mít to v sobě. Nepotýkám s žádnými zdravotními problémy, ale obávám se infekce či nějakého onemocnění. Toho se člověk musí obávat, proto musí dodržovat svá určitá pravidla, např.: na každé aplikování používat čistou jehlu a podobně, to je normální. Po nadměrné užití jsem se nikdy nezhroutil, nevím ani o svých přátelích. I když já moc přátel mezi těmito lidmi nemám. Sice se s nimi bavím, ale to proto, že moc jiných lidí neznám. Z látek, které znám bych řekl, že mají nejvíce na svědomí úpadkové stavy opiáty, heroin, Subutex a podobné látky. Opiáty, to je katastrofa. Myslím, že dva lidé v mém okolí zemřeli, ale to už je delší doba, praskla jim nějaká céva v mozku, nebo měli krvácení do mozku. Užívali právě opiáty. Pod vlivem jsem si nikdy nepokoušel ublížit, nejsem sebe-destruktivní typ. Léčbu jsem se nikdy nesnažil vyhledat, protože nejsem závislý. Užívám, protože mě baví, občas si dát. Co se týká závislosti, tak heroin vytváří samozřejmě fyzickou závislost. Ono jsou to vše psychofarmatika. Pervitin je psychická záležitost. Veškeré opiáty jsou fyzická záležitost, kokain je též fyzická záležitost, ale je to amfetamin. Víte, to je těžké. Pervitin může někomu posloužit a nebo může někomu i ublížit. Nejhorší je to v období, nevím ve třinácti, čtrnácti, patnácti letech, když se člověk začíná úplně utvářet, to zasáhne dost mozek. Těch případů je dost, jsou lidé, že mají závislost jen na jehle, na aktu vpichu a to je průšvih.

9.6. Slang

Mezi námi uživateli je na určité věci slangová mluva. Např.: pervitin bílí, já nevím: peří, páрно. Trap, to je nějaký materiál a podobně.

9.7. 80. léta

(1. DTD) Největší centrum tenkrát bylo na Kladně, ne v Praze. Nevím proč, ale bylo tím nejvíce vyhlášené. Tam byli vaříči. To bylo přibližně v osmdesátých letech, mezi osmdesátým a devadesátým rokem. Dnes je to jednoznačně Praha. Já jsem v této době žádnou zkušenost s drogou neměl, nikdy jsem si nic nevzal, ale vím, že to bylo. Používal se kodein. Z něho se vyráběl braun, což je opium. Je to český heroin. Byl zde pervitin, různé prášky, LSD, Fenmetrazin, Bromadryl F a podobně. Fenmetrazin a jiné látky hodně používali studenti na vysokých školách, aby se mohli učit.

(1. DTD) Byla zde Algena, Alnagon, z toho se vytahoval kodein. Lidé si to píchali. Poté přišlo omezení prodeje léků. Dříve byly absolutně dostupné, nebyly na předpis, později se začaly předepisovat. Když došlo k takovému omezení vždy se najde cesta, to je jak dnes. Na občanský průkaz vám prodají, já nevím, dvě a půl balení a pořád existuje to, že vám někdo prodá balení najednou. Podle mě spousta lidí vůbec o tom problému ani nevěděla. Za té totality se o tom nepsalo, nikdo o tom nevěděl. Podle nich neexistovali bezdomovci a já vím, že existovali. Byla zde záměrná neinformovanost. Drogy užívaly jak holky, tak kluci a bylo to, já nevím, od patnácti let výše. Ti lidé vyšli základní školu a dostali se do různých škol. Tam se s někým seznámili, začali chodit do různých part a každá parta si vytvářela nějaké podmínky k něčemu. Opravdu to se nedá úzce specifikovat. (1. DTD) Ta doba byla absolutně odlišná, to je absolutně nesrovnatelné s dneškem. Dnes je k tomu otevřený přístup, dříve to nebylo. Bylo to jenom o známých. Dříve hodně lidí pilo alkohol, byly party a chodilo se na pivo, jezdilo se na čundry. Dnes se sice také jezdí na čundry, ale už je to zase jiné. Dnes jsou ti lidé nastartovaný úplně jinač, je doba počítačů, internetu a všeho možného. Kdo si chce vyrobit drogu, tak si to najde na internetu. (1. DTD) Za minulého režimu vše souviselo na společenské bázi, kam člověk chodil. Když by chodil mezi tyto lidi a inklinoval by k tomu, tak se k tomu i dostal. (2. CTD) Podle mě, já si vzpomínám, že v té době se prodával jeden gram pervitinu za patnáct-set korun. To bylo úplně o něčem jiném. Jiné cenové relace neznám. (1. DTD) V té době zde nebyl heroin, hašiš zde nějaký byl, protože vím, že jsem dostal nabídku jestli bych nevěděl, kam s tím a hned jsem dal od toho ruce stranou. (1. DTD) Marihuana zde nějaká byla, pervitin a braun také. Z Algeny a Dinylu se vytahoval kodein. To vše byla naše domácí produkce. Ze zahraničí se sem dostal hašiš, ten zde nebyl. Nemám představu, jak se sem dostal.

(1. DTD) Nejvíce dostupná droga na peníze byl kodein, který se hodně tahal z Algeny. Z hlediska účinku zde byly různé prášky např.: Dormogeny, Santidriny, Yastily, Xantidril, to jsou látky, které navodí nějaký stav. (1. DTD) Drogy se dříve prodávaly na Hlavním nádraží, před Hlavním nádražím, prodávaly se ve Slovanském domě, u Zpěváčků. To je absolutně různé, to není konkrétní, tak a tady se to děje pořád, to nejde přeci. To nebylo jako dnes, že pervitin můžete koupit kdekoliv. O těch lidech se vědělo a dopracoval jste se k nim, jak jsem řekl, přes někoho známého. Kruh těch lidí byl hodně uzavřený. Dávali si daleko více pozor, protože to bylo trestné po všech stránkách. V případě, že člověk ty známé neměl, to je jako dnes s oblečením. Když si vezmete, že v té době byli lidé, říkalo se jim somráci. Nosili džíny s hodně záplatami a podobně. Tak už jen to prostředí se tím vytvářelo. Tito lidé se scházeli různě např.: Kampa, Františkánská zahrada a ti, kteří k tomu inklinovali, si tu cestu našli. Já jsem tuto cestu nikdy nehledal, já jsem akorát chodil s tou holkou rok a půl a vím, že mezi těmi lidmi nějaké drogy byly, ale mě to nezajímalo, šlo to mimo mě. Tu holku dnes nepotkávám, naposledy jsme se viděli v osmdesátém-šestém roce. Byla jiná doba a i přístup k drogám byl jiný. I soudci byli jiní, většinou každého okamžitě poslali na léčení. Dnes to nikoho nezajímá, je to tvůj život, fetuješ si fajn. Ty jsi zodpovídáš za své vlastní zdraví. Dnes, kdo jen kupuje se nedopouští trestného činu. Dříve bylo i užívání trestné. Já si pamatuji případy, že soudci poslali člověka do vězení na jeden až dva měsíce a poté šel na léčení. On mu říká, pane Budhišto. To byl jeden kluk z Kladna. Vy se potřebujete léčit a poslal ho na léčení. Dnes to ten soudce neudělá. Normálně ho zavře a tím to končí. Zde je jiná návaznost, protože ve věznicích jsou bezdrogové zóny, ve kterých se samozřejmě vyskytuje nejvíce drog, protože se tam seskupí nejvíce feťáků, to je logické. Myslím se, že policie moc aktivní nebyla. Hlavně s tím neměli zkušenosti. To spíše bylo o nějaké náhodě. Když někdo náhodou někoho udal, tak asi ano, jinak snad ani ne. Samozřejmě se policie začala vyvíjet. Je jasné, že teď policie aktivní je. Vytváří si síť informátorů, monitorují a podobně. Ono i dnes, když se jim něco občas zdaří, tak se zdaří. Jinak, oni jsou i policajti kolikrát feťáci.

9.8. Přejít z 80. let na 90. léta

(1. DTD) Tím, jak se ta společnost začala inovovat, dejme tomu, měnit se. Lidé tomu říkají demokracie, ale to je asi o něčem jiném. Přístup k drogám se absolutně otevřel. Neexistovala protidrogová centrála nebo něco takového, to vše bylo nové.

(1. DTD) Devadesátá léta umožnila spustě lidem strašným způsobem zbohatnout. Najednou se tady objevil heroin, pervitin byl naprosto přístupný. Byla toho kvanta, (3. KTD) bylo to kvalitní. (1. DTD) Drogy se otevřeně prodávaly, jako kdyby člověk šel do krámu. Dnes už je to zase jiné, lidé si zase dávají pozor, protože policisté po tom jdou. (2. CTD) Cenová relace u pervitinu a heroinu je stejná jako teď, ta cena se nemění. Dříve hodně lidí vařilo, protože byl přístupný efedrin. Dnes je to mnohem problematictější, ale pořád se to dá sehnat za rozumnou cenu. Gram pervitinu stál tisíc korun, gram heroinu také tisíc korun, to je pořád stejné. Od devadesátých let do dnes ta cena spíše stoupá, protože je omezení na chemikálie a prášky, jsou na živnostenský list. Není tolik dostupný efedrin, jako dříve, to je ten problém. Rozdíl je v prodejní ceně na ulici, to co si člověk koupil za tisíc korun, tak dnes za to dá i dva tisíce. (3. KTD) Podvody s prodejem jsou dnes na běžném pořádku. Stává se, že vám prodají kyselinu, místo pervitinu, to je teď hodně.

9.9. Vězení

Já sem byl dlouho zavřený, patnáct let v kuse ve Valdicích a opravdu jsem zažil spoustu věcí. Byl jsem tam za loupežné přepadení ve třetím odstavci. Sice jsem nikoho nepřepadl, ale byl jsem u toho. Udělal jsem tu chybu, že člověk, který to provedl, tak já jsem mu pomohl k penězům. Jednalo se o samé starožitnosti, které jsem rozprodal, pak když jsem je rozprodal, tak jsem si také nějaké peníze nechal. Tudiž jsem se stal spolupachatelem a to je v podstatě to samé, jako kdybych to udělal. (1. DTD) **Má první zkušenost s drogou byla ve vězení. Tam jsem byl zavřený od devadesátého roku a má první zkušenost s drogou byla přibližně v devadesátém-šestém roce. Kamarád měl narozeniny a říká Míro pojď si dát. Já říkám, to je pervitin, silná droga. Prosím tě, neboj se a hned mi to aplikoval do žíly. Dva dny jsem se bavili, pecka. Rok jsem si toho nevšímal. Poté ke mně přišel kamarád kluka, vedle kterého jsem seděl a potřeboval prodat nějaké drogy. Dal mi čtyři pakety, ani jsem nevěděl za kolik se to prodává. Říkám, za kolik to mám prodat. Jeden za pět-set korun. Druhý den jsem donesl tisíc korun. Dal mi další a tak to začalo. Po dvou nebo po třech měsících jsem si to opět vyzkoušel a nějak mě to chytlo a tak jsem s tím pokračoval až do roku dva-tisíce-pět, kdy jsem měl výstup a půl roku před koncem výkonu trestu jsem s tím skončil. Protože si říkám, vylezu ven a nechci s tím mít nic společného. Vylezl jsem ven, nějakou dobu jsem s tím skutečně neměl nic společného, že bych aplikoval, ale pořád jsem se**

pohyboval mezi těmi lidmi, co berou drogy. Začal jsem to zase prodávat, tudíž jsem zase začal brát a od té doby jsem měl jen jednu přestávku, necelé dva roky. V podstatě beru pořád, ale neberu vyloženě moc. Například si dám na deset, nebo na čtrnáct dní pokoj a poté opět. (1. DTD) **Ve vězení bylo velké množství lidí, kteří drogu chtěli. Nestalo se mi abych tam drogu neměl. Počet lidí, kteří užívali bych v procentech charakterizoval přibližně šedesát na čtyřicet. Hodně lidí tam bere prášky, to je zase jiná skupina, ale co se týká drog, jako takových, bere to tam dost lidí, mimochodem alespoň ve Valdicích, to byla kvanta.** Nejvíce mi tam chyběla samota, být alespoň čtyřicet hodin absolutně sám, bohužel to nejde, jsou tam mříže, nedá se odejít. S lidmi jsem tam vycházel většinou dobře. Já jsem takový nekonfliktní, uměl jsem si vždy lidi kolem sebe poskládat, aby to bylo v pořádku. Tam se právě setkáte s celou škálou naší společnosti, ale říkám, nechce to nikoho soudit ani odsuzovat, nic takového. Jsou takový lidé, že vždy někdo přijde a hned se ptají za co sedíš, ale nekoukají na to, že mají sami máslo na hlavě a už si chtějí hrát na soudce a na katy a na všechno možné. Nejlepší je, se skutečně o nic jiného nezajímat, starat se skutečně sám o sebe. V kriminále nemůže být demokracie, vzhledem k tomu, že ten dotyčný člověk je od společnosti oddělený. Přeci nemůže počítat s nějakou demokracií a hodně lidí si to neuvědomuje. Nadávají tam na nesprávné lidi. Přitom největší průšvih je, že opravdu tam, kolikrát neví levá ruka, co dělá pravá. Lidé, kteří to tam mají na starosti, kteří rozhodují na Pankráci, kde je generální ředitelství, ani pořádně neví, co se v tom vězeňství děje. (1. DTD) **Dostupnost drog, v té době když jsem tam byl já, byla obrovská. Nejvíce pervitin, hodně tam byl také dostupný morfin. Ty látky se tam dostaly přes někoho, určitě ne policisti. I když věřím tomu, že se najdou tací, kteří jsou poplatný a jiný nejsou. Měli jsme člověka, který nám za každý gram, který donesl či přenesl, měl dvě-stě korun, když jich bral sedmdesát najednou, tak si to spočítáme. Drogy, jako takové se tam nevyráběly, přišly tam hotové.** Zažil jsem, že si tam kluk pěstoval marihuanu a bachař ještě říká, to je pěkná kytička, hlavně to musíte zalévat. Jednou dokonce šel s konvičkou a začal jí zalévat. Pak mu to nějaký blbec řekl, aj., bylo to dost komické. On poté na něho vlétl, tak vy ze mě děláte idiota, já vám tady zalévám celou dobu marihuanu? Poté se vyhodila a spálila, ale bylo to srandovní. (1. DTD) **Vůbec jsem tam nemusel abstinovat, když to někdy srovnám, tak kolikrát jsem si říkal, že jsem tam měl daleko více drog, než tady venku. Měli jsme k dispozici jednoho vaříče a ten jenom vařil. Měli jsme člověka, který to nosil a bylo toho pořád kvantum. Nevím jestli náš vaříč byl expert v oboru, nebo fanoušek do drog, ale vaříč byl dobrý, to mohu posoudit. (3. KTD) Máte velké**

množství vařičů, kteří vaří, jen proto, že vaří. Vždy je ten pervitin takový, jakou má člověk povahu. Když to bude flink, tak to bude zákonitě odfláknuté. Když to bude fajnsmekr, tak to udělá, jako pěkné, luxusní zboží. Ten člověk tu práci musí mít rád. Když jsem vycházel z výkonu trestu, tak jsem měl hodně peněz. Nesl jsem si čtyři-sta tisíc a domu jsem poslal asi milión a půl, za tu dobu co jsem tam seděl. V kriminále jsem bral hodně peněz. Poté jsem získával peníze jak ze zaměstnání, tak z prodeje drog. Neměl jsem zapotřebí krást, nekradu.

9.10. Výroba drog

Mám zkušenost s výrobou pervitinu, ale nevyráběl jsem ho, několikrát jsem u toho byl. Vyrábí se tak, že se vezmou prášky, vy-třepou se, poté se dělají různé reakce, já to přesně neznám. Musí se použít fosfor a jód, louh, kyselina solná, voda se používá, něco na čištění - Toluén myslím, nebo Aceton se spíše používá, Technický benzín a tak podobně. Oproti socialismu jsem si nevšiml nějakého nového trendu či modernizace ve výrobě. Jediný rozdíl je v tom, že drogy se vyrábí z prášků, ten systém je jiný. (1. DTD) **Dříve člověk efedrin měl. Čili to dělal z efedrinu. Byl Solutan, který obsahoval efedrin, to je to oddělení, vytažení efedrinu. Ted' se hodně používají prášky, z nich se musí vytáhnout efedrin a chemickými reakcemi se z nich vytvoří pervitin louh. Látky na výrobu jsou stejné. Tenkrát byly dostupnější, nebyl zapotřebí živnostenský list. Člověk si došel do chemických laboratoří a koupil si to, nikoho to nezajímalo. Dnes je to samozřejmě více hlídané. (2. CTD) Náklad na výrobu jednoho gramu pervitinu je přibližně tři-sta korun. Když si člověk koupí materiál, tak to vychází asi na tři-sta-padesát, čtyři-sta korun jeden gram. Ono se to dělá tím systémem, že někdo nakoupí materiál, zpravidla vařič. Půlku si bere vařič a půlka zbude tomu, který si nechává vařit. Stejně jeden gram pervitinu vychází na cca. tři-sta korun maximálně do pěti stovek, když to udělá takto. (3. KTD) Vařiči, jako lidé jsou dvojího typu, kteří vaří jenom proto, že vaří a ti co opravdu vaří s určitou dejme tomu láskou, když to řeknu takto. Takový jsou. Já říkám, že pervitin je takový, jaká je povaha toho dotyčného, fakt to tak je. Někdo je opravdu dobrý a dělá pořád špičkové zboží. Pak jsou matláci, že to udělá jednou dobré a stokrát špatné. Při varu jsou určité věci, které musí člověk přesně dodržovat a to tepelné záležitosti a odvážení věcí, které se tam přidávají, pak je výsledek dobrý. Když to někdo nedodržuje, no tak. Jsou lidé, že to umí i bez toho, že to fakt udělá luxusní, ale to už musí mít opravdu nějakou praxi. U varu jsou hrozně důležité teploty, to**

je zapotřebí, aby člověk dodržel. (1. DTD) **Drogy, ať již v osmdesátých letech či dnes se vyráběly na nejrůznějších místech, to je pořád o místech. Dnes se vaří i na skvotech, můžete kdekoli. Někdo vaří neustále doma, pokud si dokáže uchránit své soukromí, tak je to dobré, když ne, tak ten člověk jde většinou sedět do vězení. Buď to místo musí změnit a nebo se na to vykašlat úplně. Nevím, která droga šla tenkrát špatně vyrobit. Pervitin šel dobře vyrobit, braun nevím, tam se používal katalyzátor, jako paladium, myslím. Nevím o tom přesně nic, co šlo lépe a co hůře. U té výroby si myslím, že dříve nebyl takový problém drogy vyrobit, oproti tomu, jak je tomu dnes. Dnes je problém s dostupností, dříve bylo vše dostupné.**

9.11. Dealerství a pašování drog

Mám zkušenost s dealerstvím, nedávno jsem prodával pervitin. Bývalo období, kdy jsem měl dvacet tisíc čistý zisk denně. Vydržel jsem to dělat asi osm měsíců, pak jsem toho musel nechat, protože bych se z toho zbláznil. Je to náročné na psychiku a vůbec na cokoliv. Umět jednat s lidmi, to není nikdy jednoduché. Nevšiml jsem si, že bych měl s jakýmkoliv dealerem rivalitu, ať to byl Čech, nebo cizinec. (1. DTD) **Při prodeji je důležité udržovat si dobrý standart. Musíte prodávat kvalitní drogy a dostatečné množství. Zhodnotím to takto. Přišel jsem na Muzeum a během deseti minut jsem neměl vůbec nic, protože jsem dával dostatečné množství a kvalitní zboží, tak to šlo hned. Spoustu lidí jsem měl na telefon. Své zákazníky jsem neoslovoval, chodili za mnou, protože mě znali.** Poznali mě tak, že jsem chodil s někým, sám jsem nejdříve něco nabízel a tím, jak jsem nabízel, tak už za mnou začali chodit sami. Já toho zákazníka nemusím ani vytipovávat, to poznám. Feták, pozná vždy fetáka, to je fakt. Začnete fetovat a poznáte to. Nejde ani o oblečení či slangovou mluvu, prostě se na něho podívám a vím, že v tom jede. Jedna osoba, co tady také byla jednou na stáži, jsme se bavili a říkám jí pojď sem, tady jsme vyšli ven a teď mi řekni co bereš a brala. Už jen, jak o tom mluvila, jak jí úplně fascinuje ten život, že tito lidé jsou úplně někde jinde, to je pravda. Buď jsou fakt, dejme tomu v určité fázi na měsíci a nebo jsou úplně mimo. Dealer se vždy bojí nováčků i lidí, které vidí prvně, jenom blázen se nebojí. To si člověk musí dávat pozor, to není sranda. K vám může přijít i policajt. Což se mi také stalo. Nedopadlo to nijak, dělal jsem si z nich celou dobu legraci, protože jsem na nich poznal, že jsou policajti.

Za hranice jsem nikdy nic nepašoval. Měl jsem kamaráda, který mi dovezl ze Španělska k nám do republiky, osmdesát procent čistého kokainu. Jak to probíhalo mi neříkal. Čím

méně toho člověk ví, tím lépe. Proč bych to měl vědět? Dobře, sice jsme se o tom bavili, ale stejně to neřeknu, takže je to jedno. Jsou věci vocat' a pocat'.

9.12. Kontaktní pomoc drogově závislým

To tady samozřejmě nebylo, je to dobrá záležitost. Dříve jedinou alternativou bylo léčení, většinou soudně, podobné jako pro alkoholiky, to zde bylo celou dobu. Myslím, že neexistovaly ani detoxikační zařízení, nebo něco podobného, nevím. Středisko Drop-in určitě vnímám jako přínosnou službu, vůbec to není špatné

9.13. Co se mi v životě podařilo?

Pyšný nejsem vůbec na nic. Za co jsem rád? Mám daleko více otevřené oči. Co se týká společnosti a všeho, že opravdu dokáží rozlišovat. Dříve, když jsem se vrátil v roce 2005 z vězení, tak jsem neznal lidi, vůbec jsem nevěděl, jaká je společnost. Byl jsem dost takový, oslíčku otřes se. Byl jsem zvyklý na úplně jiné jednání. Máma mě na to upozorňovala, říká: musíš si dávat pozor, lidi jsou dnes svině, byla to pravda. Co se mi nepovedlo? Já jsem se pořádně snad ani o nic nepokoušel, když to vezmu z tohoto hlediska. Není zde co hodnotit. Představy člověk může mít, že, nějaké. Buď musí chtít, nebo nevím, to je někdy složité. Samozřejmě, když mi o něco jde, tak dokážu bojovat o určité věci. Dokážu dost lidem i pomoci. Byl jsem hrdý například, když jsem dokázal jednu osobu dostat ze závislosti, jenomže, když si vezmete, že to je jen jedna jediná, ale i tak je to úspěch. Jestli v tom jednou budete dělat, tak to budete také pociťovat. Možná budete pociťovat beznaděj, řeknete si, to nemá smysl, kam jsem to vlezl, ale opravdu, když se podaří někomu z toho dostat, tak je to obrovský úspěch, protože drogy jsou obrovské svinstvo.

9.14. Shrnutí sdělených informací podle Miroslava Kouteckého

V této části naleznete mnou shrnuté výpovědi od narátora, jak z vlastního pohledu vnímal a vnímá pražské drogové prostředí. Jsou zde obsaženy informace pro kapitulu 13. Vyhodnocení výzkumu podle hypotézy.

(**1. DTD**) Pan Koutecký uvádí, že v 80. letech v Praze tvrdé drogy, pervitin a heroin byly, ale osobní zkušenost s nimi neměl. Za největší drogové centrum označil Kladno a

dnes si myslí, že je to Praha. Bez ohledu na region uvedl velké množství látek, s kterými přišel za socialismu do styku, jenž obsahují potřebné substance pro výrobu zkoumaných drog. Například: Algena, Alnagon a Dinyl, z kterého se vytahoval kodein. Poukazuje, že socialismus byl se současností nesrovnatelný. Dostupnost drog nebyla jako dnes, kdy je k tomu otevřený přístup. Kruh lidí byl hodně uzavřený a vše bylo o známých. Na druhou stranu, kdo k drogám inklinoval si vždy cestu k těmto lidem našel. Látky na výrobu drog byly mnohem snadněji dostupné, než je tomu dnes. Nebyly na předpis či živnostenský list. Váhu příkládá nízké informovanosti ve společnosti. Za totality se pervitin vyráběl zde v Československu a heroin byl z dovozu. Uvedl konkrétní místa, kde se drogy v Praze prodávaly, například: Hlavní nádraží, Slovanský dům a restaurace u Zpěváčků. Drogy, ať již v osmdesátých letech nebo dnes se vyráběly a vyrábějí na nejrůznějších místech, někdo je vaří doma, je to o místech. Pervitin šel dobře vyrobit. Po roce 1989 se k drogám přístup otevřel a byly dostupné téměř všem. Látky na výrobu drog se začaly stávat mnohem těžší dostupné, protože dnes je omezení na chemikálie a prášky, z kterých se pervitin a heroin vyrábí. Velmi překvapivé je i zjištění, že drogy byly velmi snadno v letech 1990 až 2005 dostupné ve věznici Valdice. Zde měl narátor první zkušenost s pervitinem. Drogy obecně a konkrétně pervitin tam byl mnohem dostupnější, než na svobodě a bylo tam poměrně velké množství lidí, kteří drogu chtěli. Drogy se do vězení nosily hotové nebo je vařič na místě uvařil. Pan Koutecký ve vězení dokonce i drogy prodával a po svém odchodu si domu nesl velké množství finanční hotovosti. Přibližně v letech 2005 až 2009 prodával drogy na stanici metra Muzeum, protože dával dostatečné množství kvalitní drogy, tak za deset minut vše prodal. Uživatelé si s ním domlouvali schůzky také na telefon.

(2. CTD) V osmdesátých letech se v Praze prodával jeden gram pervitinu cca. za patnáct-set korun. Přejedem mezi osmdesátými a devadesátými léty se cena pervitinu a heroinu nemění, je stejná jako dnes. Gram pervitinu stál tisíc korun, gram heroinu také tisíc korun. Od devadesátých let do dnes cena spíše stoupá, protože je omezení na chemikálie a prášky, které jsou na živnostenský list. Rozdíl je v prodejní ceně na ulici, to co člověk koupil v devadesátých letech za tisíc korun, dnes koupí i za dva tisíce. Současný náklad na výrobu jednoho gramu pervitinu je přibližně tři-sta až čtyři-sta korun.

(3. KTD) V devadesátých letech zde v Praze bylo drog hodně a byly kvalitní. Podvody s prodejem jsou dnes na běžném pořádku. Místo pervitinu se někdy prodává kyselina. Podle pana Kouteckého jsou vařiči dvojího typu, kteří vaří jenom proto, že vaří a ti co opravdu vaří s určitou profesionalitou (JŠ).

10. Prezentace výzkumu prostřednictvím korigovaného rozhovoru s Mariánem Řezníčkem

10.1. Rodina a dětství

Můj otec byl státní zaměstnanec - policista. Maminka byla v domácnosti, protože jsme početná rodina. Byl jsem vychován v duchu klidu a míru, v normální rodině. Hlavou domácnosti byli oba dva rodiče. Raději jsem měl otce. Měl jsem k němu takový lidský respekt, který nebyl postavený na základě nějakého násilí nebo strachu, viděl jsem se v něm. Vyrůstal jsem zde v Praze. Příjem rodiny odpovídal tomu, aby nás otec všechny uživil. Sourozence mám, deset bratrů a tři sestry. Ke svým rodičům jsem měl vždy úctu a byli mým vzorem. Z dětství nejraději vzpomínám na svého otce, když mě cokoliv učil, např.: když spravoval auto. Nároky, které na mě byly kladeny odpovídaly především mému věku a mým schopnostem. Se svými kamarády jsem vycházel a vycházím velmi dobře. Jsem spíše samotářské povahy. Řekl bych, že mám více kamarádek, než kamarádů. V mládí jsem chtěl být, jako táta policistou. Na brigády jsem nechodil. Když jsem byl mladý, hodně mě bavili zbraně, pak už mě to opustilo. Vzhledem k tomu, že otec byl policista, tak měl ke zbraním velmi blízko. Takže, to co jiní nemohli zkusit, já už jsem zkusil, to bylo pro mě zajímavé.

10.2. Škola a dospělost

Na základní školu jsem chodil v místě bydliště. Vzpomínám na ni v dobrém. Já jsem neměl ve škole nikdy nějaké potíže, nejhorší známka byla dvojka. Mě stačilo, co jsem ve škole slyšel. Měl jsem rád matematiku, chemii, fyziku, tělesnou výchovu a nejvíce mě bavila hudební výchova. Po základní škole jsem nastoupil na vojenskou akademii kapitána Nálepky do Roudnice. Tam to bylo spojeno i s gymnáziem, které jsem dokončil. Bavilo mě to tam. Ze školního prostředí rád vzpomínám na první lásku, málem jsem se oženil. Vzhledem k tomu, že jsem se zamiloval do jiné ženy, tak jsem se nakonec neoženil. Po gymnáziu jsem nastoupil na vojnu s hodností podporučíka. Nikdy jsem nestál o modrou knížku. Na vojně to docela ušlo. Já jsem na tu vojnu šel s tím, že to dokončím a půjdu k policii. Už v té době jsem aktivně boxoval. Tenkrát byl jiný režim. Za komunistů byla

Dukla, takže v postatě jsem byl voják z povolání, ale ve sportovní činnosti. Po vojně jsem už k policii nenastoupil, ani jsem se neucházel. Začal jsem využívat svého fyzického fondu a dělat silová zaměstnání - vyhazovače. Toho dělám celý život až do poslední doby. Dnes mám manželku. Jsem s ní přibližně dvacet-tři let a osm měsíců.

10.3. Záliby

Léta jsem boxoval za uhelné sklady. Šlo mi to dobře. Před deseti lety jsem obhájil titul mistra Evropy v poloviční váze. Na Drop-in-nu mi visí diplom. Dále mám rád hudbu, hraji na jedenáct hudebních nástrojů, hudba je moje láska. Hraji na bicí, housle, kytaru, kontrabas, saxofon, klarinet, violoncello. Asi dva roky jsem hrál na harfu, klavír a veškeré strunné, klávesové a dechové nástroje. Nejraději hraji jazz.

10.4. Charakteristika osobnosti

Z odstupem času jsem více samotářský. I když to tak možná nevypadá, ale jsem. Hodnoty života vidím úplně v něčem jiném než mí vrstevníci, s kterými se setkávám zde v Drop-in-nu, nebo vůbec v té komunitě. U nich převládají na prvním místě drogy a pak teprve jiné věci. Kdežto u mě ta droga je spíš odreagování. Vidím v první řadě své povinnosti, které musím mít vůči společnosti, vůči sobě a vůči rodině, ty jsou na prvním místě. Ta droga je, když už dojde, nebo dochází k fyzické i psychické únavě, je to takový můj doping.

10.5. Seznámení se s návykovými látkami a osobní užívání drog

Já jsem začal kouřit asi ve čtyřiceti letech, dnes je to součást mého života. Alkohol celý život vůbec nepiji. Zkušenosti s ním mám, ale jen tak, co jsem viděl u kamarádů, vlastní zkušenost nemám. (1. DTD) První kontakt s lehkou drogou jsem měl v sedmnácti letech, byla to marihuana. Dostal jsem se k ní při zábavě, na čajích, protože za mě nebyly diskotéky. Byl jsem zvědavý co to udělá. Přibližně třikrát nebo čtyřikrát jsem zkusil marihuanu a poté první tvrdou drogu, heroin, ale heroin bílý, ne současný. Na drogy jsem si vždy vydělal v zaměstnání a obstarával jsem si je sám pro sebe. Nikdy jsem neužíval drogu v kombinaci s jinou látkou, například s alkoholem. Užívám zásadně sám, se skupinou ne. Starší člověk, který bere drogy maximálně dopustí, aby byli ve dvou,

protože na každého to působí jinač. Když si tu drogu aplikuji, tak ona má v sobě náběh a ten si nenechám ničím a nikým zkazit. To znamená, že je to otázka toho, abych si tu drogu prožil tak, jak chci, nebo co od té drogy očekávám, aniž by mě někdo narušil průběh té drogy. Za užíváním drog jsem nikdy vyšší myšlenku nehledal, jedná se pouze o relaxaci a odpočinek. Žádný rituál snad nemám, mým rituálem je, že musím mít u toho klid. Nikdy jsem neměl po konzumaci drogy úpadkový stav, protože já už léta zásadně konzumuji jen svou drogu, už nikdy nebudu konzumovat drogu cizí. Přátelům se to stalo. Vždy, když se s něčím takovým setkám, tak volám tomu dotyčnému sanitku a snažím se, aby mu nezapadl jazyk, neudusil se a podobně. Za svůj život jsem zažil úmrtí asi padesáti přátel. Mezi mé přátele patří jak uživatelé, tak ti, kteří s drogou nemají žádnou zkušenost. Je to tak půl na půl. Ve směs bohužel zemřeli mladí jedinci a to hlavně z toho důvodu, jak se říká lidově, že se přestřelují. To znamená, že si nevzali takové množství drogy, na které jsou zvyklí. Nejvíce to zapříčinil heroin. (1. DTD) **Když jsem byl mladší, tak jsem měl výdaje na drogy vyšší. Dnes užívám daleko méně. Když člověk stárne, tak získává, známosti, zkušenosti a tak dále a z toho se samozřejmě odvíjí, s každým takovým poznáním nového člověka lehčí dostupnost něčeho.** Například u laboratorních přípravků a podobně, tím stářím, mám v dnešní době minimální ztrátovost co se týká nákladů, oproti svým začátkům, to je jasné. Já jsem se snažil mít vždy drogy pod kontrolou a ne, aby ta droga měla pod kontrolou mě. Vždy jsem dodržoval svou hranici. Proto u jiných jsou například abstinenční příznaky, že je jim špatně a tak dále, což já neznám. Já jsem za drogami nemusel nikdy dojíždět. Užíval jsem je v místě bydliště. S tím jsem neměl problém, protože když jsem dokončil školu, tak už jsem měl svůj byt, takže doma. Samozřejmě jsem to skrýval před rodiči i sourozenci, do dnes to nikdo z rodiny neví a také si toho nikdo nevšiml, protože já na první pohled vypadám pořád stejně. To je to, jak už jsem podotkl, že droga nikdy nedostala mě, ale, že jsem spíše já, měl pod kontrolou jí. Měl jsem aplikační přechod. Přibližně pět nebo šest let, jsem aplikoval drogu šňupáním a poté jsem začal užívat nitrožilně, ale přesně kdy to bylo, vám nepovím. Kromě užívání drog, jiné závislosti nemám. Nejraději vzpomínám na to, že mě z rodiny nikdo - nikdy neviděl aplikovat drogu ať šňupáním, nebo stříkačkou, ale poprvé v životě mě chytla moje manželka a to jsem spadl do vany plné vody. Z hlediska užívání se s dlouhodobými zdravotními problémy nepotýkám. Nikdy jsem léčbu nevyhledal, protože jsem jí nepotřeboval. Drogy jsou individuální záležitost a na každého působí jinač. Také záleží jestli je ta droga povzbudivá a nebo opiátová, to znamená na utlumení. Každopádně je to v osobnosti člověka, pakliže se někdo narodí se sklony k násilí, tak například takový

pervitin, který člověka povzbudí, může to násilí podpořit. Heroin je droga, která spíše člověka utlumí, ale pakliže, jak říkám, má-li člověk v sobě už to násilí dané, tak to násilí může jak utlumit, tak povzbudit. Obecně bych řekl, že heroin je látka, o které každý člověk musí vědět proč ji bere. S drogou se nikdo nenarodil. Pakliže člověk bere drogu, tak hlavní je, v jakém prostředí, nebo v jaké komunitě se ten dotyčný pohybuje. Převážně ta droga má dát člověku něco, co ne, že ten člověk nepozná, nebo neprožil, ale má mu dát takové vnitřní uspokojení, které nenajde, já nevím, v rodině. Je to určitá forma odreagování. Je to otázka dost těžko pochopitelná, protože je individuální. Já nemůžu hovořit za ostatní. Na pervitinu je psychická závislost, že si člověk něco namlouvá. Kdežto u heroínu je závislost opravdu fyzická, tam jakmile tu drogu nemáte a jste vnitřně slabý, tak automatický dochází, že zvyšujete aplikaci té látky. Pak může docházet k záchvatům, křečím a tak dále.

10.6. Slang

Uživatel pozná uživatele podle slangové mluvy i podle vzhledové záležitosti. Když se podíváte, tak ty v uvozovkách feťáci jsou neupravený, jsou to lidé ulice. Každý člověk, který má už nějakou zkušenost s drogou, tak pozná na první pohled, že má proti sobě, člověka, který také bere drogy.

10.7. 70. léta

(1. DTD) Drogy se daly sehnat hůře, ale byly zde. (3. KTD) Nebyly nijak upravené, jako je to dnes, byly čisté. Dříve neexistovalo, aby si člověk vzal drogu a zemřel, nebo, aby měla nějaký negativní dopad na jedince. Tím negativní myslím to, že by ta negativnost skončila smrtí, jak je to dnes na běžném stylu. (1. DTD) Zde v Praze byl pervitin málo k sehnání, stejně tak heroin. Jinde nevím, ale vzhledem k tomu, že můj nejstarší bratr jezdil na zámořské lodi, jako lodní kuchař, takže mi vždy přivážel heroin. Na jiné látky si nevzpomenu. Ono se nikde o tom nemluvalo, nebo jsem o tom nevěděl. Věděl jsem všeobecně, že drogy existují, ale nevěděl jsem, kam bych si je měl jít zde v Praze koupit.

10.8. Přejít z 70. let na 80. léta

Vidím rozdíl v lidech, lidé k sobě byli upřímnější a hodnější. Osmdesátá léta byl takový odrazový můstek k dnešnímu běžnému násilí. Myslím, že mi dáte za pravdu, protože dnes to je násilí v podstatě na každém rohu. Člověk se s tím setkává v novinách a televizi. V té době jsem pořád užíval heroin. Já jsem byl feťák dvacet-pět let na heroinu.

(1. DTD) Zhruba koncem sedmdesátých let, začátkem osmdesátých let se teprve dával do oběhu pervitin. Alespoň co já jsem si všiml, protože jednou jsem měl možnost ho vyzkoušet. (3. KTD) Nebyl ničím ředěný, byl to čistý metamfetamin. Pak docházelo k tomu, že lidé, kteří chtěli rychle zbohatnout ho upravovali a ředili. Spíše bych řekl, že nový příchod metamfetaminu začal lidi kazit, podobné to bylo u LSD.

10.9. 80. léta

(1. DTD) Pakliže bych to měl zhodnotit osobně, tak nikdy jsem drogu nesháněl nikde mimo Prahu, protože pro mě vždy byla v Praze droga, kterou jsem chtěl dostupná. Obecně si myslím, že Praha byla takovým centrem a střediskem, kde drogy byly nejvíce k dostání. Všiml jsem si, že takovou nejoblíbenější drogou, která se hlavně používala při zábavách byl trip. Pak došlo ke zlomu, kdy se začal objevovat pervitin, byla to novinka. Zde po Praze se začal různě rozšiřovat po zábavách, sice opatrně, ale začal. Před tím jsem si toho nikdy nevšiml. Dlouhá léta se pervitin aplikoval pouze šňupáním, až poté docházelo k nitrožilní aplikaci. V osmdesátých letech začal být sice těžko k sehnání, ale i já ho sehnal. Myslím si, že svým způsobem zůstal oblíbený do dnes. Akorát, tak v osmdesátém-sedmém roce je rozdíl v tom, že se mezi námi a různě při diskotékách, začal objevovat tak zvaný speed, to znamená míchaná droga - pervitin a heroin. Nevím proč, asi bylo něčeho nedostatek, pervitinu nebo heroinu, nevím. Speed byl opět individuální záležitost, ale v postatě to člověka povzbudilo. Samozřejmě záleželo na situaci nebo na prostředí, s kým ten speed člověk aplikoval. Když ho aplikoval s lidmi, kteří měli sklon k násilí, tak to násilí jakoby na vás skočilo také. Za socialismu pro mě byly některé látky z hlediska styku nedostupné, ale já jsem ani tyto drogy nikdy netoužil poznat, nestál jsem o ně. Bylo to například LSD. Myslím, že ho bylo málo, ale nikdy jsem ho nehledal. Poté takzvaný bolšák, což dnes mladí vůbec neví, co to je. Hodně ho používali studenti medicíny, kteří to brali jako doping. Takový medik studuje, já nevím sedm, osm let, a když z toho šest let, tuto drogu bere, tak se automaticky

stane závislí. Bohužel tyto drogy byly opiáty. Čili utlumující a převážně to byly léky, které se používaly na léčení epilepsie. Byl to fenobarbital, stačila jedna nebo dvě tablety a člověk, když byl unavený, tak ho to nějak povzbudilo. Byly to velice návykové látky. Řekl bych, že daleko návykovější, myslím podobou návyku, než například heroin a metamfetamin. (2. CTD) **Já jsem dříve za psaníčko s heroinem platil padesát korun, dnes se platí dvě-stě korun. Díky bohu jsem se tu drogu naučil dělat také, takže ji mám svým způsobem zadarmo. Akorát s tím rozdílem, že musím platit chemikálie na výrobu. (1. DTD) Heroin jsem kupoval různě na diskotékách. Ta místa se nedají určit na období a konkrétně je vám nepovím. Ono někde se ty drogy prodávají i dnes. I když se to přejmenovalo a ty podniky mají nové vlastníky. V sedmdesátých letech mi heroin vozil bratr, to jsem říkal, jinak nevím kde se prodával. V osmdesátém roce jsem ho občas koupil na zábavách, ale jen zřídka, protože jsem se ho také naučil dělat.**

(2. CTD) **Řekl bych, že za socialismu cena nebyla pro uživatele rozhodujícím faktorem. Dříve ta droga byla každému finančně dostupná. Dnes je to horší, protože jak jsem podotkl, dnes jedna dávka stojí v průměru dvě-stě korun, nezávisle na droze. Lidé, kteří nepracují, ve směr to berou lidé, kteří jsou na ulici, tudíž nepracují a podobně, takže na drogu získávají peníze trestnou činností. (1. DTD) S látkou, s kterou se setkám celý svůj život je heroin, ten je do dnes velmi oblíbený a je na trhu. Možná bych řekl, že někdy převyšuje i metamfetamin, ale s tím jsem se setkal až později. Když vezmu mladší a střední vrstvu lidí, tak pro ně byl v osmdesátých letech módní drogou asi heroin. Ale mám zkušenost, že i staří, sedmdesátiletí lidé berou drogy, možná daleko více než ty mladý. Tam, kde jsem se pohyboval já se heroin začal objevovat přibližně v sedmdesátém-osmém, devátém roce. Začal převládat právě u mladých, ale také nic moc jiného zde nebylo k sehnání. Stal se takovým symbolem, až do dnešní doby. Co jsem si všiml, tak mám zato, že jeho braní převládá u všech vrstev spotřebitelů. Těžko říci, jestli návykové látky užívali více muži nebo ženy, spíše bych řekl, že muži, ale nikdy jsem se nad tím takto nezamýšlel. Když to srovnám s dobou, na kterou se mě ptáte a s dobou dnes. Byl tam zachovávaný stud. Dříve neexistovalo, jak to vidíte dnes, že si drogu aplikují například v parku a děti, ne děti, lidi, ne lidi. Dříve se tyto skupinky, nebo ti jedinci uchýlili někam do ústraní a tam tu drogu teprve aplikovali. Dnes jí aplikují kdekoliv, je jim to jedno, což se mi nelíbí. Například mě nevidíte, abych si aplikoval drogu přímo na Drop-in-nu, jdu třeba na toaletu, ale takto veřejně i když je to v komunitě, kde je to běžné, i tak je to blbě. (3. KTD) **Za starého režimu, drogy byly kvalitnější a ničím neředěné, alespoň heroin co jsem si kupoval. Byl to dovoz.****

V každém případě bych řekl, že byl kvalitnější než pervitin, který se tu v osmdesátých letech začal pomalu rozšiřovat. Na druhou stranu byl mnohem lepší, než pervitin, co se prodává dnes. On nebyl špatný, ale já měl vždy raději heroin. Ani dnes není domácí výroba kvalitnější oproti tomu co se sem přiváží. Říkám, pakliže vaříč vaří se srdcem, protože každý starý vaříč drogy bere i jako svůj osobní rituál. Teprve pak se ta droga nechá srovnávat s drogou, která se sem dříve přivážela z ciziny. Ovšem v průměru při dnešní výrobě, ač ji беру všeobecně, výrobu jako takovou, tak se nedá srovnat s kvalitou dřívější drogy. Dřívější droga, která se sem dovážela byla velice kvalitní. I dnešní dovozové drogy jsou daleko kvalitnější, než ty domácí. Přesně nelze říci proč, ale od dobrých kamarádů vím, že drogy ze zahraničí se sem přivezou čisté, nebo téměř čisté a až tady se míchají, kvůli zisku. Když heroin koupím od někoho, koho dobře znám, tak mi ho prodají takový, jak se sem přivezl. Dnes ti mladí to vyrábí jen pro zisk. Myslím, že to dělají proto, že dnes je doba taková uspěchaná.

10.10. Přejchod z 80. let na 90. léta

Tento přechod byl pro mě změnou v tom, že jsem přestal brát asi pět nebo šest let, protože se mi narodila dcera. Předtím jsem měl dva syny a chtěl jsem hrozně dceru, což se mi splnilo. Poté jsem prožil nejsmutnější událost v mém životě, když mi tato dcera zemřela. Takže jsem se opět k drogám vrátil a to vrácení už bylo spíše, ne formou, že jsem chtěl zkusit co to se mnou provede, protože tu zkušenost jsem měl. Spíše opravdu takovým odreagováním nad smutnou událostí. Z mého pohledu je dnes přísun drog daleko snazší a dostupnější než tehdy. (3. KTD) **Samozřejmě, že oproti dřívějšku, jak už jsem se zmínil ty drogy byly čisté, nebyly ničím míchány. Kdežto dnes, než se to od distributora dostane k vám, jako k člověku, který drogy bere, tak to projde několika rukama a každý si z toho něco vezme a nahradí to něčím. Tudíž ta droga už není čistá a to má právě za následek, já nevím, možná úmrtí.** To už jsou ty momenty, kdy už to jde do stádia, že člověk už je na tolik závislý, že mu je jedno co si vezme, nebo nevezme.

(1. DTD) **Po roce 1989 se tu objevilo hodně nových drog. Krédem začal být pervitin. Když bych to měl přirovnat, heroin už je drogou staříčkou. Kdežto pervitin se stal drogou novodobou.** Pak do toho spadalo LSD, tripy a podobně, což jsem nikdy nevyzkoušel.

10.11. 90. léta až současnost

(1. DTD) V devadesátých letech dochází ke zlomu, kdy povzbuzující drogy, jako je metamfetamin se stal drogou, která v člověku vzbuzovala poznat něco více. Právě z metamfetaminu hodně lidí přešlo na heroin. Nějak v polovině devadesátých let se přišlo na to, že z máku se dá lehce vyrobit droga, tak zvaná makovina, je to opium. Tam začal zlom v tom smyslu, že to byla droga dostupná, samozřejmě jen v letních obdobích, v zimě ne, protože mák roste v létě, právě teď je jeho bujení. Hodně mladých lidí je teď na makových polích. Začátkem devadesátých let se proslýchalo, že Ostrava soupeřila s Prahou. Dealeři, vaříči a tak podobně, ale myslím, že vždy jako drogové centrum převládala v tomto směru Praha. Nikdy jsem se nestkal, že by nějaká látka, s kterou jsem se setkal mi byla prezentována jinač, než působila. Také jsem si nevšiml, že by nějaký zákon snížil dostupnost určité drogy, nebo látky na její přípravu. **(1. DTD) Dříve, když drogy u nás začaly, tak to bylo i pro společnost něco nového. Ta společnost na to nebyla připravená. Dnes jsou samozřejmě různé akce, jsou příručky, kde je boj proti té droze. Vím o tom, že tenkrát, když ta droga přišla sem k nám, tak nikdo moc o té droze nevěděl.**

10.12. Vězení

Nikdy jsem nebyl členem organizované skupiny a za drogové prohřešky jsem se do vězení nikdy nedostal. Přesto si z doslechu myslím, že drogy jsou ve vězení dostupnější než v civilu, to je pravda.

10.13. Výroba drog

(3. KTD) Umím udělat jak heroin, tak pervitin. Vzhledem k tomu, že už jsem ve věku, kdy chodím déle po zemi, než ostatní lidé, tak tu drogu vařím, jak se říká od srdce. Vařím jí tak, jak se vařit má. Ke změně výroby samozřejmě došlo. Každý správný člověk, mi mu říkáme vaříč, který tu drogu vaří, zhotovuje. Výroba trvá šest až sedm hodin, je to opravdu chemický proces, který musíte dochovat, aby ta droga stála za to. Ovšem vzhledem k tomu, že existují bohužel lidé, kteří chtějí rychle zbohatnout, mi jim říkáme rychlokvašky. Kdy drogu místo šesti, sedmi hodin uvaří za tři hodiny a to už má následek na kvalitě té drogy. Dnes se droga zhotovuje z léků.

Kdežto tehdy, my jsme drogu začínali vařit z přírodních látek, to znamená z různých bylin a podobně, které jsou dnes pod zákonem a jsou tajné. Co se týká výroby z bylin, to vám správný vaříč nikdy neodpoví, protože to je jeho utajená záležitost. Jak jsem podotkl, dnes je doba uspěchaná a od toho se odvíjí veškerá výroba drog. Dnes se kouká hlavně na to, jak člověk co nejvíce zbohatne. Když já, jako starý vaříč uvařím drogu a někomu jí nabídnu, on si jí aplikuje a za chvíli si aplikuje od nějakého mladého vaříče, tak kouká. Je to veliký rozdíl. Dnes je starých vaříčů hrozně málo. Velké množství přátel, které znám z dřívější doby, buď zemřeli, nebo už pověsili, jak se říká klobouk na hřebík. Tudiž nastává období, kdy přicházejí mladý. Jdou do toho s nějakým úmyslem, rituálem, protože to je rituál. V Číně existují čajovny, to je rituál, když v Číně vám dělají čaj a mladým je to jedno. Koukají pouze na zisk a ne na kvalitu. Když dnes policie dopadne dealera, tak ho nepotrestá za prodej drog, jako takových, ale za přípravu, za vaření té drogy. Dříve byly látky na výrobu velice dostupné. Dnes například jód a různé směsi jsou na živnostenský list. (1. DTD) Dříve byly úplně normálně dostupné v drogeriích. Dnes je to horší, ale sehnat se dají. Když máte známosti a podobně, tak je seženete. Navíc já mám živnostenský list, takže to pro mě problém není. (3. KTD) Způsob výroby drogy, ať to je heroin nebo pervitin, pakliže je ta droga z toho způsobu přípravy opravdu kvalitní, tak je stejný. Je stejný, jak před dvaceti lety a nebo v současné době. Hlavně záleží, jak kdo tu drogu dělá a hlavně za jakým účelem ji dělá. Pakliže ji někdo dělá proto, aby s ní získal určité uspokojení, to je hlavně u nás u starších vaříčů, tak je dobrá. Kdežto mladí vaříči ji vyrábí ve směs jen proto, aby na tom rychle zbohatli. Kdyby jí měli vařit, tak jako mi, šest, sedm hodin, tak si vezměte, že den má dvacet-čtyři hodin, teď je tam inkubační doba, kdy čekáte jednu až dvě hodiny, než se ta droga stabilizuje, než klesne, než ji potom už čistou přefiltrujete, ať je to heroin nebo metamfetamin. Tak mu asi moc z těch čtyřadvaceti hodin na prodej nezbude. Jak říkám, to je individuální, záleží kdo tu drogu bere, nebo na co jí potřebuje, ale výroba, jako taková je pořád stejná. (2. CTD) Co se týká nákladů, tak abych odpověděl co nejpřesněji, řeknu to procentuálně. Ze sta procent, třicet procent, zhruba čtyřicet procent byly náklady a přibližně šedesát procent zisk, bylo to tak půl na půl. Tak to bylo u obou drog jak u heroinu, tak u pervitinu, protože ta substance je stejná. Sice to jsou odlišné drogy, ale jedno mají společné a to je substance. Dnes jsou náklady daleko vyšší. Různé směsi, které k výrobě drogy potřebujete nejsou lehce dostupné. Přibližně bych odhadl, že sedmdesát procent je náklad a třicet procent výtěžek. (1. DTD) Dříve se drogy

vyráběly buď doma, v nějakém konspiračním bytě, ve sklepech, na půdách nebo na chalupách, to je stejné jako dnes. Zním případy, kdy jsem dokonce viděl vařit drogy na hřbitově, protože dnes po tom policie hodně jde, daleko více než dříve. Řekl bych, že ta místa jsou stejná. Záleží na příležitosti. Kde jsem je vařil, nebo vařím já, vám nepovím. Laboratoř na výrobu drog je velmi individuální záležitost. Jak už jsem podotkl, když někdo vaří se srdcem a nevidí v tom jen výrobu drog, vidí v tom něco více, tak si tu v uvozovkách laboratoř z hotový tak, aby s ní nebyly problémy. Kdež to člověk, který vaří jen proto, aby tu drogu co nejrychleji zpeněžil, tak si dělá různé díly z toho, co nalezne doma. Pak dochází k výbuchům a zmrzačení lidí. Protože někdo si myslí, že při výrobě drogy se nemůže nic stát. To je na moc velkém omylu, lidé mohou oslepnout výbuchem, může jim to utrhnout hlavu. Což jsem několikrát viděl, i ruce jim to utrhl. Při vaření drogy je nejhorší věc a to je takzvaná uzavřená závislost, kdy se dokončuje var drogy, tam záleží na tlaku a hlavně na zkušenostech vařiče. Protože ta droga musí mít stabilní teplotu, která je sto-dvacet stupňů. Pakliže je teplota nad sto-dvacet stupňů, nikdy neklesne pod, vždy klesnete nad a tam právě dochází k výbuchům. (3. KTD) **Čili lidé jsou na moc velkém omylu, když si myslí, že vaření drogy je, jako když doma vaříte bramboračku, tak to absolutně ne. Vaření drog je velmi nebezpečná věc, pakliže o tom nic nevíte, nebo nemáte zkušenost. V uvozovkách řečeno, kdo má lepší kuchyň, uvaří lepší drogu. Určitě se nemůže vyrovnat vařič, který má různé díly udělané z doslechu, jak by to si mělo být, než vařič, který si tu kuchyň vypiluje tak, aby mohl vařit. (1. DTD) Z dílů je velmi špatně dostupné spirálové chlazení a laboratorní misky, sklenice, které jsou, ne, že těžko dostupné, ale pakliže nemáte známosti, které vznikají dobou, kdy se seznamujete s novými a novými lidmi, tak je těžko seženete. Každé nové poznání s novým člověkem, co se týká drog, vám přinese nějakou možnost, já nevím, například získání dostupnějšího sortimentu. Pakliže nemáte známosti, kdo by vám to zabezpečil, nebo nejste vlastníkem živnostenského listu a podobně, tak musíte použít nelegální způsob, k obstarání surovin, to je jasné. Jinak by jste nemohl tuto práci dělat. Každopádně bych obecně řekl, že laboratorní sklo je těžko dostupné, protože například dvě-stě gramů balíku, jak mi říkáme, vám neprodají tak, jako před dvaceti lety, kdy mi jí prodali úplně běžně. Dnes musíte mít živnostenský list, nebo to musí kupovat člověk, který prokáže, že je to jeho zaměstnání. Postupně s dobou se zařízení inovuje. Zdokonaluje se tím, že já když jsem začínal vařit, tak jsem hodně nepotřeboval, stačil mi budík a stopky. Dnes jsou různé měřiče, tlakoměry, což jsem dříve nepotřeboval,**

protože jsem se učil od starých zkušených vaříčů, kterým se stačilo jen podívat, stejně, jako když se kuchař podívá v kuchyni a ví, že guláš už je hotový a nic jiného nepotřebuje.

10.14. Dealerství a pašování drog

S dealerstvím a pašováním osobní zkušenost nemám, nikdy jsem drogy neprodával. Někteří mí přátele samozřejmě prodávali, ale vždy ve směr skončili ve vězení. Víte, ono s jídlem roste chuť a poté už to není o droze, jako takové, ale o finanční nenasytosti. Jak se říká hamty, hamty dožeň tamty. Myslím si, že za dealerství je vysoká šance, že policie toho dotyčného dopadne a souhlasím s tím. **(1. DTD) Když u nás drogy začínaly být takové fenomenální, tak ta společnost na to nebyla připravená, nebyla na to připravená ani policie. Já si pamatuji, protože už jsem podotkl, že můj otec byl policista, že když mi bylo do deseti let, ne, že bych o životě vše věděl, ale nepamatuji si, že by byla nějaká protidrogová jednotka, to neexistovalo. Vědělo se, že něco takového je, ale nenarušovalo to život lidí.** První protidrogová jednotka byla u nás založená přibližně v listopadu v sedmdesátém-pátém roce a to z toho důvodu, že tenkrát došlo k velkému úmrtí na škole, nevím jestli jedenácti lidí, kdy byl nějaký mejdan. Všichni si vzali drogu a umřeli. To byla taková kapka, která byla příčinou založení protidrogové centrály. **V devadesátých letech se k nám droga dostala hlavně z ciziny, proto bylo českých dealerů málo. Převážně zde převyšovali Arabové, Turci, ale pak došlo k dalšímu vývoji, že naši dealeři nebo lidé, budoucí vaříči, se naučili drogy vařit a došlo k tomu, že i Češi se stali dealery.** Ze začátku to byli převážně cizinci, málo kdy pamatuji, že by to byli Češi. Při prodeji drogy záleží na tom, jak je dealer známý. Samozřejmě, že když začnu prodávat drogy a nikdo mě nezná, tak? Musím se snažit navázat kontakty, ale musím být opatrný. Protože dnes má policie takové prostředky, že má i své volavky. Začínající dealer má daleko horší postup práce, než dealer, který to provozuje nějakou dobu a má svou klientelu. Může ji mít na telefon a má z ní stabilní přísun peněz. Kdežto nováček se v tomto směru musí prosadit, musí získávat svou klientelu. Za socialismu to bylo úplně stejné. **Hlavně se drogy moc neprodávaly na ulici. Ten prodej byl buď v bytě, nebo v nějakém podniku. Málo kdy to bylo na ulici a když na ulici, tak například, že dealer přijel autem a byl v autě. Tak, jak to vidíte dnes, že si to prodávají běžně v parku, to neexistovalo.** Dříve byla větší opatrnost a málo - který dealer tu drogu bral. Když to můžu říci procentuálně, tak dříve, ze sta procent, pět procent

užívalo, pět až deset procent maximálně. Dnes je to založené na tom, že zhruba sedmdesát, osmdesát procent dealerů drogu bere.

10.15. Kontaktní pomoc drogově závislým

Dříve pomoc drogově závislým nabyla taková, jako je dnes. To pramení z důvodu, když drogy u nás začínaly, tak to bylo něco nového. Bylo to něco nového pro společnost, bylo to něco nového pro policii. Samozřejmě z toho se odvíjejí další a další tyto aspekty. To znamená pomoc drogově závislým. Říká se, jak se zdokonaluje zloděj, tak musí být dokonalejší policie, aby toho zloděje mohla dopadnout. Když vezmu Drop-in, tam jsou opravdu vynikající lidé, snaží se pomoci, udělat maximum. Což dříve nebylo. Dříve se hodně stávalo, že na těchto místech, na kterých jsou dnes pracovníci Drop-in-u, byli lidé, kteří o tom neměli ani potuchy. Měli například vychozenou školu, nebo něco studovali, ale aby měli nějaké konkrétní zkušenosti, to ne. Dneska bych řekl, že ti lidé o tom vědí daleko více a tudíž mohou člověku pomoci. Jako přínosnou zdravotní službu hodnotím, když někdo přijde, já nevím s velice zanedbanou rukou a podobně. Když je to v silách zdravotní prevence z Drop-in-u, tak ho ošetří. Když je to něco většího, tak okamžitě napíše doporučení a člověk může jít, například do nemocnice Motol na infekční a podobně. Také se chodí na metadonovou léčbu, nebo můžete dostat doporučení na léčení do různých léčeben. Tito pracovníci mají dnes větší možnosti, než měli tenkrát.

10.16. Co se mi v životě podařilo?

Povedlo se mi to, že pořád jsem na té úrovni, že droga nedostala mě, že jí pořád dokáží korigovat. Na to jsem hrdý. Když by to nebylo spojeno s drogami, tak, že jsem vychoval všechny své děti, mají vysokou školu, mají svůj byt, prostě žijí. Na to jsem jako rodič hrdý.

10.17. Shrnutí sdělených informací podle Mariána Řezníčka

V této části naleznete mnou shrnuté výpovědi od narátora, jak z vlastního pohledu vnímal a vnímá pražské drogové prostředí. Jsou zde obsaženy informace pro kapitolu 13. Vyhodnocení výzkumu podle hypotézy.

(**1. DTD**) Pan Řezníček uvádí, že první kontakt s lehkou drogou (marihuanou) měl v sedmnácti letech začátkem normalizačního období na čajích, protože za něj nebyly diskotéky. Na veřejnosti se o drogách nemluvalo a dostupnost drog souvisela se známostmi, které vznikají časem. Tvrdé drogy - pervitin a heroin se daly sehnat hůře, ale byly zde. V sedmdesátých letech, mu vozil bratr heroin ze zahraničí, protože pracoval jako kuchař na zámořské lodi. Jinak by ani nevěděl, kde by si heroin v hlavním městě koupil. Přibližně v roce 1978 se v Praze prvně setkal na zábavách s heroinem a začátkem 80. let (1978 – 1979) se dával do oběhu pervitin, který měl možnost prvně vyzkoušet. Od začátku osmdesátých let nikdy nesháněl drogu mimo Prahu, protože zde byly látky, které sháněl dostupné. Uvádí, že dostupnost látek na výrobu byla za socialismu mnohem lehčí, protože prášky a různé směsi nebyly na předpis a nepotřeboval živnostenský list, který dnes vlastní. Substance byly bez problému dostupné v drogériích. Prahu označil za středisko a centrum, kde byly drogy nejvíce k sehnání. Konkrétní místa se nedají určit na období a nechtěl je sdělit, protože v některých podnicích (na diskotékách) se drogy prodávají i dnes. Také se prodávaly v bytech nebo v autech. V Osmdesátém-seedmém roce se na diskotékách objevil speed - pervitin míchaný s heroinem. Neví, jaké látky byl nedostatek. S heroinem se setkává celý život. Drogy se vyráběly doma, na půdách ve sklepě a podobně. Po roce 1989 se v Praze objevilo hodně nových drog, velmi rychle se rozšířily a každý je mohl zakoupit. Krédem začal být pervitin. Heroin je drogou starou. Společnost nebyla na drogový příchod připravená. V dnešní době jsou velmi špatně dostupné díly do varny pro výrobu drog, pakliže člověk nemá známosti, které vznikají časem. Zde si můžete všimnout, že známosti byly zapotřebí jak za socialismu, tak dnes. V devadesátých letech se k nám droga, hlavně heroin dostal z ciziny, českých dealerů bylo málo. Převážně ho prodávali například: Arabové a Turci, později i Češi. Dnes se drogy prodávají běžně i na ulici, což dříve nebylo, byla větší opatrnost.

(**2. CTD**) V osmdesátých letech na pražských zábavách za jedno psaníčko, čili jednu dávku heroínu platil padesát korun, dnes platí dvě-stě korun. Naučil se vařit pervitin a heroin, takže je má téměř zadarmo s rozdílem, že musí platit chemikálie na výrobu. Myslí si, že za socialismu cena nebyla rozhodujícím faktorem pro uživatele v užívání drogy. Dříve byla droga každému finančně dostupná. Dnes je to horší. Jedna dávka pervitinu a heroínu stojí v průměru dvě-stě korun. Lidé, kteří dnes užívají zpravidla nemají zaměstnání a žijí na ulici. Tudíž získávají peníze na drogu trestnou činností. V osmdesátých letech bylo ze sta procent, čtyřicet procent náklad a šedesát procent zisk na

výrobě pervitinu i heroinu. Dnes jsou náklady daleko vyšší, protože různé směsi na výrobu nejsou lehce dostupné. Náklad dnes činí sedmdesát procent a zisk třicet procent.

(**3. KTD**) V sedmdesátých letech byly drogy čisté a ničím neředěné, jak je to dnes na běžném pořádku. Neexistovalo, aby člověk po užití zemřel. Začátkem osmdesátých let se v Praze dával do oběhu pervitin, který nebyl ničím ředěný, byl čistý. Drogy byly všeobecně kvalitnější. Heroin, který kupoval z dovozu byl kvalitnější, než pervitin domácí výroby. I přesto byl domácí pervitin z osmdesátých let kvalitnější, než ten dnešní. V devadesátých letech lidé, kteří chtěli rychle zbohatnou ho začali upravovat. Vaření drog je rituál. Dříve začínal vařit z přírodních látek, dnes vaří z prášků. Výroba pervitinu a heroinu trvá šest až sedm hodin, aby byla droga kvalitní. Dnes ti co chtějí rychle zbohatnout drogy vaří tři hodiny a to má následek na kvalitě. Kdyby jí mladý vařič zhotovoval tak, jak se má, tak by mu za čtyřicet hodin na prodej moc nezbylo. Když pan Řezníček drogu uvaří a někdo si jí aplikuje, tak je to podle něho veliký rozdíl. Dnes je starých vařičů hrozně málo. Způsob výroby kvalitní drogy je stejný jak dnes, tak před dvaceti lety. Záleží za jakým účelem jí člověk vyrábí. Dnes jsou stále zahraniční drogy kvalitnější, než domácí. Drogy ze zahraničí se sem přivezou čisté a až zde se míchají kvůli zisku. Mladé vařiče rituály nezajímají. Vše dělají pro zisk. Myslí si, že je to nejspíše tím, že dnes je uspěchaná doba. Dnes, když si člověk koupí drogu, tak projde několika rukama a každý si z ní něco vezme a nahradí to něčím jiným. Vaření drog je velmi nebezpečná věc, může dojít k výbuchům. Kdo má lepší přístroje na výrobu uvaří lepší drogu (JŠ).

11. Prezentace výzkumu prostřednictvím korigovaného rozhovoru s Václavem Cardou

11.1. Rodina a dětství

Když jsem se narodil, dětství nebylo nic moc. Matka mladá, otec mladý, takže byli závislí na rodičích. Máma a táta studovali. Kvůli mně se studiem máma přestala. Táta o nás pomalu přestával mít kvůli kamarádům zájem. V mých dvou letech se dostal do kriminálu, takže jsme s mámou byli úplně sami, bylo to těžké. Babička už stará, takže to moc příjemné nebylo. Vyrůstal jsem zde v Praze, bydleli jsme na Vinohradech, pak když jsme se přestěhovali do Petrovic, tak už to bylo veselejší. Máma si našla přítele, který byl poměrně normální, ale poznamenalo mě to. Pořád jsem byl nervní a nervózní. On mě dokonce i mlátil. Máma o tom nevěděla. Vzpomínky na dětství nemám nic moc. Kolem mých dvanácti let se od mého nevlastní otce narodil můj bratr Petr. To začalo být jiné. Máma přišla z porodnice a řekla mi, na, narodil se ti syn a dál se nestarala. Bratra jsem vychovával já. Svým způsobem si na dětství nemohu stěžovat, ale máma říkala, že by přede mnou v životě nedala přednost chlapovi a dala. Mám tři sourozence, samé bratry. Když byl táta ve vězení, hlavou domácnosti byla matka a poté já. Cizímu tátovi jsem říkal táto, dokud mě nezbil. On mě zbil, když máma byla v porodnici. Když jsem jí to řekl, tak to byl moc velký průšvih. Ona mu rozmlátila takový železný a dřevěný telefon z bazaru o hlavu. Já měl modřiny tři týdny, po zádech a všude. Bylo mi z toho špatně a mámě také. Matka je odjakživa kuchařka, šéfkuchařka. Vařila v Kamenném mostě na Staroměstském náměstí, pak vařila v Rybárně u Tančícího domu. V nejlepších restauracích dělala hned šéfkuchařku. Když byl táta ve vězení, tak si myslím, že máma to finančně utáhla. Přítele si našla bohatého, poté si našla bohatého němce, takže peněz měla fakt dost. Blbě bylo to, že, máma ani nevěděla kolik peněz má. Schovávala to po soškách a šuplících. To jste otevřel šuplík a tam byly tisícikoruny. Strojové si k nám chodili pro peníze. Máma mě za to bila, jednou si šla na mě půjčit i důtky a já to neudělal. Vycházel jsem s ní, jako kamarád, brácha a syn. Když jsem dospíval, tak mi říkala popelko a pak přišla tyranizace. Dostával jsem i za to, když mi jen kapička něčeho spadla na zem. Vzpomínám si, že mě máma rozsekala na hadry, když celý den uklízela a poté se rozbřečela, já nevěděl proč. Později jsem zjistil, že brala Rohypnol. Já nevěděl, že potom může mít nějaké stavy, ona také

nevěděla, že z prášků může mít abstinenční příznaky. Z dětství nejraději vzpomínám, když byl děda, pan míčeků a kouzel na živu a vozil mě mnohokrát na chatu do Doks. Tam jsme chodili na ryby, to bylo dobré, super. Na mě byly v dětství kladeny hodně vysoké nároky. Já jsem se koupal a máma mi přímo do vany vysypala bráchy plíny, ještě její věci a věci jejího chlapa, na vyper to. Při tom jsme měli automatickou pračku, celkem hrozné. Nevím proč to dělala, ona mi to odůvodnila tak, že na ní byla jejich máma také taková. Říkám, mámo, ale vás bylo pět, všichni ob rok, za to já nemůžu, tak nevím proč si to na mě vyléváš. Fakt mi dávala moc a úplně za kraviny. Ona mě lámala, že jsem kolikrát nemohl ani do školy. Měl jsem úplně fialové fleky po zádech a na hlavě. Vrstevníkům jsem dával svou školu. V patnácti letech jsem se odstěhoval. Když jsem přijel a brácha náhodou něco udělal, tak mámo neříkej nic bráchovi, prosím tě, měl ze mě respekt. Já bych mu nic neudělal, vždyť je to moje srdíčko. Například mu řekla, že jde volat Vaškovi a kluk byl hned v klidu. Na brigády jsem chodit musel, protože jsem se strašně bál policie a nechtěl jsem, aby mi někdo pořád něco vyčítal, hlavně matka. Tak jsem si šel na jahody, do krámu, pomáhal jsem ve skladě, dědovi od táty v penzionu. Máme penzion pod kokořínským údolím a hospodu na Palmovce. Táta se vrátil z vězení před dvěma a půl lety. To už seděl po druhé. Když jsem byl malinký, tak seděl čtyři a půl let a teď seděl pět a půl let. Moc jsem z táty neměl. To mi hrozně chybělo. Vždy, když ho pustili, tak jsem s ním byl pořád. Jednou jsem mu pomáhal dělat vilu a chtěl mi dávat peníze. Říkám, táto, já nejsem tvůj dělník, já od tebe za to nechci peníze a táta mi řekl, tak na to jsem čekal až mi to řekneš Vášo! To jsi se mi fakt zalíbil, že si nevezmeš od svého táty peníze za to, že mu pomáháš. Prvně se dostal do vězení, protože s partou lidí vykrádali trafiky, nebo sklady. Přišlo se na to a jeden kamarád je udal. Táta byl komunista a řekl, všichni to svedete na sebe a jeho z toho vyndáte, nebo vám ve vězení udělám peklo, protože byl ve straně v komunismu. Po druhé se dostal do vězení za drogy, soud nabyl rozhodnutí, že mohl být, pozor neví se kolik, jaké množství, neví se co, neví se kdy, komu, jak a kam, ale přes vše nabyl soud rozhodnutí, že je možné, že se toto mohlo odehrát, protože táta měl u sebe pistoli. Vezl jí kamarádovi a měl u sebe tři-čtvrtě milionu. To každý u sebe nemá, když jede autem. Na to ho usvědčili.

11.2. Škola

Na základní školu jsem chodil v místě bydliště do osmé třídy. Pozor a najedenou mě v půlce osmé třídy vyhodili. Dali mě do zvláštní školy. To nechápu, zdůvodnili mi to tím,

ne že bych měl špatný prospěch, ale někdo napsal na zem u mé lavice, mými fixy, protože jediný já jsem je měl z Německa, že zástupkyně je kurva a tak dále. Carda do ředitelny. Já byl hotový. Můžete nám vysvětlit, co je tam napsané a já to ještě ani neviděl. Říkám, o čem to mluvíte, vzala mě za ucho, zvedla mě a táhla. Říkám, jste normální, tak já ani nepíši, to není moje, vždyť já o tom ani nevím. Jsou to vaše fixy, víte co, já vám ten poslední ročník zařídím, že půjdete do zvláštní školy. Zařídila to. Tam jsem nastoupil, protože jsem chtěl mít dokončenou docházku. Nejraději jsem měl dějepis, zeměpis, matematiku, angličtinu a tělocvik. Do páté třídy jsem měl průměrnou známku dvojku a od páté třídy se to pohybovalo kolem trojky, čtyřky. Na zvláštní škole jsem byl chytřejší, než učitelky. Říkám, děláte si ze mě legraci, co vy mi to tady píšete vzorečky, vždyť to jsem se učil v druhé třídě. Říkám víte co, dám si nohy takto na stůl, napište si moje jméno a vždy se mě na něco zeptejte a já vám takto na dálku odpovím a uvidíte, že vám odpovím dříve, jak celá tato škola dohromady a ještě lépe, než vy by jste čekala. Bylo to hrozné, cikáni, špína, hnus. Po zvláštní škole, nebo po deváté třídě mě dali do diagnostického ústavu na Klíčov. Protože máma si vzala od nějaké známé prášek, nevím co to bylo a ona jí dala jeden a půl nebo dva, to vím a říká jí Maruško, prosím tě, vezmi si maximálně půlku. Říkám, máma má chuť a vzala si celý. Prý se probrala, to mi pak vyprávěla a vzala si další půlku, takže dohromady jeden a půl prášku. Já přijdu domů a vidím máma spí, říkám v klidu nebude žádný teror. Koukám, že není vařeno, nešlo mi to do hlavy. Nechám jí spát, ona se ráno vzbudí a ona se ráno nevzbudila. Odpoledne jsem přišel ze školy a máma pořád nevzbuzená. Co se děje a pořád byla na jedné straně. Otočím jí a vidím lehce takové bílé, tak jsem jí to vytřel a okamžitě volal sanitku. Oni přijeli a říkali mi, kdyby jste nám nezavolal, tak bylo za pět minut ani ne dvanáct. Ta ženská by byla mrtvá a to si vezměte, že mě bylo čtrnáct let, šlo mi na patnáct a máma leží, oni jí dají na přístroj EKG. Ťuk, ťuk, ťuk a na jednu, mmmmm a já, co se děje, věděl jsem z filmu, co to znamená a frajer do toho kopl. To je rozbité, ťuk, ťuk, ťuk, říkám ty jo a zase mmmmm a říkám, co se děje? Opět trošku do toho kopl a zase ťuk, ťuk. Ty vole, ty mi dali, doktoři. Později kvůli mámě, přijeli a chtěli vzít mého bratra. Říkám ne, vezměte si mě, protože brácha byl mladší. Zavolejte strýci Bertínkovi a on si ho vezme k sobě. Ona, dobrá, bratr půjde ke strýci a vy do diagnostického ústavu a pak uvidíte. Máma byla čtrnáct dní v nemocnici na ÁRU a oni si mysleli, že jsem jí chtěl zabít, že já jsem jí dal ty prášky. Říkám, jste normální, kde já bych k tomu přišel. Měla proleženiny a měnili jí krev. Celkem byla na ÁRU přes dva a půl měsíce a nechtěli jí dát ani bráchu od strejdy, protože si mysleli, že asi chtěla spáchat sebevraždu, což nemohli podložit, protože doma nebyl dopis na rozloučenou a bylo tam

rozvařené jídlo. Když viděli domácnost, tak zjistili, že máma brala Rohypnol a našli i nějaký amfetamin. Do školy jsem nastoupil na Práčskou do Křížkové ulici, teď už to tam není, je tam Mercedes. Před tím tam bylo učňovské středisko, kde jsem dělal malíř-lakýrníka. Tam jsem byl do druhého ročníku, protože jsem byl nesympatický lidem, skrze diagnostický ústav. Jednoho dne přijdu do učení na praxi. Přijde ke mně mistr a říká mi, prosím tě zabal si věci a odejdi. Říkám, důvod? Včera si zde měl šikanovat kluky, prý sis je postavil vedle sebe do řady, pozor třetáky a všichni měli být v pozoru. Prý jsem je v neděli poléval bílou barvou. To ve škole praxe ani nebyla. Říkám, to jsem frajer, takže jsem přelétl nějaké mezi-pásmo, vzal jsem kluky sebou, polil jsem je někde, možná v Austrálii a zase jsem je sem hodil, asi jsem superman, co vy nato? Nebuď drzý, zabal si věci a vypadni. Říkám, můžete mi rovnou říct, že mě tu nechcete, já vám to podepíši, že odstupuji sám, ale nemusíte dělat takové věci. Já pak budu mít v osobních materiálech napsanou šikanu, i když to není pravda. Jsem se úplně zarazil a říkám, ukažte mi koho, koho jsem tady polil. Oni tady nejsou. Říkám, tak oni tady nejsou, oni toho asi hodně nakecají. On mě nenáviděl, byl tlustý a já jsem nechtěl běhat na tělocvik. Koupil jsem si totálně nové boty Nike za pět tisíc korun a říkám, já vám nebudu běhat po škváře, jsem cvok? Ukažte mi hezoučkou travičku a tam budu běhat. Nebudu v tom hrát fotbal, nebo mi zapůjčete nějaké tenisky a podobně. Vždyť, to jsou drahé boty a vy za to máte auto. To jsem ho asi hodně vyprovokoval. Přešel jsem na obor kuchař – číšník, který jsem dodělal jako rychlo-kurz. To znamená, že jsem do školy nedocházel pořád, je to podobné jako dálkové studium. Na praxi jsem chodil na Jižní město, jak je hotel spojený s hodinami, tak v dvacátém-seadmém patře byla restaurace. Když byly rauty, tak jsme tam obsluhovali. Já nejraději vařil, miluji jídlo, hrají si s ním. Udělám vám na talíři mozaiku. Já fakt vařím jako pes. Sice samochvála smrdí, ale tím se mohu pochlubit. Byl jsem tam maximálně spokojený. On mi říká, ty to máš jasné, ty vaříš, máš to v ruce a podobně. Ukaž se mi na placu. Rovnou jsem vzal jeden tác, druhý tác, teď jsem si ho posunul a šoupl jsem jim to tam. On koukal co se bude dít, to se vylije, šup tududududu všechno mezi ně, to mě naučil děda. Já jsem to vzal a měl jsem na tácu sklenky od Whisky, oni mají široké dno a když je hodíte a podtrhnete je, tak se na rovném povrchu roztočí a udělají tutututu a dostanou se k lidem. Frajeři úplně koukali. Prý, to se vám povedlo pane. Říká mi, nechceš si udělat barmanský rekvalifikační kurz, protože vidím, že sáhneš na nůž a jde ti to. Říkám, děkuji, já vařím od doby, když jsem byl malý kluk, protože jsem se staral o bráchu. Dělal jsem kaše, řízky, kuřata, musel jsem umět péct, udělat bublaninu. Kdykoliv co dům dal, tak at' je to dobré. Jídla, které nedokáže naše teta, tak já už je umím. Omáčky, vše nazpaměť,

žádná knížka, nic. Oni z toho byli fakt nadšení. Vařit jsem se naučil díky tomu, když si máma zlomila obě dvě ruce. Nemohla vařit a říkala mi, jak to mám dělat. Ze školy, nejráději vzpomínám na lyžařský kurz, to bylo super. Vzpomínám si na učitelku. Ta byla krásnoučká, měkoučká a já se jí tam zalíbil. Učila nás všechny matematiku. Pořád na mě pokukovala a měla sebou dceru. Jmenovala se Marika a uměla perfektně na lyžích. Učitelka říká, Mariko, nauč kluky lyžovat a vy pojd'te se mnou. Já, co jsem zase provedl, vždyť já jsem hodný člověk. Nemusíš mi říkat paní učitelko, já jsem Dagmar. Dali jsme si kafičko, cigáro, slovo dalo slovo a bylo fakt příjemné. Na to vzpomínám velice rád. Poté se to opakovalo v kabinetě a pak jsem s ní žil asi rok a půl.

11.3. Záliby

Já jsem hrál fotbal, baseball, jezdil jsem na kole a bruslil. Na kole jsem závodně jezdil pro Bohemians Praha, poté jsem dělal karate a thajský box. V thajském boxu jsem se účastnil neprofesionálních zápasů z thaj - boxerama. Byl jsem trénovaný u Brousel a po dvou měsících mě hned postavil do ringu s frajerem, který byl trojnásobný mistr v neprofesionálním pouličním thajském boxu. My jsme byli tisíc-átá-šestá škola. Já jsem prohrál, sice ne KO, ale na body. Je to tvrdé.

11.4. Charakteristika osobnosti

Já si připadám pořád stejný, nikdy nemohu popřít, že jsem na drogách. Zakládám si na zázemí. Myslím si, že moje charisma je v tom, že jsem svůj. Já vím, že jsem uvnitř nezkažený člověk. Opravdu se můžete zeptat koho chcete, já jsem fakt hodný člověk. Nejsem lakomý, nenávidím faleš a lež. Hodně jí prohlédnu a proto mě lidi nemají rádi. Já přijdu a oni mi říkají, proč se tváříš tak arogantně? Říkám, já se tváším normálně, jestli se ti na mě něco nelíbí, tak máš problém asi ty. Pojd' si popovídat a třeba to vyřešíme. Tak popovídat, já si rád s tebou popovídám a uvidíš, jaký jsem člověk. Já se netvářím arogantně, já se akorát, tak tváším. Já nevím proč vám to přijde arogantní a namyšlené. Vždyť jsem stejný člověk jako vy, sice nemám žloutenky a podobně.

11.5. Seznámení se s návykovými látkami a osobní užívání drog

Ve čtrnácti letech, když se bratr začal starat sám o sebe, já byl s kamarády. Začínalo to alkoholem a poté kouřením marihuany. Mámin kamarád, italský dětský doktor jí naučil kouřit marihuanu a tím to u ní asi odstartovalo. Já to cítil, viděl jsem jejich změny, jak se smějí a občas jsem si k nim nenápadně sedl, po-čuchal co vyfoukli. Říkám, já mám hlad a on si to nikdo neuvědomil. Pak jsem doma našel pytel s marihuanou a kousek jsem si vytrhl. Přišel jsem s tím za staršími kluky a ty, když to viděli, tak se málem zbláznili, takže mě naučili kouřit marihuanu a už to začalo. (1. DTD) **Pak jsme si řekli, nemáme co kouřit a kluci, starší kamarádi něco pálili na alobalu. Říkám, co to máte, to vypadá jak karamel. Ne vole, to je heroin.** Říkám, to já nechci ani náhodou. Prosím tě, dvakrát nebo třikrát si potáhni, nic se ti nestane, nebud' žabař a já blbeček jsem poslechl, kdybych to neudělal, tak jsem takto neskončil. V podstatě jsem začal s heroinem. Hodně dlouhou dobu, asi půl jsem si ho nevzal, protože já po něm zvracel. Měl jsem kamaráda Jendu Demetera. On byl, jak můj pokrevní bratr. Později se odstěhoval do Belgie. Má dva bratry Goga a Emila. Jednoho dne ke mně přijdou a já říkám, kde mám svou koženou vestu? Vašku my jsme jí vyměnili za gram a půl heroinu. Říkám jste normální? Toto já nechci. Prosím tě vole, včera jsem si dal pervitin a já říkám, zvracel jsi jak kuň, co? Chvilku mu prý byla zima a chvilku teplo. Říkám, ty vole Jendo neblázni, to je bláto. Já do toho nejdu, pořád jsem odolával až do večera. Oni ty vole, ty jsi zbabělý, si s námi fakt nedáš? Až já, jak jsem pobožný, protože on to ví, on je cikán, takže je také pobožný a říká mi: Ať je tvoje máma mrtvá dej si čáru heroinu. Já na to dám, je to moje máma, ať mi udělala cokoliv. To je pro mě ženská, je to bohyně, já bych kvůli ní opravdu vraždil. Jí by se nesměl zkřivit vlas. Jak to řekl, že oni mě zaklínají a viděl jsem, že se smějí, jak mi zaklel mámu. Já, jak jsem věřící, tak říkám, dej to sem a z takovou nechutí, chtěl jsem do toho fouknout. On si přede mě stoupl a zkus to odfouknout. Já se na tebe budu koukat, hajzl, fakt jsem si dal. **S heroinem jsem přestal, přišel Gogo a nabídl mi pervitin.** Jeho máma odletěla do Anglie, takže jsme měli jeho byt, tři plus jedna, sami pro sebe. Jeho nejstarší bratr byl zavřený ve vězení a říká mi nedáš si pervitin? Říkám, já raději marihuanu, měl jsem dvakrát heroin, fakt nechci děkuji. To tě nenutím, dej si semnou? Říkám, to je návykové, on, není. Říkám, nevěřím a teď tam byli starší feťáci. Prosím tě, pervitin není návykový. Rozjezdy byly těžké. O marihuaně vím, že jí budu kouřit do konce života. On mi vždy něco dal, já jsem si to vzal a říká mi, kde to máš? Už jsem si to aplikoval. Já jsem chtěl, abys ochutnal i růžové. Říkám, ty jsi zlý člověk, jak můžeš po někom chtít, abys mu

to dal do žíly. Já to nechci. (3. KTD) **To byl hrozně silný pervitin v té době.** Byl to čistý efedrin, nebo pseudoefedrin. Když je tělo zdravé, tak jsou po něm těžké dojezdy. Poté přinesl zase heroin, měl ho na alobalu. Prý jestli je vám špatně, tak si na to dejte heroin. Já jsem doma kradl mámě Rohypnoly, které nám pomáhaly na dojezdy. Uklidnilo to žaludek a mohl jsem spát. Říkám, já tady mám Rohypnoly. Když si dáš Rohypnoly, můžeš si dát i heroin. Myslel jsem, že mi bude špatně. Za chvíli přišel a říká, tak co? Já, mě to úplně nejvíce na dojezd pomohlo a zachutnalo mi to. Já nevěděl půl roku, co to jsou abstinenční příznaky. Až za mnou přišel bratranec a říká mi, tak co záda. Říkám, co záda. Klouby a nohy tě nebolí, cukání a zimnice nemáš. Jenom to dořekl a já měl dvacetikilové závaží na zádech, nemohl jsem chodit a dýchat, tekly mi slzy. Byl jsem hotový, najednou jsem měl abstinenční příznak. Kdyby mi to neřekl, tak já jsem v tu chvíli opravdu nic neměl. Dříve kromě užívání jsem hrál i na hracích automatech, teď už do toho nevlořím ani deseti korunu. Nikdo z nás neměl žádné příznaky až vidím, že se kluci potí a podobně. Omlouvám se. (1. DTD) **Můj vlastní bratranec s mou sestřenicí mi rozjeli závislost na heroinu, protože ho kouřili u nich doma na schodech v Butovicích a pořád mi ho nutili.** Říkám, já to nechci, já si jdu koupit marihuanu a zakouřím. Vašku pojď si dát, to ti nic neudělá. Říkám, když mi to nic neudělá, tak proč bych si to měl dávat, to je nesmysl. Uvidíš, to je dobré. Říkám, ať mají klid, dal jsem si a už jsem byl mimo, říkám ty vole to je husté. **To bylo kolem šestnácti let,** pak jsem měl přestávku. Pozor do osmnácti let, protože máma z ničeho nic začínala mít tušení a ona je těžký policajt. Táta je horší, on je Kolumbus, nebo Kolombo, ale máma je policajt. Mám pěkné auto. Dostal jsem ho k narozeninám od táty a vzal mi ho, protože mu někdo řekl, že fetuji. Já mu říkám táto, podívej se, vždyť já nefetuji. Já to tátovi nikdy v životě nepřiznám i kdyby mě viděl. On mi říká, Vášo podstup léčbu a už mi dál nic neříkej. Jakmile uvidím, že mi přestáváš hubnout před očima, pak uvěřím, že nic nebereš a na to jsem neměl co říct. Raději jsem byl zticha a pak mu říkám, táto, i když nic neberu, takto hustý jsem byl, tak já tu léčbu kvůli tobě podstoupím, ale nech mi mého miláčka. Jednou jsem přišel domů a měl jsem smutné oči. Z čeho máš, tak smutné oči, ty bereš drogy? Mámo prosím tě a lehl jsem si do postele. (2. CTD) **To bylo vše v pohodě a pak za mnou začali chodit kluci, ať si nimi jedu někam a začal jsem mámě krást peníze, za to se hrozně stydím. Omlouvám se každý den pánu bohu. Máma to náhodou zjistila, když už začínalo hodně chybět.** Vzala plnou tašku flašek od piva, nebo od chlastu po párty a plnou silou po mě bila. Samozřejmě jsem užívání zpočátku skrýval, vždy jsem se co nejrychleji schoval. Dnes jsem tak dokonalý, že si máma myslí, že už neberu. Mezi mé přátele uživatele patří i příslušníci

etnických skupin . Například Jenda Demeter byl cikán, Štefan Horvát, vždyť to mluví samo o sobě, jinak Češi, světský a podobně. Vycházel jsem s nimi dobře Jenda Demeter řekl své rodině, ten kluk se ke mně chová lépe, jak vy všichni dohromady, to mě chytlo za srdíčko. Nejraději užívám alespoň ve dvou, ve třech lidech. Dříve nás bylo hodně, pak už ne, když viděli, že Váša nedává peníze. Nás bylo dvanáct, třináct kluků a drželi jsme spolu, nikoho jsme mezi sebe nepustili, to bylo nejrozumnější. Scházeli jsme se, protože jsme se měli rádi. Věděli jsme, že jeden dáme za druhého ruku do ohně. Hlavně s tím Jendou Demeterem, my jsme fakt byli jako bráchové, takže jsme se navštěvovali a nemuseli jsme fetovat. Ve skupině byly jak holky, tak kluci, mix. Scházeli jsme se každý den do roku devadesát-sedm. Protože jeden odjel do Belgie a druhý se odstěhoval za Prahu. Zbyli jsme pouze tři a já nejsem oslíčku otřes se. Naše skupina mě ovlivnila tím, že jsem se dokázal podívat na svět, očima druhých lidí. Koukal jsem, jak se chovají a viděl tu faleš druhé půlky lidí. Říkali, že přijdou a nepřišli. Šli si za svým, protože měli peníze. My jsme dávali vždy všechny peníze dohromady, já měl pokaždé nejvíc, ale to se nepočítalo. Když oni měli peníze, tak mi jdeme domů a pak potkáme půlku party v centru města. Nevím, kde brali peníze. Já jsem zpočátku nekradl vůbec, až mě donutil heroin. Dnes pracuji u táty, on mi občas dá peníze navíc, nebo jdu pomoci dědovi. Podmínkou členství bylo, že nikdo nesmí nic říct. Protože na sídlišti se to tajilo a hned se tam vše rozkřikne. Když nikdo nic neřekl, tak jsme byli krytí všichni. V případě, že měl někdo problémy doma, to poznáte, tak jsme dotyčnému řekli, aby se s námi přestal bavit. Nesměl přijít člověk a říct, já jedu s vámi fetovat a nemám peníze. V první chvíli to nebyl problém, ale musel peníze například druhý den přinést. Na to si člověk velmi rychle zvykne.

(2. CTD) Naše vyšší myšlenka byla dělat peníze na drogy. To probíhalo tak, že já měl super souseda, který měl u nás krámk s potravinami. Za ním jsem přišel a říkám strejdo, já bych potřeboval půjčit sedm-set korun, to jsme ještě nekradli. Máma k němu přišla nakoupit a já už jsem dlužil asi třicet-pět tisíc. Ještě jsem stihl oslavil osmnácté narozeniny. Od prosince do ledna. Protože máma je má v lednu, já v prosinci a začali jsme o měsíc dříve. Tři měsíce jsme slavili moje narozeniny. Kde na to vzít, šel jsem ke strejdovi Fajkusovi. My jsme tam chodili pro láhve tři měsíce. Z toho jsme minimálně čtrnáct dní pili u nás doma i s mou mámou. Máma je měla všechny ráda. Jednou jsem se po nadměrném užití zhroutil. Nějaký kluk rozvařoval gram heroinu a já to nevěděl. Myslel jsem, že dělá půlku. Pozvali mě pro tři lidi a dali mi deset čárek. Vozík se mu říká, nechal mě na Kačerově v Macdonaldu na záchodě, jak je Budějovická. Jen si pamatuji, že jsem říkal božítku to je husté a najednou jsem se probral v nemocnici. Vím,

že jsme tam vcházeli kolem jedné hodiny odpoledne. V noci jsem se probudil a ptám se, jak jsem tady dlouho. Před chvílí vás přivezli, dávali vám dvakrát adrenalin. Nevím kdo mi zavolal sanitku, ale ochranná služba to nebyla, to vím. To musel být nějaký člověk, který se nemohl dostat na záchod a viděl asi nohy, jak koukají ven. Protože hlídači do vás kopou a já měl odraženou ledvinu. Byl jsem tam přibližně pět, šest, sedm hodin. Myslím, že nejvíce úpadkových stavů má na svědomí heroin. To buď umřete, nebo se zachráníte tak, že si seženete další gram. Když chcete odvykat potřebujete opravdu hodně tvrdou disciplínu, vojenský výcvik. Unavit člověka, aby necítil, nemyslel a aby tělo začalo poslouchat jeho a ne drogu. Tak jsem se dostal na tři a půl roku z heroinu a teď už ho neberu. Zachránil jsem tři holky, frajerka si dává, najednou spadla a mám ji v náručí. Zavolal jsem záchranku a ještě mě chtěli obvinít, že jsem jí dal drogu. Vezměte si, že nesete bez-vláčného člověka, to je plná váha. Nesete jí, prosíte někoho, lidi prosím vás, už má modrou hlavu, zavolejte sanitku, já nemám telefon, prosím vás. Já sem jí položil, nějaká babička jí přidržela a já někomu říkám, půjčíš mi ten telefon! Vytrhl jsem ho frajerovi z ruky a volal jsem. Chtěl jsem jet s ní, ale řekli mi, že nesmím, ať přijedu podepsat nějaké věci. Pak jsem jí zachránil znovu, běží za mnou, to je to zlatíčko co mi zachránilo život a spadla pod metro. Naštěstí nejelo, takže jsem jí vytahoval znovu. Další holka mi zkolabovala na Harfě. Také jsem nenechal v průšvihů kamaráda, který dostal epileptický záchvat. Pozor, nesměl jsem mu vytáhnout jazyk, nic, bouchat do zad a podobně. Naštěstí mu vypadl z kapsy papírek o epilepsii, já jsem si toho všiml a bylo na něm napsáno, že se mu nemá nic dělat, že přijde k vědomí sám. Najednou se začal hrozně točit a udělal kotrmelce přímo do řeky, pod splav. Já tam byl ještě s jednou holkou a vidím, jak utíká nahoru. Říkám, ty se zastav nebo tě chytím a pak tě za to zlomím. To mi nemůžeš udělat, on je těžký. Teď vidím, jak měl zapadlý jazyk, bylo vidět, že nedýchá, nešli mu ani bublinky od nosu. On byl celý pod vodou a už modral, já jsem ho zvedal a on spadl znovu a zasypal se velkými kameny. Musel jsem ho rychle vytáhnout, aby si sedl a byl na vzduchu. Než ona sešla, ta svině, úplně to vidím, jak jsem ho vytahoval na splav. Z toho mi dvakrát sjel. Říkám, pojď mi pomoci dále. Ve finále jsem ho dal na horu sám, přiběhla nějaká ženská, protože jsem křičel pomoc, pomoc. Zavolala sanitku, ale neuměla popsát, kde to je. Tak si ho dala k sobě na klín a chce mu vytahovat jazyk. Říkám nedělejte to, tady je to napsané. On se dá dohromady sám, ale už to bylo dvanáct minut, málem umřel. Měl modrý nos, jazyk a pusku až k bradě. Já byl úplně mimo, až najednou se na mě koukl a já jsem zařval Erni. Koukl se na mě, koukl se na tu ženskou, vyskočil a běžel pryč. Na druhou stranu byli tři, co umřeli na heroin, pán bůh jim dej lehkou zem. Nikdy jsem se

nepokusil o sebevraždu a podobně. Já na to nemám nárok. Já jsem si život nedaroval. To si vytrpím to, co jsem si způsobil. Na droze se necítím závislý, ale v léčebně jsem byl, aby máma měla klid. Když volala do léčebny, tak jí řekli, že abstinční příznaky nemám, on tu celou dobu spí, jak mimino. Pozor jsem na sebe tak tvrdý, že když nemám drogu, tak se nejdů někomu doprošovat. Raději si zakouřím marihuanu. Do léčebny jsem se dostal když mi bylo dvacet let. Byl jsem tři měsíce ve Vyškovcích. Dobrá, byl jsem závislý, ale nechtěl jsem si to připustit. Všichni tam trpěli bolestí. Říkám, ty vole, vy jste slaboši, vždyť je to psychická nebo fyzická bolest. Vezměte si Hitlera co dělal lidem, co je to proti tomu, že vás trochu bolí klouby, záda a nohy. Jděte do prdele, když nic nevydržíte, tak nefetujte. Léčba probíhala terapeuticky, dávali mi Subutex. Říkal jsem jim, že to nechci, že to vydržím. Dejte mi jeden diazepam na spaní, mě to stačí, já nechci brát drogu. Při užívání jsem měl svůj osobní rituál. Musel jsem si nejdříve vše připravit, zkontrolovat a poté jsem si aplikoval. Kamarádi si aplikovali ze psaníčka. Poté to odkoukali. Já už jsem byl hotový a půl hodiny jsem čekal na ně. Říkám, vždyť vás to nebaví, to není váš rituál. Udělejte si svůj, třeba u toho meditujte, mě to je jedno ty vole, ale neopíche se. Osobní zdravotní problémy nemám. To musím zaklepat, nemám žloutenku typu A, B, ani C. Pozor, áčko, béčko očkovaný a céčko jsem nechytl. Neměl jsem z čeho, dbám si od prvního píchnutí na to, abych měl vždy jen svou jehlu. Kondom používám málo, ale používám. O holkách chci alespoň minimálně týden něco vědět a potom se zeptám jestli je kondom nutný. Přeci jenom mi je třicet let a nechtěl bych chytit, bůh ví co. Pervitin, jako droga je psychicky i fyzicky návyková, každá droga si vezme svou daň, to mi nikdo nevymluví. Na heroinu mi bylo příjemně, když by někdo křičel, zavraždili ho vedle mě, tak mě to bylo jedno. To je heroin. Na pervitin vše musí mít své místo. Chyba byla jedna, že jsem po něm byl strašně hodný člověk. Potřebuješ peníze, na tady je máš, takže to nebylo dobré. Jinak jsem měl stavy euforie. Teď jdu do práce, takže s opiáty jsem skončil, ale pervitin si občas dám. Dříve se nenáviděli lidé na heroinu a na pervitinu. Protože jedni usínali a druzí byli rychlí. Poté někdo přišel s tím, že co kdybychom si dali pervitin s heroinem, uvidíme co to s námi provede a byli pod vlivem tak, jak měli být na heroinu a pervitinu zároveň. Po týdnech jsme se i prali. Tyto skupiny se nenáviděli. V devadesátých letech hlavně silnou závislost vyvolávaly opiáty a benzodiazepin.

11.6. Slang

Ve skupině jsme měli mezi sebou slang. Takové věci, že lidé vůbec nechápali co říkáme. Jenda Demeter byl cikán, takže mě trochu naučil romsky a já jsem to ještě skombinoval s kombináštinou, takže z toho vznikl hablbabl, kterému jsme rozuměli jenom my. Podle mluvy se uživatelé mezi sebou běžně poznají. Já ho poznám jen podle chůze a vím o co jde.

11.7. Život v dospělém věku a zaměstnání

Jak jsem zmínil, v současné době jdu do práce mýt auta, interiér a exteriér. Už to mám vše domluvené a udělanou poloviční pracovní smlouvu, abych věřil, že si mě tam opravdu nechá. Řekl mi, že týden budu mýt auta a za jedno dostanu sedm-set korun, ale komplet, spodek, interiér, exteriér a po týdnu, jak se mi zde bude líbit, mám říct jestli mi má doplnit smlouvu a dostával bych peníze měsíčně. Vycházelo by to přibližně na dvacet-osm tisíc, což je nádhera. To bych zvládl i podnájem. Chci mít své, chci ukázat tátovi, že mám na to, abych se dokázal o sebe postarat. Můj táta mi říká, běž pracovat do penzionu. Nechci, já vím, že táta mi pak řekne, vidíš stejně jsem to byl já, kdo ti pomohl a to nechci. Říká, běž na Palmovku, máme tam hospodu, nejdu táto. Ta hospoda je mého vlastního táty, Václava Cardy, on se také tak jmenuje. Máme jí v Pivovarské ulice, jak je Boxing club na Palmovce. U králů, u Václava Cardy, přímo se tak jmenuje. Ještě máme penzion. Také je s restaurací a právě tam jsem si zkoušel to házení nápojů. Sice jsem toho dost rozbil, ale naučil jsem se to. Jinak jsem měl hodně peněz, které mi spadli z nebe. Nevyužil jsem toho. Měl jsem milion dvě-stě tisíc a pak jsem měl sedm-set-padesát tisíc. Oblékal jsem sebe i svou přítelkyni, měl jsem byt v Kubelíkově ulici, to je vše pěkné a o vše jsem přišel. Z tohoto vztahu mám sedmileté dítě Natálii, co se mi narodila 29.12. roku 2001. Babička této Věry byla v nemocnici, ani její matka, ani ona, ani její bratr, nikdo za ní nechodil. Mě to nedalo, já jsem takový člověk, že nemám rád takové věci. Tak jsem za ní šel, koupil jsem jí kytku, sladkosti, ovoce a pití. Kouká, kdo jsem. Říkám, dobrý den paní Tomášová, já jdu za vámi, já jsem od vaší Věrky Tomášové skoro už manžel. Čekáme spolu děcko. Já vím, že za vámi nikdo nechodí, rád si tu s vámi popovídám. Já jsem s tou ženskou byl skoro tři, čtyři, pět hodin a ona pořád povídala. Já jsem za ní chodil každý den a ona si mě oblíbila a říká, že byt nenechá ani jednomu z nich, protože ani jeden za ní do nemocnice nepřišel, že mě bere úplně za svého syna. Já jsem nechtěl, aby to takto vypadalo. Někdo by

si mohl říct, že to vypadá falešně. Mě to ani nenapadlo. Já jsem chtěl té pani pomoci, protože ležela v garáži, tedy na smrtelné posteli. Říkám Věře a to nemáš vůbec žádnou soudnost, ty si myslíš, že jí nechybíš, vždyť jsi rodina, vždyť vám dává chalupu ty vole v Jilemnici. Obrovskou chalupu, kde dříve byla stáčírna. Má čtrnáct pokojů a jsou k tomu velká pole. Ta ženská se na vás mohla úplně vykašlat. Ona na mě napsala byt se vším, co se v něm nachází. Já jsem za ní přišel a říkám, kde je paní Tomášová, už jí odvezli. Tady na vás čeká pan notář, zavolal si jejich rodinu i mě. Všichni, co ty tady děláš? Notář, on je pozvaný stejně, jako vy všichni. Mámě se synem dala chalupu. Panu Václavu Cardovi, všichni se ne mě koukli, spadá do vlastnictví byt v Kubelíkově ulici číslo 26 se vším, co je v něm, tady dostáváte klíče, zde mi to podepište, dekret, nashledanou je to vaše. Já jsem v tom bytě našel vkladní knížky, bez hesel. Ukázal jsem to Věře a Věra ty vole, vždyť ty lidi, už dávno nežijí. Říkám, tak někoho to být musí ty vole, chápeš to, tak jsme jeli do Jilemnice, objížděli jsme ty lidi a opravdu nikde nikdo. Věra to vzala, šla do České spořitelny a normálně to vybrala. Z toho byl milion dvě-stě-padesát tisíc.

11.8. Víra v Boha

Jsem zaregistrovaný v Heilig-u, to je německá církev na Smíchově. Není to křesťanství, nekřížujete se ve jménu syna, ducha a našeho pána. Říkáme haleluja, zpíváme a máme pastora černocho. Hodně mi pomohli s tím, když jsem tam šel v abstinčním příznaku a pastor najednou z ničeho nic začal mluvit o člověku, který se dal na víru a byl na drogách. Odcházel odsud a byl úplně v pořádku, protože do něj vstoupil duch svatý. Já jsem se přihlásil, já věděl, že vy se přihlásíte, na vás je to vidět, ale ducha svatého si musíte vynutit, vycítit, musíte fakt věřit. Říkám, já věřím a on vy věříte? Bouchat se po hlavě, udělejte si díru do hlavy. Zazpívejte si, zvedněte ruce, to je úplně o něčem jiném. Dalo mi to úplně jiný pohled na svět. Chodím tam každou sobotu a dávají se tam almužny. Jednou jsem dal dva-tisíce korun a on je zvedl a roztrhl je v půli. Já na něj koukám, jak idiot a on mi říká, na, tady máš jednu půlku a já jednu půlku. Říkám a co z toho vyplývá, defakto mám tisíc korun a on říká ne, vyplývá z toho to, že lidé zde dávají padesát korun a ty jsi přišel s tím, jako kdyby sis dal chleba, svůj oběd, svou večeři a svou snídani. On věděl, že to byly veškeré mé peníze. Svým způsobem jsi dal nejvíce ze všech, co tady byli, ale na tobě jde vidět, že ty fakt nemáš ani korunu. Ty jsi dal to, co cítilo tvé srdce. Říkám, jasně, proto jsem to udělal. Dal jsi nám dost, to je tisíc korun, to jsme ani nepotřebovali, stačí padesát, nebo cokoliv. Připomenul jsi mi ženu, která je napsaná v Bibli. Přinesla svůj

chleba a řekla pane, já mám vše, co toto je, na, daruji ti to. On zastavil všechny lidi a říká, vidíte to, vy mi dáváte drahé kamení, zlato, mince, peníze a ta žena přijde a dá mi svou snídani, svůj oběd a svou večeři. Ten pastor mi dal hodně. Chtěl mě dokonce sebou vzít do Karibiku, protože tam měl přednášení a představoval nějaký černošský chrám, měli tam i nějaký sbor. Já jsem nemohl, protože mi ukradli občanku i pas.

11.9. 90. léta až současnost

(1. DTD) Když mi bylo šestnáct let začali jsme s kluky jezdit pro heroin do Kaprovy ulice, když se tam prodávalo. To je na Staroměstském náměstí, jak je KFC. Poprvé tam prodávali asi Arabové, Turci a vůbec samí lepší lidé. (2. CTD) Pak už jsem si pro něj jezdil každý den. Dvě-stě korun mi stačilo na dávku heroinu. Pervitin nevím, ten jsem v té době už neužíval. (1. DTD) V devadesátých letech o drogách nikdo nevěděl, to bylo strašně utajované. Mě lidé brali takového, jakého mě znali, bez toho, aniž by věděli, že beru drogy. My jsme byli lehce uzavřená skupina, nikdy jsme nebyli moc mimo. I když jsme nebyli v ústraní, tak nikdo by to do nás v životě neřekl. Mě říkali fetáku, když jsem kouřil marihuanu, natož abych jim řekl, že beru takovou věc, to nikdo nevěděl. Bylo zde spousta drog. Moc heroinu, moc pervitinu, marihuany, LSD, cracku a kokainu. Řekl bych, že nejvíce uživatelů bylo mezi mladými lidmi. Nejdříve užívali muži, ale pak se to strašně rychle vyrovnalo i s ženami, protože ženy to viděly u chlapů. Proč chlap může usínat a žena ne. Takto to udělaly ty ženské. Za nejoblíbenější i nejužívanější bych označil pervitin. Pro vyšší sortu zde byl kokain, protože byl drahý. Neříkám, že jsem ho neměl k dispozici. Gram stál dva a půl tisíce, účinek mi vydržel dvě a půl hodiny a musel jste si dát velké množství. Necítil jsem nos, pořád jsem si ho mačkal. Takže občas jsem se mezi tuto sortu lidí dostal. Byl to kolumbijský dovoz, který prošel pod rukou asi padesáti lidem. To letí z Kanady do Itálie, z Itálie do Německa, možná to vezme přes Belgii a pak teprve sem. Tady to někdo naředí třtinovým cukrem. Takže účinek máte, tak na hodinu a ještě vás pak bolí hlava. (2. CTD) Myslím si, že cena určitě byla pro uživatele rozhodujícím faktorem, ve výběru drogy. Byl zde pervitin, některý byl drahý a některý levný. Koupil jste si gram za patnáct-set korun a měl jste gram a výborného pervitinu. Koupil jste si gram za tisíc korun a už to nebylo tak dobré. V devadesátých letech se každopádně rozjízďely tripy, houbičky a marihuana. (1. DTD) Pervitin se začal mixovat s heroinem. Pervitin je takový top. Drogy jsem si jezdil kupovat i do Kladna, Brna. Pro marihuanu a tripy jsem byl v Holandsku.

V Kladně byla velice lokální zvláštnost nejenom v užívání, ale už jenom v té komunitě. Nedostal jsem se k nikomu snadno, musel jsem mít sebou známého, který znal určitou sortu lidí, co měla to nejlepší. Oni to nedali člověku, o kterém věděli, že nemá peníze. Také chtěli vidět koho sebou přivedl, což jsem ze začátku koukal. Když jsem tam přišel, tak ta skupina byla hodně uzavřená. Tento kluk je v pořádku, pak už můžeš chodit sám a to jsem dostával dobré materiály. Kdybych to měl prodávat například rovnou v Kladně, tak zabalím do kapsy každého dealera, protože oni se k těmto lidem nedostali. (3. KTD) V druhé polovině devadesátých let byl heroin prezentovaný tak, že místo toho, aby uklidňoval a uvolňoval, tak spíše povzbuzoval. Plus to, že se začal prodávat i syntetický, bílý heroin a byl dost mixovaný, takže se z toho stával synteticko - opiový heroin a to dělalo hrozné věci. Bolela vás hlava, byl jste vytěkaný. Přitom vám to mělo dát euforii, lehkost, uvolnit se, cigárko, sundat si tričko a opalovat se. Proto jsem přestal heroin na tři a půl roku brát. Máma mě odvezla do Mělníka, kde jsme měli barák v Klech. Předtím jsem jí zavolal a brečel jsem, jak malý kluk a říkám, já ti něco musím říct a ona, jak dlouho bereš? Jak dlouho, to ti teď nechci říkat, ale beru. Ona, já vím, myslíš, že jsem to na tobě nepoznala. Přijedu pro tebe a dali jsme si spolu sraz na Muzeu a říkám, mámo mě bude moc špatně, já potřebuji alespoň Rohypnol. (1. DTD) Máma mi začala na Muzeu shánět Rohypnol, tam se dříve prodával. Všichni si mysleli, že je to policie. Máma nic nesehnala, až ve finále přišel nějaký kluk a říká, tady máte dvě plata pro kluka zadarmo. Běžte pryč, oni se vás tady všichni bojí, vy řvete na všechny. Tři a půl roku jsem tam dělal v lese a měl jsem devadesát-devět kilo, velké ruce, krk, čistý krásný kluk. Přijel jsem do Prahy na úřad, zdržel jsem se tu na dva dny a bylo to v pryč. Ve společnosti se drogová problematika rozvíjela. Dealery jsme honili, jak králíky. Byli za Kotvou, jak je Roxy, později se přesunuli ke kruhovému objezdu. Tam byl Praha bar a tam sedávali kolem kostela. Většinou se scházeli na jednom místě. Jakmile viděli nějakou partičku co je hledá, tak se přesunuli do uliček. Už jsme věděli, kde - kdo stojí, už měli daná místa. Pořád se pohybovali ve stejném rajonu, kolem sto-padesáti metrů. Pak si začali kupovat telefony, auta a prodávali na telefon. Myslím si, že policie byla shovívavější. Protože věděla, že jsou uzavřené skupiny, než začali chodit Arabové a dávali to vyloženě na ulici. Začali být tvrdší. My jsme se vymlouvali na to, že jsme si nechali udělat od Kontaktního centra, takové kódové lístky, že nám nemohli nic brát. Řekli nám akorát, zmiz feťáku, hlavně ať tě nikde nevidíme a podobně. Jednou, když jsem si kupoval, se mi stalo, že na dealera nalétla kriminálka a on měl dvě a půl kila heroinu v autě.

Frajer řekl, že to má pro vlastní spotřebu, co měl říct na dvě a půl kila heroinu, neřeknu pervitinu. Magor, ale když nás odvezli řekl na kriminálce, že já občas dám jemu a on občas mě. Kriminálník ke mně přišel. Co je to za nesmysly, měl dvě a půl kila u sebe, vy jste jen měl ušmudlaných pět-set korun a mimochodem, dali jsme to na rozbor a víte kolik vám prodával, půlku. Z toho bylo tři-čtvrtě mix, čím se ředí heroin, když je hodně silný. On nám prodával 0,1 necelých 0,0,115 dávky z nějakých třinácti, čtrnácti procent. My jsme byli závislí úplně na něčem jiném. To poznáte jen podle účinku na oko to nelze poznat. Dostal se na šest a půl let do vězení, protože mu ještě praskl sáček v břiše, vyzvracel dalších čtvrt kila. Oni říkali, my jsme tě nenechali jít na rentgen, ani jsi nedostal pěstí, aby ses vyzvracel a ty ses vyzvracel sám. Nejlepší bylo, že měl v sobě dva a půl gramu heroinu, ale toho dobrého. Mě se ptali jestli mám někoho u kriminálky. Říkám, mého dědy bratranec byl Carda. To je jednotka rychlého nasazení. Dobré v pořádku, my nic neřekneme, neboj se, zabal si věci a zmiz. Poté jsem měl problém se zákonem, když jsme chodili s kluky a došli nám peníze. Párkrát mě pozvali a mně už docházeli peníze. Chodili krást, říkám, že nebudu chodit krást. Pojď, zkusíš si to, už jsi to několikrát viděl, neboj se, nic se ti nemůže stát, když tak zakročíme. Cítil jsem se chráněný a vzal jsem první věc v Kotvě, pak druhou a prošel jsem. Říkám, paráda vyšlo to. V průběhu půl roku jsem takto dělal peníze, kradl jsem s partou a vycházelo to, až spadla klec. Z ničeho nic frajer přijde jestli mu pohlídám na rohu, že jde vykrást auto. Říkám, s tím nechci mít vůbec nic společného, přemluvil mě a říká, já ti z toho dám půlku. Říkám si, když budu někde na kraji, tak to já ho ani hlídat nebudu. Já jsem totiž takový blbeček, že vyhovím skoro každému. Teď už ne, už jsem se otrkal. Frajera chytli, zároveň druhá hlídka jela kolem mě, sám kluk, stojí na rohu, co asi dělá, nechte, nečeká na psa nebo na přítelkyni, v půl dvanácté večer. Srazili se s autem a on na mě, znáš ho a já ne, a na toho druhého, znáš ho, jasně on mě hlídal, já dík. Jedna výpověď je nejlepší výpověď. Takže už byly dvě. Říkám, já nic nevím, já jsem čekal na rohu a on mi ani neřekl ať hlídám. On měl úplně jinou výpověď, takže rovnou vazba a říká mi, já vás pustím domu. Vy jste ještě nebyl trestaný, máte čistý trestní rejstřík. Uvidím vás tu znovu a budete mít velký problém. Já vás nezavřu, zbiji vás, že to brankář nevychytá za celý život. On neuměl udělat peníze normální cestou. Musel krást, neuměl nic jiného. Později se mi pochlubil, že byl v recidivě, v opakovaném trestném činu, já to ani nevěděl. Seděl přibližně od devadesátého-třetího do devadesátého-devátého roku. Poté jsme se viděli a hned vedle mě ukradl peněženku. Vytahoval se, přibral a byl statný. Říkal, že to tam bylo v pohodě a pak mi kluci říkali, jaké to bylo koště, jak tam přišel a musel zametat, vytírat, nosit žrádlo a

podobně. Také říkal, že si tam prý za-fetoval více než venku. Vyskytoval se tam heroin, Subutex, pervitin a marihuana. Kdyby jste na svobodě měl kupovat za sto korun, tam zaplatíte pět set, šest set korun. (2. CTD) **S nástupem milénia nastaly velké změny. Dávají se čtvrtěční dávky. Za dvě-stě korun jste si dříve koupil velké množství heroinu, teď za dvě-stě korun dostanete malinký kousek heroinu, který je zmáčknutý tak, že by jste ho viděl pouze přes mikroskop. Kostku heroinu, kterou jsem kupoval za dvě-stě, bych dnes koupil za tisíc korun.**

11.10. Výroba drog

Jednou jsem zkoušel vyrábět pervitin a podařilo se to. Potřeboval jsem udělat efedrin z prášku. Dále jsem potřeboval louh, toluen, fosfor, kyselinu solnou, trychtýře, vaty, rukavice, baňku a teploměr. To jsem sehnal u kluka co vařil, já mu s tím pomáhal. Koupil jsem si materiál, aby mi to udělal a on usnul. Řekl, dodělej si to sám, tak jsem si to dodělal. (3. KTD) **V devadesátých letech byla výroba drog kvalitnější, protože ty chlapi si na tom dávali záležet. Vařily to pět, šest hodin. Teď vám frajer udělá pervitin za dvě a půl, za tři a půl hodiny. Co to je, třtinový cukr? Tři hodiny je málo, ale starší garda to měla dobré. Měli své chemikálie, malé laboratoře a dávali si na tom záležet. Měli na to knížky. Uměli vyrobit braun - český heroin.** Nevím jestli je to pravda, ale jednou jsem se doslechl, že dokonce vyrobili i heroin, ale nevěřím tomu. Tady na to nejsou tepelné podmínky, subtropické klima, jako například v Iráku nebo v Iránu. (1. DTD) **V Čechách šel dobře vyrobit pervitin.** Pro efedrin se jezdilo do Německa, pak do Polska. Pro tripy do Holandska, tady ho nikdo neuměl udělat.

11.11. Dealerství a pašování drog

Když mi bylo devatenáct začal jsem prodávat marihuanu pro jednoho černocho. Většinou jsem prodával lidem, které jsem znal. Dával jsem si velký pozor. Měl jsem sto-padesát korun na pytlíčku. Když se dal na váhu, tak pro mě bylo tři-sta korun z plného pytle. (1. DTD) **Většinou jsem potkával české dealery, zahraniční to sem pouze přivezli - Rusáci, Arabové, Japonci, Čečenci, Pakistánci a Češi to roznegli.** Strategie prodeje byla taková, že uživatel pozná, kdo u sebe má, podle chování. Buď pošle kamaráda, zeptat se a nebo se zeptáte sám. Buď vám dealer neprodá, nebo naopak. Dealer se moc nováčků nebojí, ale bojí se i nováček. Bude okradený, dostane něco špatného, to

neuznávám. (3. KTD) Když už něco prodávají, tak ať je to kvalitní a ne nějaké omítky. Když už to ty frajeři vaří, tak ať je to za tu cenu co si člověk zaplatí. Vsadím se, že i policajti by jim nic udělali. Já se nedivím, že když prodávají sračky, že chodí sedět do vězení. Kolik lidí umřelo jen na to, že prodávají hnus. Dealer svého zákazníka pozná, protože když jde člověk a nemá drogu, tak je smutný a kouká. Když ho zaregistruje dealer, který zrovna nemá byznys, tak ho osloví. Většinou dealer si vybere svého beránka.

Já osobně s pašováním zkušenost nemám, ale moji kamarádi ano. Pašovali z Holandska marihuanu, tripy a extáze. Jeden kluk, když to připašoval dostal sto-padesát tisíc. On to dělal mazaně, jezdil se serfařskými zájezdy a oni tyto autobusy nekontrolují. To vím, protože jsem byl také v reprezentaci na thajském boxu v Thajsku.

11.12. Kontaktní pomoc drogově závislým

Do Drop-in-ny chodím určitě čtyři, pět let. Hrozně moc mi pomohl se soudem. Protože jsem zastavil kamarádovi telefon. Říkám, zastavím ti ho a dáš mi dvě-stě korun, protože to je na můj občanský průkaz. Ptám se, Honzíku je to tvůj telefon, ano je to můj telefon. Říkám, Honzo víš, že tě mám fakt moc rád, jsi můj hodně dobrý kamarád, je to tvůj telefon, jestli ne, tak to řekni a já ho jdu prodat frajerovi z ruky a dostaneš to samé. Ne, je to můj telefon. Frajer nám dal tři tisíce a on mi dává patnáct-set korun. Říkám, co děláš, mě stačí dvě-stě, ne, vezmi si patnáct-set. Vzal jsem si je, přeci nebudu hloupý. Pak si říkám, to určitě nebyl jeho telefon. Přesně za rok u mě doma kriminálka, víte kvůli čemu jsem tady. Ne, nevím. Tak si vzpomeňte, rok zpátky, zastavárna. Já koukám, jako blázen a říkám, co má být zastavoval jsem telefon. Ano, ale z krádeže. Říkám, to na mě nesvedete pánové, já sem zastavoval kamarádovi telefon. Za ten podvod, jsem ho udal: Honza Richter a tak dále, běžte se ho zeptat. Já jsem nevěřil, že mě obviníte z něčeho, co jsem neprovedl. Přeci nejsem novodobý Robin Hood. Nejsem idiot. Kdyby to řekl na rovinu, tak bych ho za stejné peníze prodal například taxikáři.

11.13. Co se mi v životě podařilo?

Jsem pyšný na to, že jsem s dědou od táty otevřel celý penzion. Je napsaný na mě. Zprovoznit penzion s personálem, restaurací, dvěma zahradami a sály, to je dost. Dělal jsem to sám s jedním chlapem. Pak tam přišla máma pomáhat vařit. To vše jsem udělal takovým stylem, že dědovi se za dvě sezóny vrátilo vše, co do toho dal, plus měl téměř půl

navíc. Na to jsem hodně hrdý, protože do dnes si o tom celá rodina povídá, jak jsem schopný kluk. Dále, že jsem dokázal vy-abstinovat, řekl jsem konec a dodržel jsem to. Jsem pyšný na svou dceru, na to kde bydlí, protože když se narodila, tak jsem čekal hodinu a půl než se napustila voda. Teplá tekla pomalu. Věra co s ní mám dítě, tam měla bratra. On na nic nešáhl, byl to šmejd, tomu jste se koukl do očí a jen černé, nic dobrého a ještě v životě nedostal pěstí. Říkám její mámě, seberete se s Věrou, já do takového prostředí nepřinesu dítě. Jedte na chatu, přijedte za čtrnáct dní. Dal jsem jí peníze a nashledanou. Jely a on tam zůstal. Přišel, slyší rány, celé jádro a záchod jsem s dělníky boural. Říkám, pánové potřebuji seškrábat zdi, znovu vymalovat, udělat plovoucí podlahu a nový nábytek. Měl jsem svého designéra, udělejte vše ať to krásně sedí. Udělala se koupelna, záchod, krásná nová kuchyň i jídelna. Jemu jsem na pokoj ani nešáhl. Viděl ve mně rivalitu. Kvůli němu se vidím s dcerou dvakrát do měsíce. Dceři je dnes sedm a půl roku. Když jí vidím, říká mi, táto ty jsi ten můj největší frajer, běží a skočí na mě. Vždy jí přinesu hodně věcí. Bez problému mohu přijít na vánoce a narozeniny. Když přijely, otevřely dveře a koukaly, kde jsou, tady mi přeci nebydlíme. Říkám, tady vy bydlíte, to je váš nový byt. To je krásné, úplně mě to hřálo na srdci. I když tam s nimi nejsem, tak holka má alespoň krásný byt. Má konto, kam jí s tátou posíláme peníze na školku, aby vše měla v pořádku. Jinak teď jdu do té práce a končím se vším. Chci začít nový život, aby dcera mohla ke mně domu, protože to je v soudní podmínce, že budu mít svůj byt a práci. Poté by mohla například o prázdninách, na týden ke mně domů, nebo na víkendy. O to hodně stojím.

11.14. Shrnutí sdělených informací podle Václava Cardy

V této části naleznete mnou shrnuté výpovědi od narátora, jak z vlastního pohledu vnímal a vnímá pražské drogové prostředí. Jsou zde obsaženy informace pro kapitulu 13. Vyhodnocení výzkumu podle hypotézy.

(**1. DTD**) Pan Carda uvádí, že první kontakt s pervitinem a heroinem měl v 90. letech přibližně v šestnácti letech. Do heroinu ho pravděpodobně zasvětili bratranec se sestřenicí, kteří ho užívali doma v Praze Butovicích a do pervitinu nejspíše kamarádi. Jsou zde nesrovnatelnosti v jeho výpovědi. Zde je vidno, že drogy pronikají do skupinového užívání mladých lidí. V pražském regionu uvedl konkrétní místa, kam si s kamarády jezdil kupovat heroin, například Kaprova ulice na Staroměstském náměstí. Kdo ho prodával: Arabové a Turci. Později ho tam kupoval každý den. Počátkem devadesátých let vnímá ve

společnosti nízkou informovanost o drogové problematice. Pervitin byl v Praze drogou číslo jedna a v uvedeném období se začal mixovat s heroinem. Kromě hlavního města drogy nakupoval i v Kladně a Brně. V Kladně byla komunita velmi uzavřená a prodával se tam dobrý materiál. V Praze byla vyhlášená místa, kde se drogy prodávaly a pan Carda je tam od dealerů kupoval. Dealeři byli za Obchodním domem Kotva, jak je club Roxy a později se přesunuli ke kruhovému objezdu, kde je bar Praha, seděli tam kolem kostela. V ulicích měli svá stejná místa v rozmezí sto-padesáti metrů. Zpočátku prodávali pouze malému a uzavřenému okruhu lidí. Poté začali prodávat Arabové každému. Při koupi dvou a půl kila heroinu pana Cardu chytla zásahová jednotka policie ČR. Při koupi většinou potkával české dealery. Rusové, Arabové, Čečenci a Pakistánci do republiky omamné látky dováželi. V Čechách šel dobře vyrobit pervitin. Průběh devadesátých let hodnotí, že v Praze bylo k zakoupení mnoho pervitinu a heroinu. Nástupem milénia nastalo velké množství změn ne v dostupnosti, ale hlavně v cenových relacích.

(**2. CTD**) V devadesátých letech například kradl matce peníze, protože neměl na drogy. Také si chodil peníze půjčovat k sousedovi, který měl v baráku krám s potravinami. Dále měl několik problémů se zákonem ohledně krádeží. Za dvě-stě korun kupoval v Praze jednu dávku heroinu. Myslí si, že cena byla určitě rozhodujícím faktorem uživatele ve výběru užívané drogy. Byl gram pervitinu za patnáct-set korun, který byl dobrý a gram za tisíc korun, který tolik dobrý nebyl. S nástupem nového tisíciletí nastaly v cenách velké změny. Prodávají se čtvrtinové dávky. To co koupil v devadesátých letech za dvě-stě, tak dnes by zaplatil tisíc korun.

(**3. KTD**) V Praze na začátku devadesátých let byl silný pervitin, čistý efedrin. Výroba drog byla kvalitnější. Stará garda si na tom dávala záležet. Měli vlastní chemikálie a knížky. Uměli vyrobit braun – český heroin. Vařilo se pět, šest hodin. Dnes vařiči uvaří pervitin za dvě a půl, tři a půl hodiny. Poukazuje, že v druhé polovině devadesátých let byl heroin prezentovaný jinač, než působil. Místo pocitu uklidnění povzbuzoval. Bílý heroin byl synteticky mixován a stával se z něho synteticko-opiový heroin. Bolela po něm hlava. Na současnou kvalitu a prodej pan Carda nahlíží velmi kriticky (JŠ).

12. Prezentace výzkumu prostřednictvím korigovaného rozhovoru s Tomášem Zelinkou

12.1. Rodina a dětství

Já jsem vyrůstal jen s mámou, která měla několik partnerů. S otcem jsem se stýkal jenom na víkendy, tak to bylo asi od tří let mého života. Maminka často střídala zaměstnání, tak jsme se stěhovali. Dětství jsem strávil částečně v Praze, v Žilině u Kladna, ve Slaném a v Kralupech. Ta místa byla většinou někde poblíž Kladna, protože jsem se věnoval hokeji. Když jsme bydleli v Praze, maminka dělala v pražských komunikacích, jezdila s multikárou. Poté, když jsme bydleli v Žilině u Kladna, tak dělala v kravíně a ve Slaném dělala školnici na základní škole. Když pracovala v pražských komunikacích, často dělala v sobotu a v neděli. Sice měla stálou pracovní dobu, ale často dělala přesčasy. Její plat se pohyboval od tří a půl do čtyř tisíc, což na tu dobu bylo docela dobré, ale zase to byl jediný příjem. Mám nevlastního sourozence z otcovi strany. Tatínek posílal mámě malé alimenty, přibližně jen čtyři-sta korun. Netrpěl jsem nějakým nedostatkem, ale myslím si, že to nebyl ani žádný přepych. S maminkou jsem vycházel velice dobře. Někdy jsem dostával vynadáno za chování, ale myslím si, že jsem v tomto směru nebyl problémové dítě. Otce jsem vídal jen o víkendu, to jsem většinou nestihl udělat žádný konflikt. Když byl nějaký problém, tak se to hned řešilo, buď nadávkou nebo připomínkou, jinak žádné konflikty jsem neměl. S posledním přítelem maminky jsem měl trochu problémy, ale to bylo už v té době, kdy jsem začal kouřit marihuanu. Byl jsem v pubertě a dnes už to vidím tak, že nebylo vše jen jeho vina. V dětství jsem moc času neměl. Přibližně na hodinku denně jsem se dostal ven. U nás to bylo docela v zátahu. Neměl jsem moc čas chodit mezi děti. O víkendu jsem se podíval ven i na odpoledne, ale mě to nějak nevadilo. Mezi děti jsem se dostal, když jsem chodil ke koňům, kluci z hokeje byli také děti. Někaké kamarády jsem měl. V mládí jsem na brigády nechodil, to jsem neměl zapotřebí. Chtěl jsem být hokejista. Často jsem jezdil do zahraničí a to nejenom do států východního bloku, ale byl jsem například v Německu, ve Švédsku a v Itálii, tam se tou dobou moc často nejezdilo. Jinak si myslím, že to bylo takové spíše stejné, jako to měli ostatní.

12.2. Škola

Školu jsem zvládal, učení mi šlo dobře. V osmé třídě jsem měl tři dvojky na vysvědčení, ale měl jsem problémy s chováním. Často jsem měl dvojku, dokonce i trojku z chování. Po škole jsem nastoupil do Českomoravských závodů Kolben – Daněk na čtyřletý učební obor stojní kovář nebo přední kovář a tam jsem odmaturoval. Ve škole jsem dělal lumpárny. Například trojku z chování jsem měl na konci šesté třídy, protože jsme na Černém mostě o Mezinárodní den dětí s kamarádem stříleli prakem na nákladní vagóny, které jezdily okolo a mezi těmi nákladními vagóny byl poštovní vůz a my jsme rozbili okno. Zranili jsme nějakého pána co tam seděl, takže hned na těch kolejích, asi za hodinu nás chytila policie a dostalo se to do školy. Měl jsem trojku z chování. Se stejným kamarádem, v osmé nebo sedmé třídě jsem měl dvojku z chování. To jsme na stavbě poškodili bagr. Myslím si, že jsem zapadl do třídního průměru. Nebyl jsem nějaký top třídy, ale v podstatě jsem nebyl neoblíbený. Na střední školu vzpomínám v dobrém, kolikrát si říkám, že by bylo dobré vrátit se zpět v čase. Základní školu jsem bral jako každý. To je nutné a naštěstí jsem neměl žádné problémy s prospěchem, takže negativní vzpomínky na ni nemám. Ze střední školy rád vzpomínám, když jsme začali chodit za holkami. Naštěstí jsme měli takový internát, že jsme byli na jednom patře. Holky byly hned nad námi, takže si myslím, že veselých zážitků bylo dost. Měli jsme tam kluky z Angoly, kteří se s námi učili. My jsme je učili česky, oni nás portugalsky, většinou samé nadávky, takže to byla docela sranda.

12.3. Záliby

Hrál jsem v Kladně hokej, takže máminy zaměstnání byly ovlivněny tím, abych to měl blízko. Můj den se skládal z toho, že jsem vstával každý den v půl páté, v šest jsem byl na Kladně na ledě, pak jsem šel do školy a odpoledne zase zpátky na Kladno a domů. To bylo přibližně až do sedmnácti let, kdy jsem s tím přestal. Tím bylo ovlivněné vše, co se mě týkalo. Dále jsem se šest let věnoval jízdě na koni

12.4. Charakteristika osobnosti

Myslím si, že nejsem zlý a nikomu neškodím. Mezi lidmi jsem celkem oblíbený. Když někdo něco potřebuje, tak rád pomůžu, ještě tomu věřím. Myslím si, že životní styl si

každý může zařídit tak, jak chce, že to není podmíněné tím, jestli se zrovna někomu nedaří nebo daří. Když někdo něco chce, tak si myslím, že lze dokázat ledacos. Z věcí co nemám absolutně rád je fašismus a jemu podobné názory. Hodnoty, jako je láska a pravda mi dost říkají. Dále nesnáším podlost a zradu. S odstupem času se mé postoje spíše vyhranily k těmto hodnotám, co mám a nemám rád.

12.5. Seznámení se s návykovými látkami a osobní užívání drog

Ve čtrnácti letech jsem začal kouřit marihuanu. To už to šlo se sportem trošku dolu.

(1. DTD) V sedmnácti jsem začal užívat pervitin a tím to skončilo. **Poté jsem začal brát heroin.** Moje maminka poměrně hodně pila alkohol i kouřila. Táta moc nekouřil, teď nekouří vůbec. Alkohol jsem nikdy moc rád neměl, akorát na vojně jsem asi jako každý voják chodil na pivo a kouření? Začal jsem kouřit až ve třidvaceti letech. K legálním drogám jsem moc kladný vztah neměl a k těm nelegálním? Než jsem si na ně stačil udělat nějaký názor, tak lze říct, že jsem v tom létal. **To bylo v době, kdy ještě drogy moc na veřejnosti nebyly známé. Poté byl takový bum, všeho bylo dostatek, takže jsem si k tomu nestačil vybudovat negativní vztah. Možná kdyby to bylo o pár let později, takže bych o tom něco věděl a možná bych si to i rozmyslel. V té době k tomu nebyly informace, takže to skončilo, jak to skončilo. Od devadesátého-druhého do devadesátého-pátého roku, mi najednou připadalo, že fetuje každý, koho znám.** Začalo to být dostupné. Dalo se to užívat bezpečněji než předtím, kdy stříkačky byly za nemocnicemi a nebo málo kdy jste se dostal k čistému materiálu. Marihuanu kouřili i kluci v učení. Měli jsme jednoho kluka co to pěstoval a kouřili jsme s ním. Určitě jsem byl také zvědavý, protože s alkoholem jsem nechtěl experimentovat. Viděl jsem co to dělá s člověkem, ale když jsem viděl kluky, jak se smějí, byl jsem zvědavý jestli to taky zafunguje. Po střední škole jsem střídal zaměstnání. Nejdříve jsem pracoval v ČKD, pak u táty, který měl a má stánek v Praze. Prodával jsem ve stánku pro turisty - pohledy, knížky a mapy, což je poměrně zlatý důl tady v Praze. Po marihuaně jsem dva roky šňupal pervitin. **Chodil jsem do práce a dělal jsem na směny. Po víkendu jsem byl vždy dost vyřízený po párty. Měl jsem tam známého, o kterém jsem věděl, že fetuje pervitin. Jednou jsem ho poprosil, jestli by mi neudělal dávku, že jinak to v práci nevydržím, protože jsem všude pospával. Vždy, když jsem byl na noční, tak jsem si bral pervitin, aby mi to uteklo a poté kdykoliv jsem šel do práce, tak jsem bral každý den. Později jsem se v Kralupech dostal do takové situace, že jsem měl pervitin u sebe pořád, ale**

už větší množství. Spal jsem jen pár hodin týdně. Byl jsem dost vyřízený a nevěděl jsem jak z toho ven. **Nějaké informace o možnostech v Kralupech nebyly. Jednou přišel můj kamarád, ať zkusím heroin, že mi pomůže ze stavů co jsem měl na pervitinu.** Zkusil jsem to a první poznatek z heroinu nebyl kladný. Bylo mi špatně, zvracel jsem, ale na druhou stranu mi to psychicky pomohlo, že jsem usnul a mohl jsem se trochu vyspat. Bylo mi lépe, i když jsem se probudil. Takže jsem heroin začal užívat k pervitinu, až jsem ho postupně omezoval a omezoval a skončil jen na heroinu. V zaměstnání jsem skončil. Po těch pěti letech užívání heroinu jsem se seznámil s tím, jak k tomu účinkují benzodiazepiny a prášky podobného typu. Nejráději mám heroin. Myslím si, že z drog, které jsem bral je nejlepší na užívání, ale závislost je obrovská. Dnes ho sice neberu, ale přesto je pro mě nejhorší drogou. Ano, skrýval jsem užívání před rodiči. Kdybych to mamince neřekl, tak by se to asi nikdy nedozvěděla a před otcem jsem to skrýval také, protože by mě vyhodil z práce. To už jsem u něho pracoval na stánku a na konec mě vyhodil. Po dobu, co jsem užíval heroin, jsme se ani nezdravili. Myslím, že dnes už je to lepší. Měl jsem normální strach, jako mívá člověk v mém věku se svým otcem. Maminka je bohužel po smrti, ale samozřejmě jsem to před nimi skrýval dlouho. Dnes táta ví, že beru Subutex, jako náhradu za heroin, že je to od doktora. I když to od doktora nemám. O pervitinu neví, ale neberu ho často. S tím, že kouřím marihuanu se smířil, nakonec to se mnou i ochutnal, tak ví co to dělá, že to není tak strašné. Když jsem byl pod vlivem, tak jsem se snažil nebýt moc často doma. Když už k tomu došlo, tak jsem byl u sebe v pokoji. Měl jsem deku přes dveře a snažil jsem se být potichu. Pomůcky jsem si schovával, aby je máma nenašla. Ona neměla ani podezření, tak mě moc nekontrolovala, jestli mám nějaké vpichy na rukách nebo ne. Když jsem k tomu měli rozhovor, řekl jsem jí, že beru drogy a ona říkala, že něco takového tušila. Prý jsem nikdy nevypadal, jak ve filmu. Po dvou letech šňupání pervitinu jsem si při smrkání vysmrkal sliznici, takový kus hmoty. Takže jsem poprosil kamaráda jestli by mi neaplikoval injekčně. Zjistil jsem, že to vůbec nebolí, jak jsem si myslel. Zjistil jsem, že to má lepší nástup a déle to vydrží. Od té doby, co jsem si jednou aplikoval do žíly, tak to zůstalo až do dnes. Já nemám nějaký problém, že bych si musel dávat například do třísel nebo do krku a podobných míst. Samozřejmě se snažím žíly na ruku střídát, dávám si to do čtyř míst. Vždy, když už to nejde do jedné, dám to do další a to se nezměnilo. Kromě užívání drog jiné závislosti nemám, drogy jsou moje závislost. Člověk často po pervitinu vypadá tak, jak vypadá, nemá koordinaci těla, motoriku, což samo o sobě, když víte o co jde, vám může připadat legrační. Zásekům se také občas člověk zasměje. Co vše je schopen vytvořit během několika hodin. Já si

rozdělám několik prací a nemám žádnou hotovou, hlavně, že uteče čas. S marihuanou se člověk zasměje, jen působením té drogy. Pervitin jsem většinou užíval s několika lidmi, ale heroin je spíše záležitost jednoho nebo dvou lidí. (2. CTD) Často jsem si heroin sjížděl sám a to z toho důvodu, že jsem se nemusel s nikým dělit. Měl jsem velkou závislost, ale neměl jsem peníze na rozhazování. Pokud si na něj člověk vydělává, že sotva utáhne svou závislost, tak se moc dělit nemůže. Ze začátku jsem bral na pervitin z práce. Poté, když jsem začal užívat heroin, tak samozřejmě z výplaty co jsem měl se to nedalo utáhnout. Jak jsem zmínil později jsem pracoval u táty, kde jsem si vydělal přibližně patnáct-set , dva tisíce korun denně a z toho se to utáhnout dalo. Když mě táta vyhodil, tak jako u každého, kdo je závislý na heroinu, probíhají krádeže po krámech. Poté jsem se naštěstí nebo naneštěstí dostal k jednomu Arabovi, pro kterého jsem prodával heroin. Chodil jsem krást po krámech, alkohol, hračky, sladkosti. Soustředil jsem se na malé věci, které strčíte za pás. Nikdy jsem nekradl oblečení a podobně. Já nejsem moc šikovný na to, abych někde vykrádal auta. Dvakrát jsem se zhroutil po nadměrném užití heroinu. Jednou mě odvezli do nemocnice a podruhé jsem upadl do bezvědomí. Kamarád vytáhl z místnosti, šli jsme to spolu rozchodit. Osobně jsem pomáhal devíti lidem, když si vzali velké množství heroinu, rozdýchal jsem je a zavolal sanitku. Dodnes je potkávám, tři z nich jsou po smrti a jeden mi umřel pod rukama, i když jsem se mu snažil pomoci. Když přijela sanitka, tak se nadechnul zvratků a udusil se. Jedna slečna kvůli tomu přestala brát heroin, dnes má dvě děti a rodinu, jinak se k tomu všichni vrátili. Osobně jsem nikdy nevyhledával léčby a ani jsem nebyl v žádném léčebném programu. Mám přítelkyni. Seznámil jsem se s ní před pěti a půl lety. Trávila hodně času na Andělu před Tescem. Jednou ke mně přišla slečna a sháněla pervitin. Za týden přišla znovu a už jsme spolu zůstali pár dní. Když přišla po třetí, tak jsme se dali dohromady a od té doby jsme spolu . Myslím si, že získat závislost na marihuaně asi nelze. Přesto vím o jednom známém, který kouřil místo cigaret marihuanu. Ráno, když se probudil, se mu klepali tak ruce, že si ani nemohl ubalit jointa, takže nějaká závislost na tom zřejmě bude. Jednoznačně ze všech látek je heroin určitě největší svinstvo, protože stav abstinčního příznaku je dost silný. V tu chvíli je člověk schopný udělat věci, které by kvůli pervitinu neudělal. Na pervitinu, když ho berete bez oddechu, poté přestanete, tak je to trošičku znát. Bolí vás klouby, člověk je slabý jak moucha. Se známými, s kterými jsem užíval drogy jsem chodil na párty. V Kralupech jsme s pár kluky měli zálibu, že jsme si vzali drogu a šli jsme hrát hry. Nespojovali nás jen drogy, ale i jiné věci, například jezdit na kole a poslouchat hudbu. Upřímně řečeno mám více známých mezi lidmi, kteří drogy

berou, i když málokdo z nich je můj přítel. Je to tím, že se v té komunitě pořád pohybuji. Málokdy se dostanu do kontaktu s někým, kdo nebere a podle toho to také vypadá. Kamarády, které tam mám, bych mohl spočítat na prstech jedné ruky. Nevím jestli lze říct, že mám při užívání rituál, ale používám stejný způsob při rozdělávání. Nejspíše to rituál je, ale že bych měl nějakou věc, na které mi záleží? Poserte mě. Zdravotní problémy nemám. Před půl rokem jsem zjistil, že mám žloutenku typu C. Teď jsem byl na testech u pana Řeháka a mám si jít tento týden pro výsledky. Takže se dozvím, jak ji mám dlouho. Když jsem byl zavřený užíval jsem interferon. Myslel jsem si, že to mám zaléčené a patrně jsem během šesti let, co jsem venku pochytil nějaký nový typ. To je asi jediné. Samozřejmě mi odcházejí zuby a podepsalo se to i na játrech.

12.6. Slang

Jsou mezi námi uživateli takové výrazy, které normální společnost neužívá. Já nevím, v aplikaci, že jsem si pinknul, šlehnul, dále: peří, piko, fírat

12.7. 90. léta až současnost

(1. DTD) V době když jsem já začínal, si myslím, že ve společnosti bylo hodně málo zkušeností s těmito látkami. Bylo, já nevím, pár kníže, například: Memento, Děti ze stanice ZOO, ve kterých si člověk mohl přečíst, co to obnáší. Někjaké pořady nebo prevenci si vůbec nepamatuji, že by něco takového existovalo. Ani mezi známými neměl nikdo zkušenost s abstinenčními příznaky. Všichni jsme začali brát heroin přibližně stejně, ve stejné době, nebylo se od koho takzvaně učit. Neměl jsem žádné teoretické předpoklady k tomu, abych věděl do čeho jdu. Myslím si, že pohled na narkomana se nezměnil. Celkový pohled společnosti na feťáka je stejný. Společnost ho nebere, jako sobě rovnocenného člena. Je to slyšet i v rozhovorech, například s příslušníky policie. Jakmile příslušník policie zjistí, že jste narkoman, tak vám začne tykat. Zrovna tak lidi, které potřebujete k tomuto stylu života. Například ti co kupují kradené věci a podobně, je to znát. Je to slyšet i cítit, že jste trošku o něco méně než on. Oto překvapivější je to, když narazíte na člověka, který vás bere jako sobě rovného, i když ví, že berete drogy. Myslím si, že v devadesátých letech možná nebylo tolik drog, nebo tolik možností si nějakou drogu pořídit, ale postupně se to rozrostlo. Například: pervitinu

tolik nebylo. Dnes vám ho svaří každý, já nevím, třetí, čtvrtý člověk. Podle toho to také vypadá i s komunitou narkomanů, je jich docela hodně, i když já to vidím jenom z té strany toho narkomana. Nevím jestli normální společnost má ponětí kolik lidí drogy bere. Myslím, že od devadesátých let se komunita narkomanů i výrobců určitě nějakým způsobem rozrostla. Myslím si, že dnes, když člověk shání nějakou drogu, že když chce, tak ji sežene. I když je to člověk, který začíná užívat. V devadesátých letech k tomu nebyl takový přístup. Dnes si myslím, že v Praze rozhodně ubylo lidí, kteří jsou na heroinu, protože ubylo i lidí, kteří heroin prodávají. Oproti letům devadesát a dva-tisíce, si myslím, že dříve bylo uživatelů daleko více. Drtivá většina lidí, které si pamatuji brali heroin. Dnes už ho neberou, většinou jsou na metadonu nebo na Subutexu. S pervitinem se to moc nezměnilo, nebylo výrobců ani uživatelů, spíše výrobců přibývá. Je mnohem dostupnější než byl dříve. Od devadesátých let do dnes, jsem se ještě nedostal k tomu, abych si vyzkoušel kokain. Ve společnosti, v které se pohybuji nemám žádného známého, o kterém bych věděl, že má ke kokainu přístup. Kdybych ho sháněl, tak ani nevím, kam bych se měl jít zeptat. Myslím, že kokain je opravdu určený asi pro nějakou jinou sortu lidí, protože v novinách čítávám, že nějaké kokainové aféry probíhají, ale většinou jsou to lidé, kteří jsou na tom lépe finančně i společensky. Myslím si, že drogy začínají brát lidi většinou mladý. Málokdo začne, když je mu například třicet, čtyřicet. Přitom jsou to lidé, kteří jsou asi v pubertě a také si myslím, že většina z nich s tím přestane, přibližně během deseti let. V devadesátých letech ještě před tím než přišla heroinová vlna, tak trh s pervitinem byl takový, že se prodával na určeném místě. Například zde nedaleko u Zpěváčků byla a je hospoda, kam jste si přišel kdykoliv, ve kteroukoliv denní i noční hodinu, když měli otevřeno (2. CTD) a věděl jste, že tam za dvě-stě korun koupíte. (1. DTD) Takových míst bylo několik, které se týkají otevřené drogové scény, poté na uzavřené scéně byly byty. Tam většinou neměli přístup nováčci. Většinou to byli lidé, kteří už měli nějakou zkušenost. Dneska už trh funguje trošku jinak, lidé co se tím živí fungují na telefon. Lze říci, že to začali hodně praktikovat lidé, kteří prodávali heroin. Arabové, Rusové. Začali používat mobilní telefony kvůli bezpečnosti. Tím dali způsobu distribuce nový směr. Dnes si málo kdy koupíte drogu na ulici a když si budete na ulici shánět pervitin, tak většinou neseženete nic kvalitního. I když na Karlově náměstí scéna tohoto typu funguje, ale většinou ti lidé mají pár telefonů a obchod se provádí většinou tím způsobem, že zavoláte a poté si proto někam zajedete. Myslím si, že stálíci na trhu je jednoznačně pervitin, protože se bude fetovat pořád i přes nějaké

problémy, kdy přestal být dostupný Solutan nebo efedrin. Po té byla menší krize, přišlo se na to, že se dá vyrábět z pseudoefedrinu, který obsahují prášky volně dostupné v lékárnách. I přes tyto drobné problémy se pervitin prodává pořád za stejnou částku, stejné množství. S heroinem je to trochu jinak. Tam na začátku bylo pár lidí, kteří to měli vyzkoušené a od nich se to brání řetězově rozšířilo. **Heroinový bum byl v na konci devadesátých let. Od začátku prvního tisíciletí heroinový trh poměrně zeslábl.** Hodně lidí toho mělo dost, tak se s tím snažili praštit. I ze strany policie došlo k nějakým akcím, které omezily přístup heroínu k uživatelům. **Myslím si, že heroinovou špičku má už Praha nebo Česká republika za sebou. (3. KTD)** Ze začátku devadesátých let byl heroin nesrovnatelně lepší, než co se prodává dnes. Byl zde hlavně heroin hnědý. Já jsem tedy fetoval heroin bílý. (2. CTD) Hnědý většinou prodávali Arabové a Rusové, půl gramu za pět-set korun. Bílý heroin prodávali za čtyři-sta korun. Málokdy se prodávaly dávky za dvě-stě korun nějaký, to většinou prodávali cikáni. To bylo hrozně malé množství. (1. DTD) Dnes u Hlavního nádraží a podobně se tyto malé dávky prodávají. Na telefon si pořídíte od půl gramu výš. Poté jsou místa, kde si musíte koupit od pěti gramů výš, například v Teplicích.

(2. CTD) Tam koupíte kvalitní heroin na váhu i za pět tisíc. Cena se nijak nezměnila. (3. KTD) Spíše ta kvalita. (1. DTD) Heroin, který jsem užíval byl určitě z dovozu. Nikdy jsem neslyšel, že by se u nás kdy vyráběl. Většinou to byl bílý heroin, který prodávali Rusáci nebo Albánci a ten hnědý byl většinou záležitostí Arabů nebo cikánů. Já jsem část drogového života strávil v Kralupech nad Vltavou, kde drogová scéna je docela rozvinutá. Bral se tam hodně pervitin, protože blízko jsou Roztoky. Ti co tam pracovali, tak nějaký efedrin sehnali. Okolo Kralup bydlí několik dobrých vaříčů, kteří se o Kralupy v tomto směru starali. Také to není daleko do Prahy. Rychlíkem je to jedna stanice, takže hodně lidí, s kterými jsem v polovině devadesátých let bral pervitin, tak s nimi jsem začal jezdit do Prahy na heroin. Hondě z těch lidí je dnes po smrti a ty co nejsou, tak vím jednom o dvou, který jsou na heroínu stále. Ostatní jsou na Subutexu nebo s heroinem přestali. **S pervitinem se tam teď ta scéna trochu uklidnila. Už to tam není tolik viditelné. Je to tím, že ti lidé už na to nemají zdraví. Brát takové množství každou hodinu, jako brávali? Také mají například děti, rodinu, takže už neberou a ti mladí lidé v Kralupech viděli tu naši generaci, co to s námi udělalo, jak se to na nás podepsalo. Měli v nás odstrašující příklad, už do pervitinu tolik nejdou. Myslím, že kdyby v Praze nebyla tak velká anonymita, že velké množství mladých lidí by nezačalo brát, protože by viděli, co to**

dělá s lidmi. V Kralupech je to krásně vidět, že ti lidé o to nemají tolik zájem. Co se týká užívání a prodeje, myslím si, že Praha je jednoznačně centrum. Je to tím, že Praha je velká a je tu daleko více možností, jak se k drogám dostat. Mám například zkušenost s Teplicemi, že co se týká heroinu, tak tam pořídíte daleko lepší. Vždy to tak bylo. Většina lidí, tím myslím Čechy nebo cikány, se tím heroinem živilo a oni jezdili nakupovat materiál právě do Teplic. Takže si myslím, že Teplice jsou taková přestupní stanice. Samozřejmě jsou i jiná místa. Přibližně v roce dva-tisíce jsem se seznámil s tím, jak účinkují prášky, byl slabší heroin a měl špatný účinek. V lednu dva-tisíce nebo dva-tisíce-jedna, nevím přesně, byla obrovská krize s heroinem. Nikde nebyl heroin a když jsem přijel do Prahy měl jsem pět-tisíc korun a obrovský abstinenční příznak, bylo to v pátek. (3. KTD) V sobotu večer jsem jel domů, měl jsem tři-tisíce korun dluh a bylo mi pořád špatně, tak jsem řekl dost a v heroinu jsem vy-abstinoval. (1. DTD) V roce dva-tisíce-tři jsme se k němu na dva roky vrátil, než mě zavřeli do vězení. Když jsem se vrátil, tak jsem začal brát Subutex a na něm jsem do dnes.

12. 8. Výroba drog

Mám nějaké zkušenosti s výrobou vlastního opia a pěstování konopí. Často jsem byl u vaření pervitinu, sám ho uvařit neumím. K výrobě pervitinu jsou určitě zapotřebí nějaké znalosti. Myslím, že středoškolsky vzdělaný člověk, chemického zaměření, by ho uvařil. Jsou k tomu zapotřebí materiální věci, dále věci, které obsahují efedrin nebo pseudoefedrin, chemické látky jako je jod, fosfor, kyselina a Toluen. (3. KTD) **Je dobré mít slušné zázemí na výrobu. I když to lze udělat na koleni, pomocí několika flašek a já nevím, ohniště a zkažené žárovky. Aby člověk vyrobil fakt dobrý perník, tak to chce mít zázemí, laboratorní sklo, teploměr a určité znalosti.** Já jsem s výrobou přišel poprvé do styku hned na začátku, když jsem začínal brát, protože já jsem začal brát v Kralupech s člověkem, který to uměl a umí vyrábět. S vařičem, s kterým jsem začínal já, tak ten chemickou školu měl, protože pracoval v Kralupech na kaučuku. Ale jinak **lidé, kteří vyrábějí dnes, to jsou amatéři, kteří se naučili vařit od někoho kdo to uměl.** I on se to naučil od někoho, kdo to uměl. Čili hned od začátku své fetišké kariéry jsem musel s tím přijít nesčetněkrát do styku. Ten člověk postup nikdy nezměnil, on si na něm dost zakládal. Používal laboratorní sklo a teploměr, vše tak, jak by to asi mělo být, postup se nezměnil. (2. CTD) **Náklad na výrobu jednoho gramu pervitinu, jednu dávku**

efedrinu dostanete z dvou krabic. Jedna krabice stojí přibližně sto-třicet korun. Takže dvě-stě-šedesát korun je náklad na pseudoefedrin, plus přibližně padesát korun na chemikálie. Výroba gramu pervitinu je přibližně tři-sta-dvacet, tři-sta-padesát korun a prodáte ho přibližně, tak za dva a půl tisíce. Dříve jste si za sto, nebo za dvě-stě korun koupil takové množství, aby jste se vy-fetoval. Dnes je to tak za dvě, za tři stovky, aby jste měl stejný stav, jako jste mýval za stovku.

12.9. Dealerství a pašování drog

(2. CTD) V době, když jsem byl na heroinu, tak jsem s kamarádem pracovali pro jednoho Araba, který nám dával určité množství bílého heroinu, udělaného na půl a část půlek byla pro nás. S těmi jsme si mohli dělat co jsme chtěli, buď jsme si je vy-fetovali a nebo prodali. My jsme to dělali čistě kvůli tomu, aby jsme na heroin měli peníze, takže jsme ho většinou užívali. S pervitinem moc veliké zkušenosti nemám. Například měsíc nebo dva, jsem se tomu věnoval, když jsem měl přístup k nějakému člověku, který ho vyráběl. Neměl jsem spojení na člověka, pro kterého bych prodával. Takže jsem se živil tím, že jsem od někoho koupil pervitin a nějakým způsobem jsem si ho prodal, abych měl na heroin. Dnes už dealerství nepraktikuji, vím co to obnáší. Když někdo něco chce sehnat, například dobrý známí, tak občas s ním někam sjezu. S heroinem jsem začal přibližně ve dvaadvaceti letech. Přibližně z osmi let co jsem bral, tak tři, čtyři roky jsem oddealoval. V podstatě jsem si přišel k penězům jiným způsobem a to krádežemi. Z dnešního pohledu to vidím tak, že jsem si neuvědomoval, že bych mohl na pár let skončit ve vězení. (1. DTD) **Protože to množství klientů i materiálu, který nám prošel pod rukama, bylo toho opravdu dost. Sto-padesát lidí denně.** Nikdy se mi nestalo, že by přijeli policajti nebo něco takového. Jednou se nám to stalo, že tam byli dva tajní policajti, ale podařilo se nám to udělat tak, že žádný heroin u nás nenašli, takže si nás nikam neodvezli. To jsme fakt měli na mále. Myslím si, že kdyby někdo z těch lidí, kterým jsme prodávali, těch bylo desítek, co za námi pravidelně jezdili, někam šli, tak by jsme si to určitě odseděli ve vězení. **My jsme měli strategii prodeje takovou, že jsme dělali srazy na místech, které nejsou v centru Prahy. Jezdili jsme například na Stodůlky a na Opatov. Bylo to tak, že nám člověk zavolal a my jsme mu řekli, v kterou hodinu máme domluvený sraz.** Dělali jsme tři až čtyři srazy denně. Člověka, který zavolal, tak jsme si ho napsali do sešitu, že už za námi byl a snažili jsme se, aby za námi jezdil jen jednou denně a nebo třikrát za týden, protože těch lidí na srazy přicházelo hrozně moc.

Samozřejmě, že o toho klienta jsme nechtěli přijít, ale zase jsme nepotřebovali, aby za námi jezdili na každý sraz a nescházelo se nám tam sto lidí. Když sraz proběhl, my prodali nějakých padesát, šedesát půlek. Tak přibližně za půl hodiny jsme měli sraz s Arabem, který od nás vyinkasoval peníze, aby nás někdo neokradl a dal nám další materiál. Když by přišel o materiál, tak to mu tolik nevadilo. Párkrát se nám to stalo, ale o peníze přicházet nechtěl, takže jsme to dělali tímto způsobem. Zákazníky jsme moc nevytipovávali. Většinou se za toho dotyčného někdo známí zaručil a on za námi jezdil. Tímto způsobem jsme se jistili. Žádné jištění to samozřejmě není, ale já jsem v tomto duchu nikdy neodporoval a lidi byli zapotřebí. Určitě to musí být přes známí, kdyby za námi přišel někdo, koho neznáme, tak by jsme mu jen z těží něco prodali.

Já osobně zkušenost s pašováním nemám. Při svém pobytu ve Španělsku, kde jsem strávil přibližně pět měsíců v Oáze, se můj kamarád seznámil se Španělem. S tím jsme pořádali jednou za týden výlet do Maroka, kde kamarád na-polykal určité množství vajíček hašiše a při návratu do Španělska, dokud to ze sebe nevyloučil, tak jsme byli zavřený na pokoji. Takovéto pašování jsem zažil, jinak zkušenost s pašováním tvrdých drog přes hranice nemám, kromě novin jsem o tom nikde neslyšel. Bohužel přesně nevím jakou finanční odměnu za to můj kamarád dostal. Myslím si, že za jednu cestu dostával čistě na ruku sto-padesát euro, plus než jsme se na cestu vydali, tak jsme měli zaplacený pokoj v hotelu, kde nás nechal vyhladovět. Mě tedy ne, já jsem na to polykání neměl. Kamaráda nechal vyhladovět den a půl nebo dva dny před cestou. Poté jsme se vydali na cestu, tam to na-polykal a jeli jsme zpátky. Když jsme se vrátili, tak ho naplnil jídlem, aby se to z něj rychleji vyloučilo.

12.10. Vězení

Za krádeže jsem byl ve vězení deset měsíců a z toho jsem dostal sedm-set hodin prospěšných prací. Pět let nepáchám trestnou činnost. Vše mám od-sezené a odpracované. Už krádeže nemám zapotřebí. Kvůli drogám jsem problémy se zákonem neměl, akorát jednou na vojně, když při prohlídce našla vojenská hlídka v mé vojenské knížce pytlíček s marihuanou. Předali to na obecní úřad ve Slaným, kde jsme bydleli a tenkrát jsem dostal pokutu, přibližně pět-tisíc korun. Výkon trestu jsem byl ve Všehrdech, samozřejmě jsem byl nejdříve vzatý do vazby na Ruzyň. Za dobu, kterou jsem ve vězení strávil, jsem se osobně s drogami samozřejmě setkával, ale tvrdé drogy jsem tam neužíval vůbec. Dal jsem si přibližně pětkrát marihuanu, když jí někdo měl. (1. DTD) **U nás na cele byl člověk,**

který užíval i pervitin a dostával se k němu při návštěvách. Já jsem neměl žádné příjmy. Táta mi akorát posílal balíky, ale finanční hotovost na kontě jsem žádnou neměl, takže jsem neměl ani možnost si nějakou tvrdou drogu pořídit. Ta cenová relace se tam pohybuje trošku jinak, než venku, ale zase na druhou stranu mi to vůbec nechybělo. Já sem si nedokázal představit, co bych tam na pervitinu dělal. Určitě mi tam scházely holky, to je jasné a možnost někam jít. Když člověk není zařazený a nechodí nikam do práce, tak vstává v šest hodin na pitomé sčítání. Je tam přísný řád, který jsem moc v lásce neměl. Na druhou stranu, se tam člověk z ulice dostane k pravidelné stravě, přibere a můžete sledovat televizi. Což člověk na ulici nemůže, nějaké klady se najdou. Vyloženě jsem se tam neseťkal s nikým, kdo by byl v závislosti. **Drogy se tam moc snadno nedostanou, většinou jednou za týden si člověk dá pervitin, tomu se nedá říkat závislost.** Bylo tam oddělení vyloženě pro toxikomany a ani tam vyloženě závislí lidé nebyli. Tam se ta závislost nedá vypěstovat. Samozřejmě je zakázaný i alkohol a hodně jsem se setkal s tím, že si lidé vyráběli různé kvasné produkty ze starých banánů nebo ze starého chleba. Tyto věci na bázi alkoholu docela i fungují. Suroviny na výrobu alkoholu byly běžně dostupné ve věznicích. Musel jste mít známého v kuchyni a když se například spojila cela nebo dvě a všichni dali například chleba, nebo banány, tak se to dalo běžně vyrobit. S tím, že byly nepříjemnosti, když se na to přišlo. Nechá se to srovnat s tím, jako kdyby jste venku vyráběl drogy.

12.11. Kontaktní pomoc drogově závislým

Myslím, že je to dobrá záležitost. Člověk si má kde pořídit věci na bezpečné braní. Už nemusíte někde vyhazovat injekční stříkačky, nebo se bát, že vám jiný člověk může dát špinavou stříkačku. Máte možnost pořídit si kyselinu. Pokud člověk není vyloženě prase, tak si každý vpich může dávat čistou jehlou, to je výborná záležitost. Myslím si, že Drop-in a Sananim opravdu pomohou člověku v situaci, když už člověk má braní plné zuby a chce s tím skončit. Má možnost najít člověka, který mu s tím pomůže. Pomůže mu vyřídit záležitosti ohledně léčení, následného doléčení a podobně. Myslím si, že v České republice máme novou drogovou politiku. Když se to srovná například se Slovenskem, tak jsem slyšel, že hodně Slováků s tím má problémy a vůbec se to nedá srovnávat s Českem. Takže jsem docela rád, že jsem své feťácké období strávil zde v Praze nebo v Čechách a ne někde v zemi, kde bych neměl možnost si ani vyměnit injekční stříkačku.

12.12. Co se mi v životě podařilo?

Moc kladného jsem v životě nedokázal. Ani nemám být na co hrdý. Když jsem začal něco dělat a bavilo mě to, tak jsem to většinou začal dělat na plno. Tak to dopadlo i s fětováním. Myslím si, že hodně lidí, kteří začali brát se změnili charakterově. Já jsem se snažil vždy své hodnoty na úkor drog neměnit. To si myslím, že můžu hodnotit kladně.

12.13. Shrnutí sdělených informací podle Tomáše Zelinky

V této části naleznete mnou shrnuté výpovědi od narátora, jak z vlastního pohledu vnímal a vnímá pražské drogové prostředí. Jsou zde obsaženy informace pro kapitulu 13. Vyhodnocení výzkumu podle hypotézy.

(**1. DTD**) Pan Zelinka uvádí, že první kontakt s pervitinem měl v sedmnácti letech v 90. letech. Na začátku uvedeného období drogy na veřejnosti nebyly tolik známé a poté nastala obrovská dostupnost a všeho byl dostatek. Nestačil si vybudovat k drogám negativní vztah, protože o nich nic nevěděl. Nebylo se od koho učit. Od devadesátého-druhého do devadesátého-pátého roku mu připadalo, že fětuje každý, koho zná. V dospělosti, když začal chodit v Kralupech do práce cca. ve dvaceti letech si na pracovišti kupoval pervitin, poté se seznámil s heroinem. Zde si můžeme všimnout, že drogy jsou dostupné i na pracovišti. Velmi obecně si myslí, že v devadesátých letech nebylo tolik možností si drogu pořídit, jako je tomu dnes. Například v Praze pervitinu tolik nebylo. Dnes ho svaří každý třetí – čtvrtý člověk. Podle toho to vypadá i s komunitou narkomanů, která se do dnes rozrostla. Velké množství lidí, které zná užívali heroin. S pervitinem je pražský trh stabilní, nebylo výrobců ani uživatelů, spíše výrobců přibývá. V průběhu devadesátých let došlo k omezení, kdy přestal být dostupný Solutan a efedrin, pervitin se začal vyrábět z pseudo-efedrinu. I přes tyto menší potíže zůstává stálíci na trhu. Pervitin se v Praze prodával na určených místech a heroin v několika vlnách na začátku a konci devadesátých let. Uvedl místa, kde se drogy daly zakoupit: například restaurace u Zpěváčků, také v bytech. I místa mimo Prahu: Kralupy nad Vltavou, kde se hodně užíval pervitin, protože jsou blízko Roztoky. Ti, co tam pracovali efedrin relativně sehnali. V okolí Kralup nad Vltavou je do dnes několik dobrých vaříčů, kteří se o Kralupy starali a starají. V Teplicích se nechalo sehnat velké množství kvalitních drog a dnes se tam stále prodávají velké dávky. V pražském prostředí drogy prodávali hlavně Arabové a Rusové,

také romové. Přibližně koncem devadesátých let začali dealeri k prodeji využívat telefon. Po roce 2000 se omamné látky na ulici prodávaly na Karlově náměstí, kde scéna tohoto typu funguje do dnes. Na Hlavním nádraží se prodávaly a prodávají malé dávky. Zpravidla se někomu zavolá a jede se pro ně na určené místo. V lednu dva-tisíce nebo dva-tisíce jedna byla obrovská krize s heroinem, nikde nebyl k sehnání. Při dealerství pan Zelinka prodával heroin v Praze na Stodůlkách a Opatově, kam na srazy chodilo každý den cca. sto-padesát lidí. Potvrdil, že po miléniu byl zavřený ve věznici ve Všehrdech, kde měl na cele člověka, který užíval pervitin. Zároveň poukázal, že drogy tam nejsou snadno k sehnání.

(2. CTD) V devadesátých letech, když chodil do práce heroin užíval sám, protože byl pro něho drahý a nechtěl se s nikým dělit. Když pracoval u otce a vydělával patnáct-set až dva tisíce korun denně, tak byl schopný pokrýt svou spotřebu. Poté když ho otec vyhodil z práce chodil krást po krámech. Poté v Praze prodával drogy pro občana arabské národnosti, aby na heroin měl. V restauraci u Zpěváčků byla jedna dávka pervitinu k zakoupení za dvě-stě korun, poté ji člověk mohl zakoupit i v některých pražských bytech. Hnědý heroin, který prodávali většinou Arabové a Rusové stál půl gramu pět-set korun a bílý byl za čtyři-sta korun. Romové prodávali dávky i za dvě-stě korun, které nebyly často k sehnání. Přes problémy, kdy v devadesátých letech přestal být dostupný efedrin je dnes pervitin dostupný přibližně za stejné peníze. Náklad na výrobu jednoho gramu pervitinu je přibližně tři-sta až tři-sta-padesát korun a nechá se prodat za dva a půl tisíce. Dnes za dvě-stě, tři-sta korun koupí jednu dávku, která mu navodí stejný stav, jako v devadesátých letech za sto korun.

(3. KTD) Ze začátku devadesátých let byl heroin nesrovnatelně lepší, než co se prodává dnes a to jak v Praze, tak na jiných místech v ČR. Například v Teplicích se nezměnila cena, ale kvalita ano – je horší. V roce dva tisíce nebo dva tisíce jedna, byla v Praze obrovská krize s heroinem. Z toho co zakoupil mu bylo tak špatně, že s heroinem přestal. Dnes se na pražských ulicích nedá sehnat kvalitní pervitin. Pro výrobu drog je dobré mít zázemí, i když to lze udělat takzvaně na koleni. Dnes drogy vyrábí amatéři, kteří se to od někoho naučili (JŠ).

13. Vyhodnocení výzkumu podle hypotézy

V Praze vypadala a vypadá situace následovně:

Hypotéza č. 1. (1. DTD) - Za socialismu byla dostupnost pervitinu a heroinu těžší, než je dnes. Protože, jak píše v teoretické části byla zde informační doktrína, na kterou poukázali i mí narátoři. V socialistické společnosti byla drogová problematika tabuizované téma.

Hypotéza se potvrdila. Ze sdělení narátorů vyplývá, že drogy - pervitin s heroinem se v Praze prodávaly prostřednictvím uzavřených skupin a známostí, přesto jedinci, kteří k omamným látkám inklinovali, si k nim cestu našli. Dále, že drogová problematika patřila k velmi uzavřenému tématu socialistické společnosti. Na druhou stranu byly látky pro výrobu mnohem snáze dostupné, než v současné době. Dnes má každý k drogám otevřený přístup, může je na určených místech relativně snadno zakoupit, přestože látky na jejich výrobu jsou mnohem těžší dostupné. Drogová problematika je velmi probíraným a rozšířeným tématem současné doby.

Hypotéza č. 2. (2. CTD) - Cena pervitinu a heroinu byla za socialismu snáze uhraditelná, než je dnes. Protože, jak uvádím v teoretické části neexistoval nelegální trh s nabídkou a poptávkou. Nejedná se zde o vývoj konkrétních cen, ale o finanční dostupnost k drogám.

Hypotéza se potvrdila. Z výpovědí narátorů je zřejmé, že v Praze za socialismu si finančně mohl drogu – pervitin a heroin dovolit pravděpodobně každý, kdo se dostal k lidem, kteří mu jí prodali. Myslím si, že to bylo dáno zákonem stanovenou pracovní povinností a také omezenou možností drogy kupovat pravidelně. Dnes mohou uživatelé drogy – pervitin a heroin kupovat kdykoliv chtějí či potřebují a proto si někteří uživatelé obstarávají peníze nejrůznějšími druhy krádeží.

Hypotéza č. 3. (3. KTD) - Kvalita pervitinu a heroinu byla nižší, než je dnes. Tento předpoklad vychází z hypotézy č. 1 a opírá se o špatnou informovanost lidí ve společnosti, kteří nemohli vědět, jak by se k tvrdým drogám dostali, tudíž měli i nedostatečné povědomí a znalosti o výrobě drog, což mělo za následek nízkou kvalitu.

Hypotéza se nepotvrdila. Lidé, kteří zde v Praze drogy – pervitin a heroin vyráběli znalosti o výrobě měli a to i přes špatnou informovanost ve společnosti. Těchto lidí bylo málo. Pervitin s heroinem byl kvalitnější z důvodu snadné dostupnosti látek potřebných na výrobu, protože k obstarání velkého množství prášků nebyl zapotřebí lékařský předpis a ke koupi chemikálií živnostenský list, jak je tomu dnes. Uvedené drogy byly také kvalitnější, protože se prodávaly omezenému počtu odběratelů, kteří se pravděpodobně v rámci uzavřené skupiny vzájemně mezi sebou znali. Dnes je situace opačná, drogový trh s nelegální nabídkou a poptávkou je velmi otevřený a prodejci se snaží každému nekvalitní omamné látky prodávat za poměrně vysoké ceny, přesto relativně přijatelné pro uživatele, aby měli co nejvyšší zisk.

14. Závěr práce

V teoretické části jste měli možnost seznámit se s historickým vývojem v Československu a posléze, jaké změny nastaly s příchodem nového společenského uspořádání a vzniku České republiky. Informace byly čerpány z české odborné literatury a od autorů, kteří se uvedenou problematikou zabírají a mají v rámci léčebných a jiných zařízení odborné a praktické zkušenosti, získané za minulého i současného režimu. Kapitoly, jež jsou rozděleny na desetiletí podávají ucelený přehled důležitých událostí a zabývají se momenty, které jsou pro jednotlivá období stěžejní a neopomenutelné. Podávají informace o drogovém prostředí a zneužívaných látkách, o legislativní problematice a opatřeními s ní spojenými, drogami v režimním využití, odborně vědeckými experimenty, vývojem organizací pro léčbu toxikomanů a drogovým transitem. Pro zpřehlednění a hlubší pochopení drogové problematiky v přelomovém roce 1989 je od 80. let až do současnosti uvedena informativní a přehledová statistika. Je zřejmé, že 50. a 60. léta jsou typická zneužíváním léků a prchavých látek. S nástupem normalizačního období se zrodila česká tvrdá droga číslo jedna – pervitin, který udával v toxikomanském prostředí nový směr. Podobně i rozvíjející se drogový tranzit přes Československo. V osmdesátých letech nastává postupné rozšiřování tvrdých drog, hlavně domácího pervitinu a dovozového heroin. Těsně před přechodem k novému společenskému uspořádání vyšel v platnost již velmi očekávaný zákon 37/1989 Sb. o ochraně před nealkoholovými toxikomaniemi, který se současnou rapidně narůstající drogovou problematikou musel být novelizován zákonem č. 379/2005 Sb.. Devadesátá léta až současnost jsou ve znamení značného nárůstu a vytváření velmi rozšířeného drogového prostředí s nelegální nabídkou a poptávkou.

Praktická část byla zaměřena formou empirického výzkumu na poukázání vývojové situace před rokem 1989 až do současnosti v rámci pražského regionu ve třech kategoriích, spolu úzce souvisejících, prostřednictvím strukturovaných rozhovorů, které byly prezentovány v korigované a srozumitelné podobě od doby prvního narátorovi zkušenosti. Protože podobný výzkum, který jsem odprezentoval v praktické části jsem nikde ve veřejných institucích nenalezl, věnoval jsem pohledu jednotlivých narátorů, který byl pro mou práci stěžejní, dostatečně velký prostor, aby mohly prvně zaznít jejich subjektivní prožitky a zkušenosti, o které se z historické hlediska zatím nikdo nezajímal. Hlavní

výzkumné téma bylo zaměřené na tři v současné době nejproblematictější otázky, jak je uvádějí Výroční zprávy - Národního monitorovacího střediska pro drogy a drogové závislosti, od roku 2001 až do dnes a to jsou: Dostupnost tvrdých drog, jejich cena z hlediska finanční uhraditelnosti a kvalita. Ze zkoumaných látek jsem se zaměřil na „významného“ reprezentanta látek pro povzbuzení, což je pervitin a látek na utlumení, který je spatřován v heroinu. Z výzkumu je možné si všimnout, že: Za socialismu byla dostupnost pervitinu a heroinu těžší, než je dnes. Pervitin s heroinem se v Praze prodával prostřednictvím uzavřených skupin a známostí, přesto jedinci, kteří k omamným látkám inklinovali, si k nim cestu našli. Dále, že drogová problematika patřila k velmi uzavřenému tématu socialistické společnosti. Na druhou stranu byly látky pro výrobu mnohem snáze dostupné, než v současné době. Dnes má každý k drogám otevřený přístup, může je na určených místech relativně snadno zakoupit, přestože látky na jejich výrobu jsou mnohem těžce dostupné.

Cena pervitinu a heroinu byla za socialismu snáze uhraditelná, než je dnes. Z výpovědí narátorů je zřejmé, že v Praze za socialismu si finančně mohl drogu – pervitin a heroin dovolit pravděpodobně každý, kdo se dostal k lidem, kteří mu jí prodali. Myslím si, že to bylo dáno zákonem stanovenou pracovní povinností a také omezenou možností drogy kupovat pravidelně. Dnes mohou uživatelé drogy – pervitin a heroin kupovat kdykoliv chtějí či potřebují a proto si někteří uživatelé obstarávají peníze nejrůznějšími druhy trestné činnosti.

Kvalita pervitinu a heroinu byla za minulého režimu vyšší. Lidé, kteří zde v Praze drogy – pervitin a heroin vyráběli, znalosti o výrobě měli a to i přes špatnou informovanost ve společnosti. Těchto lidí bylo málo. Pervitin s heroinem byl kvalitnější z důvodu snadné dostupnosti látek potřebných na výrobu, protože k obstarání velkého množství prášků nebyl zapotřebí lékařský předpis a ke koupi chemikálií živnostenský list, jak je tomu dnes. Uvedené drogy byly také kvalitnější, protože se prodávaly omezenému počtu odběratelů, kteří se pravděpodobně v rámci uzavřené skupiny vzájemně mezi sebou znali. Dnes je situace opačná, drogový trh s nelegální nabídkou a poptávkou je velmi otevřený a prodejci se snaží každému nekvalitní omamné látky prodávat za poměrně vysoké ceny, přesto relativně přijatelné pro uživatele, aby měli co nejvyšší zisk.

Svým závěrečným slovem bych chtěl zmínit, že pražský region je z historického vnímání a individuálního pohledu či prožitků uživatelů drog velmi neprobádané téma a prameny pro obstojné zasvěcení do problematiky téměř žádné nejsou. Pro další výzkum v tomto nebo podobném tématu, bych minimálně doporučil: dobrou teoretickou

obeznamenost, alespon v rámci obecného dění ve společnosti, praktické znalosti práce se sociálně vyloučenými komunitami, schopnost či značnou trpělivost komunikovat s potencionálními narátory a dobré analyticko – interpretační schopnosti.

15. Seznam použitých zdrojů

- Rozhovor s Miroslavem Kouteckým.
- Rozhovor s Mariánem Řezníčkem.
- Rozhovor s Václavem Cardou.
- Rozhovor s Tomášem Zelinkou.

15.1. Odborná literatura použitá v teoretické části:

JANÍK, A., DUŠEK, K.: Drogy a společnost, Praha: Avicenum, 1990. ISBN 80-201-0087-3.

KALINA, K. et al.: Drogy a drogové závislosti 1, mezioborový přístup, Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-05-6.

KALINA, K. et al.: Drogy a drogové závislosti 2, mezioborový přístup, Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-05-6.

NOŽINA, M.: Svět drog v Čechách, Praha: KLP, 1997. ISBN 80-85917-36-X.

ŠTÁBLOVÁ, R. et al.: Drogy, kriminalita a prevence, Praha: Policejní akademie ČR, 1997. ISBN 80-85981-64-5.

15.2. Elektronické publikace použité v teoretické části

(Pozn.: Za plně citovanými elektronickými publikacemi, kde je uvedena v závorce zkratka např.: (VZ, HS, ČR, 2008) a další, tak pod tímto označením ji naleznete v práci, pokud není uveden přesný název. To z důvodu, že některé názvy jsou poněkud zdlouhavější.)

STUDNIČKOVÁ, B., PETRÁŠOVÁ, B.: Výroční zpráva ČR 2008 – Incidence, prevalence, zdravotní dopady a trendy léčených uživatelů drog, Praha: Centrální pracoviště drogové epidemiologie Hygienické stanice hl. m. Prahy, 2009. ISBN 978-80-254-4035-3.

(VZ, HS, ČR, 2008)

STUDNIČKOVÁ, B., PETRÁŠOVÁ, B.: Výroční zpráva Praha 2008 – Incidence, prevalence, zdravotní dopady a trendy léčených uživatelů drog, Praha: Centrální pracoviště drogové epidemiologie Hygienické stanice hl. m. Prahy, 2009. ISBN 978-80-254-4036-0.

(VZ, HS, PRAHA, 2008)

Výroční zpráva o stavu ve věcech drog pro Evropské monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti, Česká republika 2001 (Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v r. 2001), Praha: Úřad vlády ČR, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti, 2002. ISBN 80-238-9912-0. (VZ, 2001)

Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2002, Praha: Úřad vlády ČR, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti, 2003. ISBN 80-86734-06-4. (VZ, 2002)

Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2007, Praha: Úřad vlády ČR, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti, 2008. ISBN 978-80-87041-46-8. (VZ, 2007)

Zaostřeno na drogy 2/2009 (ročník sedmý), Praha: Úřad vlády ČR, Národní monitorovací středisko pro drogy a drogové závislosti.

15.3. Internetové zdroje použité v teoretické části

http://www.alkoholik.cz/zavislost/clanky_a_statistiky/spotreba_alkoholu_na_osobu_v_cr_statistika_spotreby_alkoholu_za_rok.html

(www.alkoholik.cz)

http://www.drogy-info.cz/index.php/info/drogy_a_zakon/pravni_uprava_drogove_problematiky_v_cr_vyvoj

(Právní úprava drogové problematiky v ČR – vývoj)

<http://www.dropin.cz/dropin.shtml>

<http://www.sananim.cz/sananim/sananim,-o.s..html>

15.4. Odborná literatura použitá v příloze - Seznam drog uvedených v rozhovorech

GANERI, A.: Drogy: od extáze k agonii, Praha: Amulet, 2001. ISBN 80-86299-70-8.

KALINA, K. et al.: Drogy a drogové závislosti 1, mezioborový přístup, Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-05-6.

MIOVSKÝ, M.: LSD a jiné halucinogeny, Boskovice: Albert, 1996. ISBN 80-85834-35-9.

NEŠPOR, K., DVOŘÁK, V.: Prevence trestné činnosti související s návykovými látkami, Praha: Armex Trivis, 1998. ISBN 80-902283-9-9.

PRESL, J.: Drogová závislost, Praha: Maxdorf, 1995. ISBN 80-85800-25-X.

RIESEL, P.: Lesk a bída drog, Olomouc: Votobia, 1999. ISBN 80-7198-348-9.

SHAPIRO, H.: Drogy: obrazový průvodce, Praha: Svojtka, 2005. ISBN 80-7352-295-0.

TYLER, A.: Drogy v ulicích: mýty – fakta – rady, Praha: Železný, 2000. ISBN 80-237-3606-X.

15.5. Internetové zdroje použité v příloze - Seznam drog uvedených v rozhovorech

<http://www.farmaceutika.info/alnagon>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Benzodiazepin>

<http://lekarske.slovniky.cz/pojem/diazepam>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Efedrin>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Fenmetrazin>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Fenobarbital>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Pseudoefedrin>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Rohypnol>

<http://www.anamneza.cz/moduly/lek.php3?id=3557>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Subutex>

<http://lekarske.slovniky.cz/pojem/trip>

Příloha č. III.

***Seznam drog uvedených
v rozhovorech***

Algena

- Léčivo na bolest hlavy (JŠ)

Alkohol

- vzniká chemickým procesem
- požití menšího množství má stimulační účinek
- větší dávky vedou k útlumu, spánku, bezvědomí atp.
- časté užívání způsobuje psychické a somatické komplikace (KALINA A KOL., 1., 2003).

Alnagon

- Tablety na bolesti hlavy, zubů, svalů a kloubů.
(<http://www.farmaceutika.info/alnagon>).

Amfetamin

- stimulační látka
- v lékařském prostředí sloužili na hubnutí, proti depresi a pro léčbu nespavosti
- prášková forma, nebo rozpuštěná v injekci
- navozuje pocit pohody, rostoucí energie
- může způsobit mozková krvácení, poruchy spánku, infarkty myokardu (RIESEL, 1999).

Benzodiazepin

- Léčivo, které se používá k potlačení úzkosti a strachu.
(<http://cs.wikipedia.org/wiki/Benzodiazepin>)

Bolšák

- opiat (JŠ)

Braun

- derivát kodeinu, opiat (KALINA A KOL., 1., 2003)
- tekutina s nahnědlou barvou

- má silný euforizační účinek.
- užíván vpichem (PRESL, 2005)
- účinky a rizika stejné jako u opiátů (KALINA A KOL., 1., 2003).

Bromadryl

- Lék, který je určený k léčbě alergií (JŠ)

Cigarety – Tabák

- kouř obsahuje 4000 nejrůznějších plynů a dehtu
- je mírný stimulant
- při kouření se zvyšuje tepová frekvence (SHAPIRO, 2005)
- zdravotní škody projevují za velmi dlouhou dobu
- způsobuje: onemocnění dýchacího systému, srdeční nemoci, stárnutí pleti, poruchy potence mužů (NEŠPOR, DVOŘÁK, 1998)

Crack

- kuřácká verze kokainu
- účinky jsou intenzivní a také brzy odeznívají (SHAPIRO, 2005)
- způsobuje silnou touhu po další dávce.
- při užívání jsou rizika srovnatelná s heroinem (GANERI, 2001).

Diazepam

- Lék na uvolnění svalového napětí.
(<http://lekarske.slovniky.cz/pojem/diazepam>)

Dinyl

- Lék proti bolestem (JŠ)

Efedrin

- slouží pro výrobu pervitinu
- způsobuje psychickou i fyzickou závislost
- používá se ke snížení tlaku, při léčbě astmatu, proti chorobné nespavosti
(<http://cs.wikipedia.org/wiki/Efedrin>)

Extáze

- název MDMA
- halucinogenní amfetamin (SHAPIRO, 2005)
- taneční droga
- je možné se s ní setkat v podobě tablet či kapslí (GARNERI, 2001)
- vyvolává pocity euforie, klidu, zvyšuje krevní tlak, narušuje tělesné teplo (NEŠPOR, DVOŘÁK, 1998)

Fenmetrazin

- v minulosti se prodával jako Preludin
- způsobuje pocity nervozity, euforie a nespavosti
- má minimální vedlejší účinky
- zneužíván jako náhrada za amfetamin
(<http://cs.wikipedia.org/wiki/Fenmetrazin>).

Fenobarbital

- ve zdravotnictví se používá pro léčbu křečí
- má hypnotické účinky
(<http://cs.wikipedia.org/wiki/Fenobarbital>)

Hašiš

- konopná pryskyřice
- barva tmavě zelená nebo tmavě hnědá, záleží na čistotě
- účinek po vykouření trvá od 3 do 6 hodin
- typické je jinačí vnímání času, euforie, smích i agresivní nálada (KALINA A KOL., 1., 2003)
- poškozuje tělesné i duševní zdraví (NEŠPOR, DVOŘÁK, 1998)

Heroin

- zpočátku považován jako lék pro závislost na morfinu
- polosyntetický derivát morfinu
- rizikovější je aplikace patří nitrožilní a méně riziková - šňupání, kouření a inhalace
- hnědý heroin je vhodný ke kouření
- bílý heroin je vhodný k injekční aplikaci a šňupání (KALINA A KOL., 1., 2003)

- tlumí činnost nervového systému, zpomaluje dýchání (SHAPIRO, 2005)
- způsobuje poškození jater, záněty nervů, žaludeční vředy atp. (RIESEL, 1999)

Houbičky

- např. Lysohlávka, Muchomůrka červená – halucinogeny (JŠ)

Kodein

- alkaloid opia
- v lékařství se používá k tlumení kašle a mírných bolestí
- forma tablet, ampule a sirup (TYLER, 2000)
- užívání způsobuje nechutenství a hubnutí (RIESEL, 1999)

Kokain

- stimulační droga
- aplikuje se šňupání, injekčně
- má krátký psychotropní efekt
- dávky jsou opakovány cca. patnáctkrát za den (PRESL, 2005)
- způsobuje smrtelné otravy, deprese, poškození srdce a jater (NEŠPOR, DVOŘÁK, 1998)

LSD

- kyselina lysergová
- měl být použit k léčení psychóz a duševních nemocí
- u nás s ním první experimentoval Stanislav Grof
- působí euforicky, stavy podobné psychózám
- příznaky intoxikace jsou pocit prázdnoty, bolest hlavy, nevolnost, vnitřní chvění
- dlouhodobé užívání může zapříčinit mozkové poruchy (MIOVSKÝ, 1996)

Makovice

- rostlina
- používá se pro sběr opiového mléka (JŠ)

Marihuana

- Cannabis sativa

- obsahuje THC (PRESL, 2005)
- je sušené květenství ze samičí rostliny (KALINA A KOL., 1., 2003)
- v lékařském využití se používá např. při snížení nitroočního tlaku, při onemocnění svalů a kostí
- používala se k výrobě oleje, provazů, pytlů a lan (SHAPIRO, 2005)
- aplikuje se kouřením, je ubalená v cigaretovém papírku – joint (GANERI, 2001)

Metadon

- syntetický opiát (KALINA A KOL., 1., 2003)
- lék pro odstranění závislosti na heroinu
- vyskytuje se jako tableta, ampule, sirup
- způsobuje nadměrnou aktivitu, kožní vyrážkou atd. (TYLER, 2000)

Morfin

- alkaloid obsažený v setém máku
- jako lék používán k odstranění nepříjemných bolestí
- nalezneme ho formě tablet nebo prášku (TYLER, 2000)
- způsobuje bolest hlavy, pocení, pocit úzkosti
- u vysokých dávek mizí reakce na světlo, může nastat i smrt (RIESEL, 1999)

Opium

- rostlina dosahující výšky 0,6 – 1,5m.
- opium se často vaří a také kouří
- účinky nastupují rychle v podobě dobré nálady a útlumu (SHAPIRO, 2005)

Pervitin - Metamfetamin

- derivát amfetaminových drog
- aplikuje se šňupáním, ústy nebo nitrožilně (KALINA A KOL., 1., 2003)
- šňupání a polykání nepůsobí tak intenzivně jako nitrožilní aplikace
- vyvolává euforii, nespavost, zvýšenou aktivitu
- mezi rizika patří zrychlený nebo nepravidelný srdeční tep aj. (SHAPIRO, 2005)

Pseudoefedrin

- Lék tlumící překrvení nosní sliznice.
(<http://cs.wikipedia.org/wiki/Pseudoefedrin>)

Rohypnol

- Lék, používá se pro léčbu nespavosti.
(<http://cs.wikipedia.org/wiki/Rohypnol>)

Solutan

- směs léčiv rostlinného původu
- pomáhá ke snadnějšímu vykašlávání a ulehčení dýchání
(<http://www.anamneza.cz/moduly/lek.php3?id=3557>)

Speed

- Pervitin smíchaný s heroinem (JŠ)

Subutex

- Používá se pro substituční léčbu opiátové závislosti
- je též zneužíván jako droga
- užívá se injekčně
(<http://cs.wikipedia.org/wiki/Subutex>)

Toluen

- organické rozpouštědlo
- označován jako droga hloupých (PRESL, 1995)
- užívá se inhalací
- k zvýšení účinku se používá plastový pytlík
- nelze odhadnout normalizovanou dávku
- užívání způsobuje otupění, agresivitu, ztrátu zájmů a výkonnosti atd. (KALINA A KOL., 1., 2003).

Trip

- menší dávka halucinogenní drogy – LSD
- způsobuje euforii, změny ve vnímání
(<http://lekarske.slovniky.cz/pojem/trip>)

Xantidril

- antiastmatikum (JŠ)

Yastil

- antiastmatický lék (JŠ)